

Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. [15/2025](#), [117/2025](#) - ispravka i [14/2026](#).

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi za osnivanje društava za upravljanje penzionim fondovima, uslovi za osnivanje i upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima na osnovu individualne kapitalizovane štednje (u daljem tekstu: dobrovoljni penzioni fondovi) i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje penzionim fondovima, kao i prava članova dobrovoljnih penzionih fondova.

Dobrovoljni penzioni fond

Član 2

Dobrovoljni penzioni fond je individualna kapitalizovana štednja, kao zasebna imovina bez svojstva pravnog lica, kojeg na osnovu saglasnosti Komisije za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija), osniva i kojim upravlja društvo za upravljanje penzionim fondom ili društvo za upravljanje UCITS fondovima.

Poreski status dobrovoljnog penzionog fonda

Član 2a

Poreski status dobrovoljnog penzionog fonda određuje se prema posebnim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima koji su u primjeni u Crnoj Gori.

Društvo za upravljanje penzionim fondom

Član 3

(1) Društvo za upravljanje penzionim fondom je pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori, čija je osnovna djelatnost upravljanje penzionim fondom u skladu sa ovim zakonom (u daljem tekstu: društvo za upravljanje).

(2) Sjedište društva za upravljanje je mjesto gdje se donose glavne strateške odluke društva za upravljanje.

Izuzeci od primjene zakona

Član 4

Ovaj zakon se ne primjenjuje na sljedeće subjekte:

- institucije koje upravljaju programima socijalne sigurnosti obuhvaćene zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- institucije u kojima zaposleni pokrovitelja nemaju zakonska prava na primanja i u kojima pokrovitelj kompanija može u bilo kojem trenutku da otkupi imovinu i nije obavezan da ispuni svoje obaveze za isplatu penzija;
- društva koja koriste programe rezervi za penzije radi isplate penzija svojim zaposlenima;
- društava za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom i otvorene investicione fondove sa javnom ponudom;
- društava za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i alternativne investicione fondove;
- investiciona društva;
- društva za osiguranje i reosiguranje; i
- kreditne institucije.

Načela dobrovoljnih penzionih fondova

Član 5

Načela na kojima se zasnivaju dobrovoljni penzioni fondovi su:

- 1) dobrovoljnost članstva u otvorenom penzionom fondu odnosno dobrovoljnog osnivanja zatvorenog penzionog fonda;
- 2) raspodjela rizika ulaganja;
- 3) ravnopravnost članova;
- 4) javnost rada;
- 5) akumulacija sredstava.

Značenje izraza

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu, imaju sljedeća značenja:

1) **institucija za profesionalnu penzijsku štednju** je društvo za upravljanje i/ili zatvoreni penzioni fond koji posluje na osnovu uplata doprinosa i koji je osnovan odvojeno od pokrovitelja radi obezbjeđivanja penzija na osnovu sporazuma ili ugovora sklopljenog:

- a) pojedinačno ili kolektivno između jednog ili više poslodavaca i jednog ili više zaposlenih ili njihovih predstavnika, ili
- b) pojedinačno ili kolektivno sa samozaposlenim licima, u skladu sa zakonom Crne Gore i države članice domaćina;

2) **penziona šema** predstavlja sva prava i obaveze, koji se zasnivaju na pravilima, propisima, sporazumima, ugovorima ili izjavama, odnosno kojima se uređuje pravo i uslovi na penzionu štednju u skladu sa odredbama ovog zakona;

3) **otvoreni fond** je dobrovoljni penzioni fond u koji se, pod uslovima predviđenim ovim zakonom, mogu učlaniti sva fizička lica;

4) **zatvoreni fond** je dobrovoljni penzioni fond u koji se, pod uslovima predviđenim ovim zakonom, mogu učlaniti fizička lica koja su zaposlena kod poslodavca ili su članovi sindikata, članovi udruženja samostalnih djelatnosti ili samozaposlena lica;

5) **zatvoreni penzioni fond sa definisanim primanjima** znači zatvoreni fond koji pokriva biometrijske rizike ili garantuje investicioni rezultat ili određeni nivo penziona štednje;

6) **pokrovitelj** je pravno ili fizičko lice, uključujući i sindikate, udruženja samostalnih djelatnosti kao i druge subjekte, koji u svojstvu poslodavca ili samozaposlenog lica ili na drugi odgovarajući način učestvuje u osnivanju zatvorenog fonda i uplaćuje doprinose u zatvoreni fond u ime i za račun članova fonda, a koji mora uvijek biti pravno odvojen od zatvorenog fonda, kako bi se obezbijedila zaštita članova fonda i korisnika penziona štednje u slučaju stečaja pokrovitelja i u slučaju da pokrovitelj kompanija garantuje isplatu penziona štednje, pokrovitelj se obavezuje na redovno finansiranje;

7) **penziona štednja** je periodična isplata u novcu koja se isplaćuje licu koje je ostvarilo pravo na nju nakon ispunjavanja uslova propisanih ovim zakonom, pri čemu isplate mogu imati oblik doživotnih isplata, periodičnih isplata, jednokratnih isplata ili kombinacije navedenog;

8) **pravo na penzionu štednju** je pravo koje član dobrovoljnog penzionog fonda i korisnik penziona štednje imaju u skladu sa ovim zakonom;

9) **stečeno pravo** na penzionu štednju je stečeno pravo na penzionu štednju u skladu sa ovim zakonom;

10) **član fonda** je lice koje je pristupilo fondu na osnovu sklopljenog ugovora o članstvu sa društvom za upravljanje, uplatilo je ili je za to lice uplaćen prvi doprinos, koje je upisano u registar članova fonda, na osnovu čega ostvaruje ili će ostvariti pravo na penzionu štednju, u skladu sa odredbama penziona šeme;

11) **korisnik penziona štednje** je lice koja prima penzionu štednju;

12) **potencijalni član zatvorenog fonda** je lice koje ispunjava uslove za sklapanje ugovora o članstvu u fondu;

13) **upućeni radnik** je lice koje je upućeno na rad u drugu državu članicu i na koje se primjenjuje crnogorsko zakonodavstvo o socijalnom osiguranju za vrijeme rada u toj državi;

14) **radnik na odlasku** je član zatvorenog fonda kod kojeg je došlo do prestanka radnog odnosa radi odlaska na rad u drugu državu članicu, a koji još nije ispunio uslov za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu;

15) **korisnik odložene penziona štednje** je član zatvorenog penzionog fonda kod kojeg je došlo do prestanka radnog odnosa zbog odlaska na rad u drugu državu članicu, a koji je ispunio uslov za ostvarivanje prava na penzionu štednju u skladu sa ovim zakonom, ali još uvijek ne prima penzionu štednju;

16) **pravo na penzionu štednju** u stanju mirovanja je stečeno pravo na penzionu štednju ispunjenjem uslova za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu korisnika odložene penziona štednje;

17) **doprinos** znači svaku uplatu u dobrovoljni penzioni fond koji je izvršen ili se smatra izvršenim;

18) **biometrijski rizici** su rizici povezani sa smrću, invaliditetom ili dugim životnim vijekom;

19) **matična država članica** je država članica u kojoj je registrovano sjedište društva za upravljanje, ili ona država članica u kojoj mu je izdata dozvola za rad i iz koje se vodi poslovanje društva;

20) **država članica domaćin** je država članica različita od matične države članice čije se radno i socijalno zakonodavstvo, u dijelu koji se odnosi na penzionu šemu, primjenjuje na odnos između pokrovitelja i članova zatvorenog fonda;

21) **država članica** je država članica Evropske unije ili država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru;

22) **društvo prenosilac** je institucija za penzionu štednju koja u cjelosti ili djelimično prenosi obaveze i prava penziona šeme, tehničke rezerve kao i pripadajuću imovinu ili njenu novčanu protivvrijednost, na instituciju za profesionalnu penzionu štednju koja je registrovana ili ima dozvolu za rad u drugoj državi članici;

23) **društvo primalac** je institucija za profesionalnu penzionu štednju koja u cjelosti ili djelimično prima obaveze i prava

penziona šeme, tehničke rezerve kao i pripadajuću imovinu ili njenu novčanu protivvrijednost, od institucije za profesionalnu penzionu štednju koja je registrovana ili ima dozvolu za rad u drugoj državi članici;

24) **uređeno tržište** je uređeno tržište kako je definisano odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala;

25) **multilateralna trgovinska platforma ili MTP** je multilateralna trgovinska platforma ili MTP kako je definisana odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala;

26) **organizovana trgovinska platforma ili OTP** je organizovana trgovinska platforma ili OTP kako je definisana odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala;

27) **trajni nosač podataka** je svako sredstvo koje omogućava članu fonda ili korisniku penziona štednje čuvanje informacija naslovljenih na njega lično, na način da mu budu dostupne za buduću upotrebu i tokom perioda koje odgovara namjeni tih informacija a koje mu omogućavaju neizmijenjenu reprodukciju sačuvanih informacija;

28) **ključna funkcija**, u okviru sistema upravljanja, znači kapacitet za obavljanje praktičnih zadataka koje obuhvataju funkciju upravljanja rizicima, funkciju interne revizije i aktuarsku funkciju, kada je to primjenjivo;

29) **prekogrančno obavljanje djelatnosti** je upravljanje penzionom šemom, u kojem se na odnos između pokrovitelja i članova fonda kao i korisnika penziona štednje primjenjuje socijalno i radno pravo države članice koja nije matična država članica;

30) **informativni prospekt** je izjava društva za upravljanje penzionim fondom koja sadrži cjelovitu, tačnu i objektivnu informaciju o dobrovoljnom penzionom fondu i društvu koje upravlja tim fondom, a na osnovu koje potencijalni član fonda može da donese odluku o članstvu u dobrovoljnom penzionom fondu;

31) **ključne informacije za člana fonda** su dokument fonda koji sadrži odgovarajuće informacije o najvažnijim karakteristikama fonda, kao što su vrsta ulaganja i mogući rizici;

32) **istupanje iz dobrovoljnog penzionog fonda** predstavlja povlačenje sredstava sa ličnog računa člana fonda umanjnih za iznos naknade;

33) **depozitar** je subjekt koji pruža usluge depozitara u skladu sa ovim zakonom;

34) **UCITS fond** je subjekt za zajednička ulaganja u prenosive hartije od vrijednosti u skladu sa zakonom koji uređuje otvorene investicione fondove sa javnom ponudom;

35) **kvalifikovano učešće** je svako posredno ili neposredno učešće u društvu za upravljanje koje predstavlja 10% ili više učešća u osnovnom kapitalu ili glasačkim pravima, ili koje omogućava ostvarivanje značajnog uticaja na upravljanje društvom za upravljanje;

36) **povezana lica** su lica koja su međusobno povezana:

- krvnim srodstvom u pravoj liniji bez obzira na stepen i u pobočnoj liniji do drugog stepena, tazbinskim srodstvom do prvog stepena, kao i usvojitelj i usvojenik;

- bračnom ili vanbračnom zajednicom;

- upravljački ili putem kapitala, tako da jedno lice ili više lica zajedno imaju udjele, akcije ili druga prava na osnovu kojih učestvuju pri upravljanju drugim licem sa najmanje 40% glasačkih prava;

- upravljački ili putem kapitala, tako da jedno lice kod dva ili više lica ima udjele, akcije ili druga prava na osnovu kojih učestvuju pri upravljanju svakoga od njih sa najmanje 40% glasačkih prava;

- tako što su zaključila ugovor da zajednički djeluju prema emitentu;

37) **prenos računa** označava prenos imovine sa ličnog računa člana fonda iz jednog fonda u drugi;

38) **relevantno lice u odnosu na društvo za upravljanje je:**

a) fizičko lice na rukovodećoj poziciji u društvu za upravljanje ili lice koje je član društva za upravljanje, član odbora direktora, zastupnik društva za upravljanje ili nosilac ključne funkcije društva za upravljanje;

b) zaposleni društva za upravljanje ili zaposleni pravnog lica na koje je društvo za upravljanje delegiralo svoje poslove, koji je uključen u djelatnost koju društvo za upravljanje obavlja;

c) svako fizičko lice čije su usluge stavljene na raspolaganje i u nadležnosti su društva za upravljanje, koje je uključeno u djelatnost koju obavlja društvo za upravljanje;

39) **digitalna operativna otpornost** je sposobnost društva za upravljanje da izgradi, obezbijedi i redovno preispituje svoju operativnu cjelovitost i pouzdanost, tako da korišćenjem usluga trećih lica - pružalaca IKT usluga, direktno ili indirektno obezbjeđuje sve potrebne IKT kapacitete za bezbjednost mrežnih i informacionih sistema koje koristi, kao i za kontinuirano i kvalitetno pružanje usluga dobrovoljne penziona štednje, uključujući i u uslovima poremećaja;

40) **mrežni i informacioni sistem je:**

a) elektronska komunikaciona mreža - sistem za prenos, bez obzira na to da li se zasniva na stalnoj infrastrukturi ili centralizovanom upravljačkom kapacitetu, i ako je primjenjivo, oprema za preusmjeravanje ili usmjeravanje, kao i druga sredstva, uključujući i mrežne elemente koji nisu aktivni, a koji omogućavaju prenos signala putem žičanih, radio, optičkih ili drugih elektromagnetnih sredstava, što uključuje satelitske mreže, zemaljske fiksne mreže (sa komutacijom kanala ili paketa podataka, uključujući internet) i pokretne mreže, elektroenergetske kablovske sisteme u mjeri u kojoj se koriste za prenos signala, mreže koje se koriste za radijsko i televizijsko emitovanje, kao i kablovske televizijske mreže, bez obzira na vrstu informacija koje prenose;

b) svaki uređaj ili skup povezanih ili srodnih uređaja, od kojih jedan ili više njih programski izvršava automatsku obradu digitalnih podataka; ili

c) digitalni podaci koji se čuvaju, obrađuju, dobijaju ili prenose elementima opisanim u tačkama a i b u svrhu njihovog rada, upotrebe, zaštite i održavanja;

41) **IKT rizik** je svaka razumno prepoznatljiva okolnost koja je povezana sa upotrebom mrežnih i informacionih sistema,

a koja, ukoliko do nje dođe, može izazvati negativne posljedice u digitalnom ili fizičkom okruženju i time ugroziti bezbjednost mrežnih i informacionih sistema, bilo kog alata ili procesa koji zavisi od tehnologije, poslovnih operacija, procesa ili pružanja usluga;

42) **IKT rizik povezan sa trećim licima** je rizik koji može nastati za društvo za upravljanje ili depozitara u vezi sa korišćenjem IKT usluga koje pružaju treća lica - pružaoci IKT usluga ili njihovi podugovarači, uključujući i aranžmane za eksternalizaciju;

43) **treća strana pružao IKT usluga** je preduzetnik koji pruža IKT usluge;

44) **IKT usluge** su digitalne i usluge obrade podataka koje se putem IKT sistema kontinuirano pružaju jednom ili više unutrašnjih ili spoljašnjih korisnika, uključujući usluge zakupa informatičke opreme i hardverske usluge koje obuhvataju pružanje tehničke podrške od strane pružaoca hardvera putem ažuriranja softvera ili ugrađenog softvera, uz izuzetak tradicionalnih analognih telefonskih usluga;

45) **IKT incident** znači događaj ili niz međusobno povezanih događaja koji nijesu planirani od strane finansijskog subjekta, a koji ugrožavaju bezbjednost mrežnih i informacionih sistema i negativno utiču na dostupnost, pouzdanost, cjelovitost ili povjerljivost podataka, odnosno na usluge koje pruža finansijski subjekt;

46) **značajan IKT incident** znači IKT incident koji ima izraženo negativan uticaj na mrežne i informacione sisteme koji podržavaju ključne ili važne funkcije finansijskog subjekta;

47) **samozaposleno lice** je lice koje obavlja samostalnu djelatnost (npr. zanatsku i s njom izjednačene djelatnosti, slobodna zanimanja, poljoprivredu ili drugi djelatnost), ili lice koje samo sebe zapošljava u smislu odgovarajućih propisa druge države članice;

48) **jedinstvena evropska pristupna tačka (ESAP)** je centralizovana platforma EU za pristup javno dostupnim informacijama relevantnim za finansijske usluge, tržišta kapitala i održivost;

49) **tijelo za prikupljanje** je Komisija za tržište kapitala, kao nacionalni organ nadležan za preuzimanje, obradu i prosljeđivanje informacija koje se, u skladu sa ovim zakonom, javno objavljuju, radi njihove dostupnosti putem Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP);

50) **metapodaci** su strukturisane informacije koje opisuju i omogućavaju lakše pretraživanje, identifikaciju i upotrebu podataka;

51) **identifikaciona oznaka pravnog lica (LEI)** je jedinstveni kod kojim se, u skladu sa međunarodnim standardima, identifikuje pravno lice;

52) **format iz kojeg se mogu izdvojiti podaci** je otvoreni oblik elektronske datoteke koji omogućava da se podaci lako prepoznaju, izdvoje i čitaju pomoću elektronskih aplikacija, i koji je dostupan javnosti bez ograničenja za njegovu upotrebu i ponovnu obradu;

53) **Komisija za tržište kapitala** je nadležno tijelo koje ima nadzor nad osnivanjem i poslovanjem društva za upravljanje i dobrovoljnog penzionog fonda;

54) **EIOPA** je Evropska agencija za nadzor osiguranja i profesionalnog penzijskog osiguranja;

55) **ESMA** je Evropska agencija za nadzor hartija od vrijednosti i tržišta kapitala;

56) **EBA** je Evropska agencija za nadzor banaka;

57) **Evropska nadzorna tijela** zajedno čine EIOPA, ESMA i EBA;

58) **ESRB** je Evropski odbor za sistemski rizik.

II. DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE DOBROVOLJNIM PENZIONIM FONDOM

Djelatnost društva za upravljanje

Član 7

(1) Djelatnost društva za upravljanje je osnivanje i upravljanje penzionim fondovima.

(2) Upravljanje fondovima obuhvata:

1) osnivanje fondova,

2) upravljanje imovinom fondova i

3) administrativne poslove.

(3) Administrativni poslovi iz stava 2 tačka 3 ovoga člana obuhvataju:

1) pravne i računovodstvene usluge u vezi sa upravljanjem fondovima;

2) prodajne i promotivne aktivnosti penzionih fondova;

3) prijem i obradu upita članova fondova i korisnika penzione štednje;

4) vrednovanje imovine i utvrđivanje cijene udjela fondova;

5) vođenje poslovnih evidencija;

6) vođenje registra članova, kada je to primjenjivo;

7) prenos lične imovine članova pod uslovima određenim ovim zakonom;

8) isplate penzione štednje;

9) objave i obavještanje članova fondova i korisnika penzione štednje.

(4) Društvo za upravljanje ne smije da obavlja druge djelatnosti osim onih navedenih u stavu 1 ovog člana.

(5) Društvo za upravljanje upravlja penzionim fondom na načelima sigurnosti, smanjenja i disperzije rizika i

profesionalnog upravljanja kao i postizanja pravedne raspodjele rizika i koristi među generacijama, u skladu sa ovim zakonom.

Naziv i sjedište

Član 8

- (1) Naziv društva za upravljanje mora da sadrži riječi: "društvo za upravljanje penzionim fondom".
- (2) Naziv dobrovoljnog penzionog fonda mora da sadrži riječi: "dobrovoljni penzioni fond".
- (3) U Centralni registar privrednih subjekata se ne mogu upisati pravna lica koja u nazivu sadrže riječi: "društvo za upravljanje penzionim fondom", "dobrovoljni penzioni fond" ili druge riječi sa sličnim značenjem, ako nijesu osnovana u skladu sa ovim zakonom, niti mogu koristiti ove oznake u pravnom prometu, odnosno u nazivu.
- (4) Sjedište društva za upravljanje koje se osniva i posluje u skladu sa ovim zakonom mora biti na teritoriji Crne Gore.

Nadzor Komisije za tržište kapitala

Član 9

- (1) Nadzor nad osnivanjem i poslovanjem društva za upravljanje i dobrovoljnog penzionog fonda vrši Komisija, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.
- (2) Protiv rješenja Komisije može se pokrenuti upravni spor.

Primjena zakona

Član 10

- (1) Na društvo za upravljanje i penzioni fond primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.
- (2) Na poslovanje hartijama od vrijednosti iz ovog zakona primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje tržište kapitala, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Društvo za upravljanje

Član 11

- (1) Društvo za upravljanje je akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću koje se osniva radi organizovanja i upravljanja penzionim fondom i ne može obavljati drugu djelatnost.
- (2) Društvo za upravljanje može upravljati sa jednim ili više penzionih fondova.

Osnivanje

Član 12

- (1) Društvo za upravljanje se osniva i posluje kao akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (2) Društvo za upravljanje ne može izdavati povlašćene akcije.

Kapital i akcije

Član 13

- (1) Osnovni kapital društva za upravljanje ne može biti manji od 250.000 eura.
- (2) Osnovni kapital iz stava 1 ovog člana uplaćuje se u cjelosti prije upisa društva za upravljanje u Centralni registar privrednih subjekata.
- (3) Osnovni kapital ne smije da potiče iz zajmova ili kredita, niti može da bude opterećen.
- (4) Ako se društvo za upravljanje osniva i posluje kao akcionarsko društvo, sve akcije društva za upravljanje moraju glasiti na ime, izdaju se u nematerijalizovanom obliku i nije moguće izdati povlašćene akcije.
- (5) Akcije društva za upravljanje se ne smiju uvrstiti na uređeno tržište, MTP ili drugo organizovano tržište.
- (6) Osnovni kapital društva za upravljanje ne može se povećati javnim pozivom.
- (7) Društvo za upravljanje je dužno da tokom svog poslovanja održava osnovni kapital u iznosu iz stava 1 ovog člana.
- (8) Društvo za upravljanje je dužno da bez odlaganja obavijesti Komisiju o svakom smanjenju osnovnog kapitala ispod nivoa utvrđenog u stavu 1 ovog člana.
- (9) Ako se u roku koji utvrdi Komisija, a koji ne smije biti duži od šest mjeseci, osnovni kapital ne poveća na potreban nivo, Komisija će oduzeti dozvolu za rad društvu za upravljanje.

Pokriće finansijskih obaveza zatvorenog fonda sa definisanim primanjima

Član 13a

Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima dužno je da u svakom trenutku obezbijedi da fond raspolaže sredstvima koja odgovaraju visini preuzetih finansijskih obaveza proizašlih iz penzionog programa i ugovora zaključenih između društva za upravljanje i članova fonda i/ili trećih lica, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Opšti akti

Član 14

Opšti akti društva za upravljanje su statut, pravila o upravljanju i drugi opšti akti.

Organi

Član 15

Organi društva za upravljanje su skupština, odbor direktora i izvršni direktor.

Uslovi za imenovanje izvršnog direktora

Član 16

(1) Za izvršnog direktora društva za upravljanje može se imenovati lice:

1) koje ima odgovarajuće stručne kvalifikacije, sposobnost i iskustvo potrebno za vođenje poslova društva za upravljanje penzionim fondom;

2) koje ima najmanje VII nivo kvalifikacije obrazovanja u obimu 240 kredita CSPK-a;

3) koje ima dobar ugled i integritet;

4) nad čijom imovinom kao dužnika nije otvoren, ne vodi se, niti je sproveden stečajni postupak, odnosno nije pokrenut i ne vodi se predstečajni postupak, osim ako Komisija ocijeni da je to lice svojim nesavjesnim ili nestručnim radom i postupanjem uticalo na otvaranje stečaja, odnosno pokretanje predstečajnog postupka;

5) koje nije bilo član nadzornog odbora, član uprave ili lice na drugom rukovodećem položaju u društvu za upravljanje penzionim fondom ili drugom privrednom društvu kada je nad njim otvoren stečajni postupak ili pokrenut predstečajni postupak, donijeta odluka o prisilnoj likvidaciji ili kojem je oduzeta dozvola za rad, osim ako Komisija ocijeni da je to lice svojim nesavjesnim ili nestručnim radom i postupanjem uticalo na otvaranje stečaja, pokretanje predstečajnog postupka ili prisilne likvidacije ili oduzimanje, odnosno ukidanje dozvole za rad;

6) kojem Komisija, Centralna banka Crne Gore ili drugo srodno nadzorno tijelo iz Crne Gore, drugih država članica i trećih država nije odbilo da izda saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave, ili ako je odbilo, proteklo je najmanje godinu dana od dana donošenja odluke kojom se odbija zahtjev za izdavanje saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave;

7) za koje je na osnovu dosadašnjeg ponašanja moguće opravdano zaključiti da će pošteno i savjesno obavljati poslove izvršnog direktora društva za upravljanje;

8) koje ispunjava opšte uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava;

9) koje nije pravosnažno osuđivano na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci;

10) protiv kojeg se ne vodi krivični postupak.

(2) Pod iskustvom iz stava 1 tačka 1 ovog člana podrazumijeva se najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima u oblasti finansija i finansijskih tržišta.

(3) Smatra se da lice ispunjava uslov neosuđivanosti iz stava 1 tačka 9 ovog člana i ako nije pravosnažno osuđeno za kaznena djela iz zakona drugih država članica i trećih država koja po svom opisu odgovaraju tim djelima.

(4) Pod dokazom iz stava 1 tačka 3 ovog člana podrazumijeva se notarski ovjerena izjava lica na koje se podatak odnosi.

(5) Pod dokazom iz stava 1 tačka 8 ovoga člana podrazumijeva se uvjerenje nadležnog tijela da kandidat nije pravosnažno osuđen za navedena kaznena djela ili prekršaje, kad je primjenjivo, ili notarski ovjerena izjava lica na koje se podatak odnosi.

(6) Dokumentacija i potvrde iz st. 4 i 5 ovog člana ne smiju biti starije od tri mjeseca od dana njihovog izdavanja.

(7) Komisija je ovlašćena da pribavi podatke o pravosnažnoj osuđivanosti podnosioca zahtjeva za člana uprave društva za upravljanje penzionim fondom, za kaznena djela u Crnoj Gori iz kaznene evidencije ministarstva nadležnog za pravosuđe ili iz Evropskog sistema kaznenih evidencija u skladu sa zakonom kojim se uređuju pravne posljedice osude, kaznena evidencija i rehabilitacija.

(8) Komisija je ovlašćena da zatraži od nadležnih državnih tijela podatke u postupku davanja saglasnosti za obavljanje

funkcije izvršnog direktora.

(9) Bliže uslove za izvršnog direktora društva za upravljanje kojim će detaljnije propisati uslove iz st. 1, 3 i 4 ovog člana kao i dokumentaciju koja se prilaže zahtjevu za davanje saglasnosti za obavljanje funkcije izvršnog direktora propisuje Komisija.

Uslovi za imenovanje člana odbora direktora

Član 17

(1) Za člana odbora direktora društva za upravljanje može biti izabrano ili imenovano lice koje ima dobar ugled, odgovarajuće stručne kvalifikacije i iskustvo za nadziranje vođenja poslova društva za upravljanje.

(2) Smatra se da je uslov iz stava 1 ovog člana ispunjen ako lice ima najmanje tri godine iskustva u rukovođenju ili nadzoru nad poslovima u oblasti finansija i finansijskih tržišta.

(3) Komisija može da naloži društvu za upravljanje sazivanje glavne skupštine ili skupštine i predlaganje opoziva člana odbora direktora društva za upravljanje ako:

- 1) član odbora direktora krši svoje dužnosti;
  - 2) društvo za upravljanje nema dovoljan broj članova odbora direktora u skladu sa odredbama zakona koji uređuje osnivanje i pravni položaj privrednih društava;
  - 3) član odbora direktora ne ispunjava uslove za člana odbora direktora.
- (4) Bliže uslove koje moraju ispuniti članovi odbora direktora društva za upravljanje propisuje Komisija.

Ograničenja za imenovanje člana odbora direktora i izvršnog direktora

Član 18

(1) Za člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora društva za upravljanje ne može biti imenovano lice:

- 1) koje je direktor, član odbora direktora, zaposleno lice ili lice koje posjeduje kvalifikovano učešće u:
  - a) drugom društvu za upravljanje penzionim fondom ili njegovim zavisnim pravnim licima;
  - b) društvu za upravljanje investicionim fondovima;
  - c) depozitaru ili drugom pravnom licu koje obavlja depozitarne poslove za dobrovoljni penzioni fond kojim društvo upravlja;
  - d) kastodiju ili drugom pravnom licu koje obavlja kastodi poslove za to društvo za upravljanje koje upravlja dobrovoljnim penzionim fondom;
  - e) investicionom društvu i/ili ovlašćenoj kreditnoj instituciji;
  - f) Centralnom Klirinškom Depozitarnom Društvu; i
  - g) organizatoru tržišta;
- 2) koje obavlja poslove na rukovodećim pozicijama, odnosno zaposleno je u organima državne uprave, odnosno drugim organima i organizacijama čiji je osnivač država.

Saglasnost za imenovanje člana odbora direktora i izvršnog direktora

Član 19

(1) Društvo za upravljanje je dužno da prije imenovanja člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora društva pribavi saglasnost Komisije.

(2) Uz zahtjev za dobijanje saglasnosti iz stava 1 ovog člana, društvo za upravljanje prilaže dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 16 ovog zakona, kao i dokaze o nepostojanju ograničenja iz člana 18 ovog zakona.

Odbijanje zahtjeva za dobijanje saglasnosti za imenovanje

Član 20

Komisija neće izdati saglasnost za imenovanje člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora društva za upravljanje, ako:

- 1) predloženo lice ne ispunjava uslove iz člana 16 ovog zakona, odnosno postoje ograničenja iz člana 18 ovog zakona;
- 2) na osnovu raspoloživih podataka ocijeni da bi zbog djelatnosti ili poslova koje obavlja ili zbog radnji koje je u obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti izvršilo predloženo lice moglo biti ugroženo poslovanje društva za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova kojima društvo upravlja.

Prestanak važenja saglasnosti

Član 21

Saglasnost za imenovanje člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora društva za upravljanje prestaje da važi

ako:

- 1) lice na čije imenovanje je saglasnost data u roku od šest mjeseci od davanja saglasnosti ne bude imenovano ili ne stupi na dužnost;
- 2) licu istekne mandat za obavljanje dužnosti na koju se saglasnost odnosi, danom isteka mandata; i
- 3) licu istekne ugovor o radu u društvu za upravljanje, danom isteka ugovora.

Oduzimanje saglasnosti

Član 22

Komisija će oduzeti saglasnost za imenovanje člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora društva za upravljanje ako utvrdi da:

- 1) je saglasnost data na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka; i
- 2) lice za čije imenovanje je saglasnost data više ne ispunjava uslove za imenovanje.

Izvršni direktor

Član 23

- (1) Društvo za upravljanje mora imati najmanje jednog izvršnog direktora.
- (2) Mandat člana uprave može trajati najviše pet godina i može biti ponovo biran.
- (3) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom, mora imati najmanje dva izvršna direktora.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovoga člana Komisija može odobriti da društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom ima samo jednog izvršnog direktora, ako društvo za upravljanje može dokumentovati i dokazati da je to opravdano, srazmjerno značaju, obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje, kao i prirodi, obimu i složenosti poslova koje obavlja za račun fonda odnosno fondova pod upravljanjem.
- (5) Izvršni direktor društva za upravljanje dužan je voditi poslove društva za upravljanje sa područja Crne Gore.
- (6) Izvršni direktor je odgovoran za poslovanje društva za upravljanje i za poslovanje dobrovoljnog penzionog fonda, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava i ovim zakonom.
- (7) Izvršni direktor društva za upravljanje u izvršavanju poslova upravljanja dobrovoljnim penzionim fondom dužan je da postupa sa pažnjom dobrog stručnjaka.

Investicioni menadžeri društva za upravljanje

Član 24

- (1) Društvo za upravljanje mora imati najmanje dva lica zaposlena na neodređeno vrijeme koja su osposobljena za obavljanje poslova investicionog menadžera dobrovoljnog penzionog fonda (u daljem tekstu: investicioni menadžer), u skladu sa pravilima Komisije.
- (2) Investicioni menadžer može biti lice koje:
  - 1) ima odgovarajuće stručne kvalifikacije (najmanje VIII nivo kvalifikacije obrazovanja u obimu 240 kredita CSPK-a odnosno ekvivalentni nivo);
  - 2) je položilo stručni ispit za investicionog menadžera, čiji program i način obavljanja utvrđuje Komisija;
  - 3) nije osuđivano za krivična djela protiv platnog prometa i privrednog poslovanja i protiv službene dužnosti.

Dužnosti i odgovornost društva za upravljanje i zaposlenih u društvu

Član 25

- (1) Društvo za upravljanje je odgovorno članovima fonda i korisnicima penzione štednje za uredno i savjesno obavljanje poslova propisanih ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i pravilima fonda.
- (2) Društvo za upravljanje, članovi odbora direktora, izvršni direktor, prokuristi i lica zaposlena u društvu za upravljanje su dužni da:
  - 1) prilikom obavljanja svojih djelatnosti, u okviru svojih dužnosti postupaju savjesno i pošteno, u skladu sa pravilima struke;
  - 2) u izvršavanju svojih obaveza postupaju sa pažnjom dobrog stručnjaka;
  - 3) postupaju u najboljem interesu dobrovoljnih penzionih fondova i članova i štite integritet tržišta kapitala;
  - 4) uspostavljaju i efikasno koriste sredstva i procese potrebne za uredno obavljanje djelatnosti društva za upravljanje;
  - 5) preduzimaju mjere kako bi se izbjegli konflikti interesa;
  - 6) se pridržavaju ovog zakona tako da se promovišu najbolji interesi dobrovoljnih penzionih fondova i članova, kao i integritet tržišta kapitala;
  - 7) jednako postupaju prema svim članovima dobrovoljnog penzionog fonda.
- (3) Ako društvo za upravljanje ne obavi ili propusti da obavi, u potpunosti ili djelimično, odnosno ako nepropisno obavi bilo koji posao ili dužnost predviđenu ovim zakonom, ili pravilima fonda, društvo za upravljanje odgovara članovima

dobrovoljnog penzionog fonda i korisnicima penzione štednje za štetu nastalu zbog neispunjenja ili neurednog ispunjenja svojih obaveza, osim ako neispunjenje ili neuredno ispunjenje proizilazi iz okolnosti za koje društvo nije odgovorno i ako je upravljalo imovinom fonda sa pažnjom dobrog privrednika.

(4) Šteta nastala zbog neispunjenja ili neurednog ispunjenja obaveza društva za upravljanje iz stava 1 ovoga člana ne može se nadoknaditi iz imovine dobrovoljnog penzionog fonda.

Zahtjev za dobijanje dozvole za rad društva za upravljanje

Član 26

(1) Dobrovoljnim penzionim fondom može da upravlja samo društvo za upravljanje koje ima dozvolu za rad koju izdaje Komisija (u daljem tekstu: dozvola za rad).

(2) Društvo za upravljanje podnosi Komisiji zahtjev za dobijanje dozvole za rad nakon održavanja osnivačke skupštine.

(3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, osnivači društva za upravljanje dostavljaju Komisiji:

1) akt o osnivanju društva za upravljanje;

2) statut društva za upravljanje;

3) poslovni plan za prve tri godine rada društva za upravljanje koji sadrži: planirani obim dobrovoljnih penzionih fondova koje društvo za upravljanje namjerava da osnuje, organizacionu šemu društva, podatke o strukturi zaposlenih i opis sistema upravljanja rizicima, uključujući rizik od pranja novca i finansiranja terorizma;

4) spisak osnivača sa podacima o međusobnoj povezanosti i prirodi te povezanosti;

5) dokaze osnivača o uplati novčanog dijela osnovnog kapitala propisanog ovim zakonom i dokaz o pravnom statusu i porijeklu finansijskih sredstava namijenjenih za uplatu osnovnog kapitala;

6) dokaze o kadrovskoj, tehničkoj i organizacionoj osposobljenosti društva za upravljanje;

7) predlog za imenovanje članova odbora direktora i izvršnog direktora sa izjavom da prihvataju da obavljaju ove funkcije;

8) dokaze o namjeri zapošljavanja dva investiciona menadžera;

9) druge podatke i dokaze.

(4) Sadržinu zahtjeva i dokumentacije, kao i dokaze koji se prilažu uz zahtjev za dobijanje dozvole za rad propisuje Komisija.

(5) Komisija u postupku odlučivanja o izdavanju dozvole za rad cijeni poslovni ugled, finansijsku stabilnost i porijeklo sredstava osnivača društva za upravljanje, kao i postojanje uslova za efikasan nadzor nad njegovim poslovanjem, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Napomena Redakcije: Zbog nedoslednosti u tekstu izmene i nejasnoće u pogledu nove numeracije tačka, s obzirom na sadržisno preklapanje, Redakcija je u prečišćenom tekstu prethodnu tačku 5 numerisala kao tačku 6.

Dozvola za rad i registar društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova

Član 27

(1) Komisija izdaje dozvolu za rad ako utvrdi da društvo za upravljanje ispunjava propisane uslove.

(2) Komisija daje saglasnost na akt o osnivanju, statut društva za upravljanje i njihove izmjene i dopune.

(3) Dozvolu za rad i saglasnosti iz stava 2 ovog člana Komisija izdaje u formi rješenja.

(4) Društvu za upravljanje oduzeće se dozvola za rad ukoliko ne otpočne sa obavljanjem djelatnosti u roku od 12 mjeseci od dana dobijanja dozvole za rad.

(5) Društva za upravljanje kojima je Komisija izdala dozvolu za rad i dobrovoljni penzioni fondovi za koje je Komisija izdala dozvolu za osnivanje i upravljanje upisuju se u registar društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova koji vodi Komisija.

(6) U registar društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova upisuju se društva za upravljanje i dobrovoljni penzioni fondovi i podaci propisani pravilima iz stava 10 ovog člana, kao i promjene tih podataka.

(7) Pojedine podatke iz registra društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova Komisija će objaviti na svojoj internet stranici.

(8) U slučaju prekograničnog obavljanja djelatnosti, u registru društava za upravljanje mora biti navedeno i u kojim državama članicama društvo za upravljanje obavlja djelatnost.

(9) Informacija iz stava 5 ovog člana mora od strane Komisije biti dostavljena EIOPA-i.

(10) Komisija će pravilima propisati sadržaj i način vođenja registra društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova, kao i objavu podataka iz navedenog registra.

Sticanje kvalifikovanog učešća

Član 28

(1) Lice koje namjerava da stekne kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje dužno je da za to sticanje pribavi saglasnost Komisije.

(2) Lice koje ima kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje i namjerava da poveća učešće u kapitalu ili glasačkim pravima kojim bi dostiglo ili prešlo 10%, 20%, 30% ili 50% učešća u kapitalu ili glasačkim pravima društva za upravljanje, dužno je da za to povećanje učešća pribavi saglasnost Komisije.

(3) Lice iz st. 1 i 2 ovog člana je svako fizičko ili pravno lice.

(4) Saglasnost iz st. 1 i 2 ovog člana prestaje da važi ako podnositelj zahtjeva, u roku od šest mjeseci od dana izdavanja saglasnosti, ne stekne akcije za koje je saglasnost data.

(5) Za dobijanje saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje, lice iz st. 1 i 2 ovog člana podnosi zahtjev, čiju sadržinu i obrazac propisuje Komisija.

Postupanje po zahtjevu za dobijanje saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća

Član 29

(1) Komisija u postupku odlučivanja po zahtjevu za dobijanje saglasnosti za sticanje odnosno povećanje kvalifikovanog učešća cijeni podobnost i finansijsko stanje podnosioca zahtjeva na osnovu:

1) poslovne reputacije, kao i pravnog, odnosno finansijskog položaja podnosioca zahtjeva;

2) reputacije i stručnih kvalifikacija lica koja su nosioci upravljačkih funkcija, za podnosioca zahtjeva koji su pravna lica;

3) finansijske stabilnosti podnosioca zahtjeva, s obzirom na vrstu djelatnosti koju obavlja;

4) mogućnosti efikasnog vršenja nadzora nad društvom u kome se vrši sticanje nakon eventualnog izdavanja saglasnosti;

5) mogućnosti da se u vezi sa sticanjem kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje sprovodi ili namjerava da sprovede pranje novca ili finansiranje terorizma ili to sticanje može uticati na povećanje rizika od pranja novca ili finansiranja terorizma;

6) postojanja strukture vlasništva koja omogućava efikasno vršenje nadzora nad društvom za upravljanje, razmjenu podataka između nadležnih organa i jasno razgraničenje nadležnosti ako društvo postane dio grupe;

7) postojanja osnovane sumnje da je izvršeno, pokušano ili bi moglo doći do pranja novca ili finansiranja terorizma, u skladu sa propisima koji to uređuju.

(2) Komisija će odbiti zahtjev za dobijanje saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća ako, na osnovu kriterijuma iz stava 1 ovog člana, ocijeni da bi:

1) moglo biti ugroženo poslovanje društva za upravljanje zbog djelatnosti ili poslova koje obavlja ili zbog radnji koje je u obavljanju poslova na finansijskim tržištima izvršio podnositelj zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća, odnosno sa njim povezano lice;

2) moglo biti onemogućeno, odnosno otežano vršenje nadzora nad društvom za upravljanje zbog djelatnosti ili poslova koje obavlja podnositelj zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća, odnosno sa njim povezano lice;

3) sticanje kvalifikovanog učešća nije u skladu sa uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje tržište kapitala; i

4) u vezi sa tim sticanjem moglo biti ili je bilo izvršeno, odnosno pokušano pranje novca ili finansiranje terorizma.

(3) Komisija pravilima propisuje dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za dobijanje saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća, u skladu sa kriterijumima iz stava 1 ovog člana.

Saradnja sa nadležnim organima i pribavljanje podataka u postupku odlučivanja o sticanju kvalifikovanog učešća

Član 29a

(1) Komisija može saradivati sa drugim nadležnim organima u zemlji i inostranstvu kada vrši procjenu zahtjeva iz čl. 28 do 33 ovog zakona, a naročito kada je namjeravani sticalac kvalifikovanog učešća:

1) kreditna institucija, društvo za osiguranje ili reosiguranje, društvo za upravljanje investicionim fondovima (UCITS), društvo za upravljanje alternativnim investicionim fondovima ili investiciono društvo;

2) matično društvo subjekata iz tačke 1 ovog stava; ili

3) pravno ili fizičko lice koje vrši kontrolu nad subjektima iz tačke 1 ovog stava.

(2) U slučajevima iz stava 1 ovog člana Komisija može od drugog nadležnog organa zatražiti:

1) sve podatke potrebne za vršenje procjene iz člana 29 ovog zakona;

2) druge podatke kojima taj organ raspolaže, a koji mogu biti od značaja za procjenu iz člana 29 ovog zakona; i

3) kada je primjereno, mišljenje tog organa o namjeravanom sticaocu kvalifikovanog učešća.

(3) Ako organ nadležan za namjeravanog sticaoca dostavi mišljenje iz stava 2 tačka 3 ovog člana, Komisija je dužna da to mišljenje uzme u obzir pri odlučivanju o zahtjevu za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća.

(4) Komisija je ovlašćena da podatke o pravosnažnoj osuđivanosti predloženog sticaoca kvalifikovanog učešća za krivična djela u Crnoj Gori pribavi iz kaznene evidencije nadležnog organa, kao i putem Evropskog sistema kaznenih evidencija, u skladu sa zakonom kojim se uređuju pravne posljedice osude, kaznena evidencija i rehabilitacija.

(5) Komisija je ovlašćena da, u postupku izdavanja saglasnosti za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, zatraži

podatke od nadležnih državnih organa, uključujući nadležni organ za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Prestanak važenja saglasnosti

Član 30

(1) Saglasnost za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća prestaje da važi ako u roku od šest mjeseci od dana dobijanja saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća lice koje je dobilo saglasnost ne stekne, odnosno ne poveća kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje.

(2) Ako u roku iz stava 1 ovog člana, lice koje je dobilo saglasnost za sticanje kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje stekne procenat kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje koji je ispod procenta za koji je dobilo saglasnost, saglasnost će važiti samo za procenat učešća koji je to lice steklo.

(3) Ako lice sa kvalifikovanim učešćem u društvu za upravljanje otuđenjem akcija ili na drugi način smanji procenat kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje, saglasnost važi samo za procenat učešća koje to lice ima u društvu za upravljanje nakon smanjenja procenta kvalifikovanog učešća.

Oduzimanje saglasnosti za sticanje odnosno povećanje kvalifikovanog učešća

Član 31

(1) Komisija će rješenjem oduzeti saglasnost za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća, ako:

- 1) je saglasnost data na osnovu neistinitih i netačnih podataka;
- 2) je ugroženo poslovanje društva za upravljanje zbog djelatnosti i poslova koje obavlja ili zbog radnji koje je izvršilo lice koje je dobilo saglasnost za sticanje kvalifikovanog učešća, odnosno sa njim povezano lice;
- 3) je onemogućeno, odnosno otežano vršenje nadzora nad društvom za upravljanje zbog djelatnosti i poslova koje obavlja lice koje je dobilo saglasnost za sticanje kvalifikovanog učešća, odnosno sa njim povezano lice;
- 4) lice koje je dobilo saglasnost za sticanje kvalifikovanog učešća krši, ne poštuje obavezu pribavljanja saglasnosti za povećanje kvalifikovanog učešća ili na drugi način onemogućava nadzor nad društvom za upravljanje; i
- 5) lice koje je dobilo saglasnost za sticanje kvalifikovanog učešća prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je steklo saglasnost.

(2) Lice kojem je oduzeta saglasnost za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća gubi pravo glasa iz akcija koje mu obezbjeđuju kvalifikovano učešće i dužno je da te akcije otuđi u roku od 60 dana od dana donošenja rješenja iz stava 1 ovog člana.

(3) Ako lice kojem je oduzeta saglasnost za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća ne otuđi akcije u roku iz stava 2 ovog člana, te akcije postaju akcije bez prava glasa do njihovog otuđenja.

Sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća bez saglasnosti

Član 32

(1) Ako posumnja da u društvu za upravljanje kvalifikovano učešće ima lice koje za to nije pribavilo saglasnost, Komisija je dužna da od tog lica, drugih akcionara društva za upravljanje i društva za upravljanje zahtijeva dostavljanje podataka i dokumentacije od značaja za utvrđivanje postojanja kvalifikovanog učešća tog lica u društvu za upravljanje bez saglasnosti.

(2) Lica iz stava 1 ovog člana, dužna su da tražene podatke i informacije dostave Komisiji najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva.

(3) Ako na osnovu podataka i informacija iz stava 1 ovog člana, ili na osnovu drugih raspoloživih podataka i informacija utvrdi da je lice steklo, odnosno povećalo kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje bez saglasnosti, Komisija će u pisanom obliku obavijestiti to lice da u roku od osam dana od dana prijema obavještenja može da podnese zahtjev Komisiji za izdavanje saglasnosti i upozoriti na posljedice iz člana 33 stav 2 ovog zakona.

Pravne posljedice nezakonitog sticanja ili povećanja kvalifikovanog učešća

Član 33

(1) Lice iz člana 32 stav 3 ovog zakona ne može da ostvari glasačka prava iznad nivoa glasačkih prava koje je imalo prije sticanja, odnosno povećanja kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje, ni da ostvaruje pravo na isplatu dividende po osnovu tako stečenih akcija, do dobijanja saglasnosti Komisije.

(2) Licu koje u roku iz člana 32 stav 3 ovog zakona ne podnese zahtjev za izdavanje odgovarajuće saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća ili zahtjev za izdavanje saglasnosti bude odbijen, Komisija će rješenjem naložiti da, u roku koji ne može biti kraći od tri ni duži od šest mjeseci, otuđi akcije koje obezbjeđuju kvalifikovano učešće za koje nema saglasnost Komisije.

(3) Ako lice iz stava 2 ovog člana, ne otuđi akcije u roku koji odredi Komisija, nezakonito stečene akcije postaju akcije bez prava glasa, do njihovog otuđenja.

(4) U slučaju otuđenja akcija iz stava 2 ovog člana, novi zakoniti sticalac stiče sva prava po osnovu tih akcija.

Obavještanje Komisije o promjenama kvalifikovanog učešća

Član 34

(1) Lice sa kvalifikovanim učešćem u društvu za upravljanje koje namjerava da prodajom akcija ili na drugi način smanji kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje ispod procenta za koji je dobilo saglasnost, dužno je da prethodno o tome obavijesti Komisiju.

(2) Društvo za upravljanje dužno je da bez odlaganja obavijesti Komisiju o svakom sticanju ili otuđenju kvalifikovanog učešća u svom kapitalu kojim neko lice prelazi ili pada ispod praga od 10%, 20%, 30% ili 50%.

(3) Društvo za upravljanje dužno je da jednom godišnje, najkasnije do 31. marta tekuće godine, Komisiji dostavi spisak svih akcionara i imalaca kvalifikovanog učešća, sa visinom pojedinačnih udjela na dan 1. januar te godine.

Odvojeno vođenje sredstava

Član 35

(1) Dobrovoljnim penzionim fondom upravlja, na osnovu ovog zakona i Pravila o upravljanju fondom, društvo za upravljanje.

(2) Društvo za upravljanje je dužno da sredstva, obaveze, potraživanja, prihode i rashode i druga prava društva za upravljanje vodi odvojeno od sredstava, obaveza, potraživanja, prihoda i rashoda i drugih prava dobrovoljnog penzionog fonda.

(3) Društvo za upravljanje koje upravlja sa više fondova dužno je da sredstva, obaveze, potraživanja, prihode i rashode i druga prava svakog dobrovoljnog penzionog fonda vodi odvojeno.

Pravila o upravljanju

Član 36

(1) Društvo za upravljanje donosi Pravila o upravljanju za svaki dobrovoljni penzioni fond koji organizuje i kojim upravlja, a kojima se uređuje naročito:

- 1) naziv dobrovoljnog penzionog fonda;
  - 2) osnovni principi i ograničenja ulaganja;
  - 3) osnovni principi sticanja i prestanka članstva u dobrovoljnom penzionom fondu;
  - 4) izvještanje o poslovanju i portfelju dobrovoljnog penzionog fonda, kao i mjesto i način objavljivanja tih informacija;
  - 5) prava i obaveze člana dobrovoljnog penzionog fonda i društva u slučaju prestanka ugovora o članstvu;
  - 6) iznos i način naplate troškova upravljanja dobrovoljnim penzionim fondom;
  - 7) druga pitanja od značaja za dobrovoljni penzioni fond.
- (2) Na Pravila o upravljanju saglasnost daje Komisija, u formi rješenja.

Principi poslovanja

Član 37

(1) Društvo za upravljanje upravlja imovinom dobrovoljnog penzionog fonda samostalno, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Društvo za upravljanje upravlja imovinom dobrovoljnog penzionog fonda sa pažnjom dobrog privrednika, na načelima likvidnosti, sigurnosti i raspodjele rizika.

(3) Društvo za upravljanje u upravljanju imovinom dobrovoljnog penzionog fonda dužno je da posluje u interesu investitora u hartije od vrijednosti dobrovoljnog penzionog fonda i da daje prednost njihovim interesima nad svojim interesima.

(4) Društvo za upravljanje dužno je da sastavlja:

- 1) kvartalne izvještaje o poslovanju društva za upravljanje i dostavlja ih Komisiji u roku od 30 dana od isteka perioda na koji se izvještaj odnosi,
- 2) godišnji izvještaj o poslovanju i dostavi ga Komisiji najkasnije četiri mjeseca po završetku poslovne godine.
- (5) Sadržaj i način podnošenja i objavljivanja izvještaja iz stava 4 ovog člana propisuje Komisija.

Istupanje u pravnom prometu

Član 38

Društvo za upravljanje u poslovima koje obavlja za dobrovoljni penzioni fond istupa u ime i za račun dobrovoljnog penzionog fonda, u skladu sa zakonom i pravilima o upravljanju.

Imovina društva za upravljanje

Član 39

(1) Društvo za upravljanje i povezana lica ne mogu prodati svoju imovinu dobrovoljnom penzionom fondu, niti kupiti imovinu dobrovoljnog penzionog fonda.

(2) Pravni poslovi zaključeni suprotno stavu 1 ovog člana ništavi su.

Ugovor sa Centralnim Klirinškim Depozitarnim Društvom

Član 40

(1) Društvo za upravljanje zaključuje ugovor sa Centralnim Klirinškim Depozitarnim Društvom u skladu sa zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti i pravilima Centralnog Klirinškog Depozitarnog Društva.

(2) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi da Centralno Klirinško Depozitarno Društvo za svaki od dobrovoljnih penzionih fondova kojim upravlja društvo za upravljanje otvori poseban račun na kojem se odvojeno vode stanja hartija od vrijednosti za taj dobrovoljni penzioni fond.

(3) Društvo za upravljanje ima pravo na neposredan uvid u stanja hartija od vrijednosti na računima dobrovoljnih penzionih fondova kojima upravlja, bez plaćanja naknade.

(4) Centralno Klirinško Depozitarno Društvo je dužno da Komisiji, na njen zahtjev, dostavi podatke o stanju hartija od vrijednosti koje čuva za račun dobrovoljnih penzionih fondova i omogućiti pregled tih stanja.

Delegiranje poslova društva za upravljanje na treća lica

Član 41

(1) Društvo za upravljanje može trećim licima da delegira obavljanje poslova iz člana 7 ovog zakona, samo uz prethodno obavještenje Komisije.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, društvo za upravljanje dužno je da za delegiranje sljedećih poslova pribavi prethodnu saglasnost Komisije za:

1) upravljanje imovinom fondova,

2) poslove ključnih funkcija iz člana 47 stav 1 ovog zakona.

(3) Društvo za upravljanje je u potpunosti odgovorno za obavljanje delegiranih poslova.

(4) Delegiranje poslova na treća lica moguće je samo uz ispunjenje sljedećih uslova:

1) delegiranje ne dovodi do smanjivanja kvaliteta sistema upravljanja društva za upravljanje iz poglavlja III ovog zakona;

2) delegiranje ne dovodi do neopravdanog povećanja operativnog rizika;

3) delegiranje ne onemogućava Komisiji da prati ispunjava li društvo za upravljanje svoje obaveze;

4) delegiranje ne ugrožava trajno i kvalitetno pružanje usluga članovima fonda i korisnicima penzije.

(5) Društvo za upravljanje je, u cilju pravilnog i efikasnog obavljanja delegiranih poslova, dužno da prilikom izbora trećeg lica, na koje namjerava da delegira obavljanje poslova, obezbijedi ispunjenje sljedećih uslova:

1) treće lice mora imati sve potrebne resurse za pravilno, kvalitetno i efikasno obavljanje delegiranih poslova;

2) ovlašćena lica trećeg lica moraju imati dobar ugled kao i stručne kvalifikacije i iskustvo potrebno za obavljanje delegiranih poslova;

3) treće lice je kvalifikovano i sposobno za obavljanje delegiranih poslova i izabrano je primjenom dužne pažnje a društvo za upravljanje može u svako doba efikasno nadzirati obavljanje delegiranih poslova;

4) kontinuiran nadzor trećeg lica u obavljanju delegiranih poslova;

5) da se delegiranjem ne umanjuje efikasnost nadzora nad društvom za upravljanje i fondovima;

6) da se delegiranjem ne ugrožavaju interesi fonda i članova fonda.

(6) Društvo za upravljanje ne smije delegirati poslove na lica čiji su interesi u sukobu sa interesima članova fonda ili korisnika penziona štednje.

(7) O delegiranju poslova iz stava 1 ovog člana društvo za upravljanje i treće lice sklapaju ugovor u pisanom obliku, u kojem moraju biti jasno definisana prava i obaveze ugovornih strana i mora biti određeno da je treće lice dužno da omogućiti sprovođenje nadzora nad delegiranim poslom od strane Komisije.

(8) U slučaju izmjene uslova pod kojima su delegirani poslovi, društvo za upravljanje je dužno da bez odlaganja obavijesti Komisiju o nastalim izmjenama.

(9) Komisija je ovlašćena od društva za upravljanje i od trećih lica na koje je društvo za upravljanje delegiralo svoje poslove kao i od lica na koje je izvršeno dalje delegiranje da zahtijeva izvještaje i podatke o delegiranim poslovima.

Dodatni uslovi za delegiranje poslova društva za upravljanje

Član 42

(1) Društvo za upravljanje može delegirati posao upravljanja imovinom fonda ili upravljanja rizicima samo na lica koja imaju saglasnost ili drugu odgovarajuću dozvolu za upravljanje imovinom od strane nadležnog tijela i da podliježu nadzoru u skladu sa zakonom.

(2) Licima iz stava 1 ovog člana smatraju se društva koja imaju saglasnost za upravljanje portfoliom izdatim u skladu sa propisima koji uređuju osnivanje i poslovanje investicionih društava, društava za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, društava za upravljanje alternativnim investicionim fondovima, kreditnih institucija, društava za osiguranje i druga društva za upravljanje penzionim fondovima.

(3) Smatra se da su uslovi iz stava 1 ovog člana ispunjeni ako je treće lice društvo koje u trenutku sklapanja ugovora iz člana 41 stav 7 ovog zakona već upravlja dobrovoljnim penzionim fondom.

(4) Bliži postupak delegiranja poslova na treća lica od strane društva za upravljanje propisuje Komisija.

Postupanje u najboljem interesu

Član 43

(1) Društvo za upravljanje je dužno da postupa u najboljem interesu članova fonda kojim upravlja i da stručno i sa posebnom pažnjom postupa prilikom donošenja investicionih odluka, delegiranja poslova na treća lica, korišćenja eksternih usluga i drugih poslova koji su od značaja za društvo za upravljanje i dobrovoljne penziona fondove kojima upravlja.

(2) Društvo za upravljanje je dužno da utvrdi i implementira interne politike i procedure kako bi obezbijedilo postupanje u skladu sa stavom 1 ovog člana, a koje su u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, statutom fonda, ciljevima fonda, investicionom strategijom i politikom upravljanja rizicima, uključujući i ograničenja rizika.

(3) Interne politike i procedure vezane za delegiranje poslova odobravaju članovi uprave društva za upravljanje, a društvo za upravljanje dužno je da ih revidira prilikom svake značajne promjene, a najmanje jednom godišnje.

III. ORGANIZACIONI ZAHTJEVI DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE

Opšti organizacioni uslovi

Član 44

(1) Društvo za upravljanje je dužno da uspostavi i sprovodi djelotvoran sistem upravljanja koji objezbjeđuje upravljanje poslovima pažnjom dobrog stručnjaka, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja, koji obuhvata efikasne i primjerene:

1) postupke odlučivanja i organizacionu strukturu koja jasno i na dokumentovan način utvrđuje linije odgovornosti i dodjeljuje funkcije i odgovornosti;

2) sisteme unutrašnje kontrole koji obuhvata administrativne i računovodstvene procedure i postupke, procedure kojima se uređuje interna kontrola i procedure internog izvještavanja i dostavu informacija na svim relevantnim nivoima društva za upravljanje penzionim fondom, kao i efikasne protoke informacija sa svim uključenim trećim licima;

3) mjere i postupke za nadzor i zaštitu informacionog sistema i sistema za elektronsku obradu podataka;

4) mjere i postupke za kontinuirano očuvanje sigurnosti, integriteta i povjerljivosti informacija;

5) politike, mjere i postupke objezbjeđivanja neprekidnog poslovanja, uključujući i izradu planova za slučaj nepredvidljivih okolnosti.

6) politike, mjere i procedure za uspostavljanje i redovno održavanje pouzdanih i bezbjednih sistema informacione i komunikacione tehnologije (u daljem tekstu: IKT) i alata, prilagođenih prirodi, obimu i složenosti poslovanja, koji objezbjeđuju kontinuitet i digitalnu operativnu otpornost poslovnih funkcija društva.

(2) Prilikom donošenja investicionih odluka o ulaganju imovine zatvorenog fonda društvo za upravljanje je dužno da uzme u obzir faktore zaštite životne sredine, socijalne i upravljačke faktore.

(3) Društvo za upravljanje dužno je da redovno ažurira i preispituje uspostavljeni sistem upravljanja.

(4) Izvršni direktor društva za upravljanje dužan je da usvoji procedure kojima se uređuje sistem upravljanja rizicima, interna revizija i, kada je to primjenjivo, aktuarski i delegirani poslovi, a koje prije njihovog donošenja mora odobriti odbor direktora.

(5) Procedure iz stava 4 ovoga člana moraju se revidirati minimalno jednom u tri godine i prilagoditi svaki put kada dođe do neke značajne promjene.

(6) Politike, mjere i procedure iz stava 1 tačka 6 ovog člana posebno obuhvataju upravljanje IKT rizikom, bezbjednost i integritet podataka, planove kontinuiteta i oporavka u oblasti IKT, ispitivanje digitalne operativne otpornosti i upravljanje rizicima IKT trećih lica.

(7) Ugovori kojima se društvo za upravljanje koristi IKT uslugama trećih lica moraju posebno da sadrže:

1) mjere i procedure za upravljanje IKT rizikom,

2) obaveze u vezi sa bezbjednošću podataka,

3) zahtjeve kontinuiteta poslovanja i IKT oporavka,

4) obavezu prijavljivanja značajnih IKT incidenata društvu i Komisiji,

5) pravo pristupa, inspekcije i revizije za Komisiju i društvo.

(8) Društvo za upravljanje je dužno da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja, obavijesti Komisiju o svakom značajnom IKT incidentu koji ima ili može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, bezbjednost podataka

članova fonda, mrežne i informacione sisteme ili pružanje usluga penzione štednje.

(9) Završni izvještaj sa analizom uzroka i preduzetim mjerama sanacije dostavlja se Komisiji u roku koji propiše Komisija pravilima.

(10) Komisija propisuje bliže uslove i standarde za upravljanje IKT rizicima, testiranje digitalne operativne otpornosti i saradnju sa pružaocima IKT usluga, uključujući kriterijume za određivanje kritičnih IKT trećih lica, kao i kriterijume za ocjenu značajnosti IKT incidenta, rokove, način dostavljanja i sadržaj inicijalnih i završnih obavještenja o IKT incidentima.

Sukob interesa

Član 45

(1) Društvo za upravljanje je dužno, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja, da organizuje poslovanje na način da svodi rizik sukoba interesa na najmanju moguću mjeru.

(2) Društvo za upravljanje je dužno da preduzme sve razumne korake kako ne bi tokom pružanja usluga i obavljanja aktivnosti u pitanje došli interesi fondova i njihovih članova.

(3) Društvo za upravljanje je dužno da preduzme sve razumne korake kako bi utvrdilo, otkrilo i spriječilo ili riješilo sukob interesa i uspostavilo odgovarajuće kriterijume za utvrđivanje vrste sukoba interesa čije bi postojanje moglo naštetiti interesima fondova i njihovih članova.

(4) Društvo za upravljanje je dužno, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja da uspostavi, sprovodi i redovno ažurira i nadzire efikasne politike upravljanja sukobima interesa.

(5) Društvo za upravljanje je dužno da uspostavi, sprovodi i redovno ažurira politike o transakcijama relevantnih lica i lica koja su sa njima u srodstvu, sa finansijskim instrumentima u koje ulažu fondovi kojima upravlja društvo za upravljanje radi sprječavanja sukoba interesa.

(6) Relevantna lica društva za upravljanje penzionim fondom nemaju pravo na nagradu ili naknadu po osnovu članstva u nadzornom odboru nekog društva na osnovu vlasništva fonda nad akcijama ili udjelima tog društva, osim prava na naknadu putnih i drugih opravdanih troškova.

Sistemi unutrašnjih kontrola

Član 46

(1) Društvo za upravljanje dužno je da uspostavi, sprovodi i redovno ažurira odgovarajuće sisteme unutrašnjih kontrola koji obezbjeđuju sprovođenje internih odluka i procedura na svim nivoima društva za upravljanje penzionim fondom.

(2) Društvo za upravljanje dužno je prilikom internog raspoređivanja poslova i funkcija da obezbijedi kontrolu od strane članova uprave i nadzornog odbora društva za upravljanje penzionim fondom, radi poslovanja u skladu sa odredbama ovog zakona, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i drugim relevantnim propisima.

(3) Viši rukovodioci društva za upravljanje penzionim fondovima:

1) odgovaraju za donošenje i sprovođenje strategija ulaganja za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja;

2) nadziru donošenje strategija ulaganja za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja;

3) odgovaraju za uspostavljanje nezavisnih, trajnih i efikasnih funkcija upravljanja rizicima, interne revizije, praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima (kada je to primjenljivo), na način definisan odredbama iz člana 47 stav 1 ovog zakona, pravilima iz člana 54 stav 5, čl. 49 i 50 ovog zakona;

4) prate i periodično potvrđuju da se strategija ulaganja i ograničenja izloženosti rizicima za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja pravilno i efikasno sprovode i poštuju;

5) odobravaju i periodično ocjenjuju primjerenost internih procedura za donošenje investicionih odluka iz člana 52 ovog zakona za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja;

6) odobravaju i periodično ocjenjuju politike, procedure i mjere upravljanja rizicima, postupke i tehnike za primjenu politika upravljanja rizicima, uključujući sistem ograničenja izloženosti rizicima za društvo za upravljanje i svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja.

(4) Viši rukovodioci društva za upravljanje dužni su da prate i periodično ocjenjuju efikasnost politika, mjera i postupaka propisanih u svrhu praćenja poslovanja društva za upravljanje u skladu sa relevantnim propisima i da preduzimaju odgovarajuće mjere radi rješavanja nedostataka i nepravilnosti u poslovanju društva za upravljanje.

(5) Viši rukovodioci društva za upravljanje dužni su da prate i periodično ocjenjuju efikasnost upravljanja mrežnim i informacionim sistemima i IKT rizicima, uključujući adekvatnost politika, mjera i procedura u oblasti digitalne operativne otpornosti, te da obezbijede sprovođenje odgovarajućih korektivnih mjera u slučaju utvrđenih nedostataka.

(6) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi da viši rukovodioci i odbor direktora redovno, a najmanje jednom godišnje, primaju pisane izvještaje iz područja upravljanja rizicima, interne revizije i praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima, koja sadrže i podatke o eventualno preduzetim mjerama za otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u poslovanju.

(7) Izvještaji iz stava 6 ovog člana obuhvataju operativne izvještaje i izvještaje o radu ključne funkcije."

(8) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi da viši rukovodioci redovno primaju izvještaje o sprovođenju strategija ulaganja i internih procedura za donošenje investicionih odluka iz stava 3 tač. 2, 4, 5 i 6 ovog člana.

Ključne funkcije

Član 47

(1) Društvo za upravljanje je dužno da u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, uključi sljedeće ključne funkcije:

- 1) upravljanja rizicima;
- 2) interne revizije;
- 3) aktuarsku funkciju, kada upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima;
- 4) praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima, kada je to primjenjivo u skladu sa članom 54 stav 3 ovoga zakona.

(2) Nosilac ključne funkcije iz stava 1 tač. 1 do 3 ovog člana može biti lice koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) ima odgovarajuće stručne kvalifikacije, znanje i iskustvo potrebno za obavljanje povjerenih poslova ključne funkcije;
- 2) ima dobar ugled i integritet;
- 3) nije pravosnažno osuđivano na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci.

(3) Smatra se da lice ispunjava uslov neosuđivanosti iz stava 2 tačka 3 ovog člana i ako nije pravosnažno osuđeno za kaznena djela iz zakona država članica i trećih država koja po svom opisu odgovaraju tim djelima.

(4) Pod dokazom iz stava 2 tačka 3 ovog člana podrazumijeva se uvjerenje nadležnog tijela da nosilac ključne funkcije nije pravosnažno osuđen za navedena kaznena djela ili prekršaje, kad je primjenjivo, ili ovjerena izjava lica na koje se podatak odnosi.

(5) Uvjerenje i ovjerena izjava iz stava 4 ovog člana ne smiju biti starije od tri mjeseca od dana njihovog izdavanja.

(6) Društvo za upravljanje dužno je pisanim putem da obavijesti Komisiju u roku od osam dana o imenovanju lica koja su nosioci ključnih funkcija u društvu za upravljanje kao i o svim značajnim informacijama koje utiču na njihov poslovni ugled i iskustvo, kao i o promjeni, prestanku i razlozima prestanka obavljanja ključne funkcije.

(7) Komisija može izreći odgovarajuće nadzorne mjere iz člana 136 ovog zakona ako utvrdi da lice koje je nosilac ključne funkcije ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom, učestalo krši odredbe ovog zakona ili drugih propisa kojim se uređuje poslovanje društva za upravljanje ili je poslovanje društva za upravljanje ugroženo.

(8) Društvo za upravljanje može da imenuje jedno lice za obavljanje više ključnih funkcija, izuzev funkciju interne revizije, ako može dokazati da je to primjereno i srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje, kao i djelatnosti koje obavlja, kao i da efikasnost i nezavisnost obavljanja poslova ključnih funkcija neće biti ugrožena tim mjerama.

(9) Društvo za upravljanje ne može da delegira poslove ključnih funkcija na pokrovitelja.

(10) Izuzetno od odredbe stava 9 ovog člana, srazmjerno prirodi, obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje, Komisija može dozvoliti delegiranje poslova ključnih funkcija na pokrovitelja ako društvo za upravljanje može dokazati da je uspostavilo mjere za sprječavanje i upravljanje sukobom interesa sa pokroviteljem.

(11) Bliže stručne kvalifikacije, znanje i iskustvo za nosioce ključnih funkcija propisuje Komisija.

Dužnosti nosioca ključne funkcije

Član 48

(1) Nosilac ključne funkcije dužan je da obavijesti izvršnog direktora i odbor direktora društva za upravljanje o:

1) značajnijoj povredi odredaba ovoga zakona i/ili na osnovu njega uspostavljenih propisa o poslovanju društva za upravljanje, uočenoj prilikom obavljanja poslova ključne funkcije;

2) uočenom postojanju povećanog rizika neusklađenosti društva za upravljanje ili dobrovoljnog penzionog fonda sa materijalno značajnim zakonskim zahtjevima, koji bi mogao uticati na interese članova dobrovoljnog penzionog fonda i korisnika penziona štednje.

(2) Ako izvršni direktor ili odbor direktora društva za upravljanje ne preduzmu pravosnažne i odgovarajuće mjere za otklanjanje utvrđenih povreda ili prepoznatih rizika, nosilac ključne funkcije će o tome bez odlaganja obavijestiti Komisiju.

(3) Nosilac ključnih funkcija koji je dostavio obavještenje iz stava 2 ovog člana, ne smije biti diskriminisan ili na drugi način doveden u nepovoljan položaj, odnosno pozivan na odgovornost zbog otkrivanja navedenih podataka.

Funkcija interne revizije

Član 49

(1) Društvo za upravljanje je dužno, srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi društva za upravljanje, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje, da obezbijedi zasebnu funkciju interne revizije i nezavisnost te funkcije od ostalih funkcija i poslova društva za upravljanje.

(2) Funkcija interne revizije nezavisno i objektivno procjenjuje primjerenost i efikasnost sistema unutrašnjih kontrola, daje nezavisno i objektivno stručno mišljenje i savjete za unaprjeđenje poslovanja radi poboljšanja poslovanja društva, uvodeći sistemski, disciplinovani pristup procjenjivanju i poboljšanju djelotvornosti upravljanja rizicima, kontrole i korporativnog upravljanja kao i delegiranih poslova.

(3) Bliže funkcije interne revizije propisuje Komisija.

Sistem upravljanja rizicima

Član 50

(1) Društvo za upravljanje je dužno da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, uključujući i upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma, koji mora uključivati najmanje:

1) relevantne djelove organizacione strukture društva za upravljanje sa definisanim ovlašćenjima i odgovornostima za upravljanje rizicima, pri čemu središnju ulogu ima funkcija upravljanja rizicima;

2) strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima;

3) tehnike mjerenja rizika;

4) praćenje i izvještavanje o rizicima.

(2) Sistem upravljanja rizicima mora biti efikasan i dobro integrisan u organizacionu strukturu i postupke donošenja odluka društva za upravljanje.

(3) Sistem upravljanja rizicima mora obuhvatati rizike koji mogu nastati za društvo za upravljanje i fond, kao i za treće lice na koje su delegirani poslovi u skladu sa članom 41 ovog zakona, a najmanje uzimajući u obzir:

1) preuzimanje rizika i oblikovanje rezervi;

2) upravljanje imovinom i obavezama;

3) ulaganje imovine fonda, posebno u izvedenice, sekuritizacije i sl.;

4) rizik likvidnosti;

5) koncentracijski rizik;

6) operativni rizik;

7) tehnike ublažavanja rizika;

8) ekološke, socijalne i upravljačke rizike koji su povezani sa ulaganjem imovine zatvorenog fonda;

9) rizike koje snose članovi i korisnici penzione štednje, ako je to primjenjivo;

10) IKT rizike.

(4) Društvo za upravljanje dužno je da utvrdi, primjenjuje, dokumentuje i redovno ažurira odgovarajuće, efikasne i sveobuhvatne strategije i politike upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih sa poslovanjem društva za upravljanje i radom fondova kojima upravlja kao i poslovnim procesima i sistemima društva i fondova kojima upravlja.

(5) Društvo za upravljanje je dužno u procesu upravljanja rizicima da odredi profil rizičnosti fondova kojima upravlja.

(6) Za procjenu kreditne sposobnosti izdavaoca društvo za upravljanje se ne smije automatski ili isključivo oslanjati na kreditne rejtinge koje su dodijelile komisije za kreditni rejting, nego i na svoje sopstvene procjene.

(7) Društvo za upravljanje dužno je da identifikuje, procjenjuje, prati i upravlja IKT rizicima kojima je izloženo, uključujući rizike od ispada mrežnih i informacionih sistema, sajber napada, gubitka podataka ili drugih IKT poremećaja, u cilju očuvanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja."

(8) Društvo za upravljanje dužno je da uspostavi i sprovodi pisanu politiku o korišćenju kreditnih rejtinga u procesu upravljanja rizicima, kojom se uređuju uslovi, postupci i ograničenja u kojima se kreditni rejting može koristiti kao jedan od instrumenata procjene kreditne sposobnosti, uz obavezno uključivanje interne procjene kreditnog rizika.

(9) Društvo za upravljanje dužno je da redovno preispituje pouzdanost i ažurnost kreditnih rejtinga koji se koriste, te da dokumentuje razloge zbog kojih se određeni rejting koristi ili odbacuje u procesu procjene kreditne sposobnosti izdavaoca.

(10) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi odgovarajuće interne stručne kapacitete i resurse za sprovođenje sopstvenih procjena kreditne sposobnosti, nezavisno od kreditnih rejtinga agencija za kreditni rejting.

(11) Bliže postupke i mjere koje je društvo za upravljanje dužno da primjenjuje u sklopu sistema upravljanja rizicima propisuje Komisija.

Funkcija upravljanja rizicima

Član 51

(1) Društvo za upravljanje je dužno, srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi društva za upravljanje, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja, da uspostavi trajnu, efikasnu i nezavisnu funkciju upravljanja rizicima.

(2) Funkcija upravljanja rizicima sprovodi strategije, politike, procedure i mjere koje je društvo za upravljanje usvojilo u skladu sa članom 50 stav 1 ovoga zakona.

(3) Društvo za upravljanje dužno je da funkciji upravljanja rizicima obezbijedi potrebna ovlašćenja i pristup svim podacima bitnim za ispunjavanje njenih poslova.

(4) Bliže funkcije upravljanja rizicima propisuje Komisija.

Investicioni proces

Član 52

(1) Društvo za upravljanje je dužno da organizuje poslovanje na način da obezbijedi kontinuirani investicioni proces koji mora biti propisan internim aktom društva.

(2) Za svaku vrstu imovine u koju se ulaže imovina dobrovoljnog penzionog fonda, društvo za upravljanje je dužno da poznaje prirodu investicije, izdavaoca, specifičnosti vezane za trgovanje, pravne propise kao i rizike.

(3) Društvo za upravljanje mora prilikom donošenja investicionih odluka uzeti u obzir ekološke faktore, faktore socijalne politike i upravljanja, pri čemu je dužno u sistem upravljanja rizicima uključiti rizike koji proizilaze iz navedenih faktora u odnosu na portfelj fonda.

(4) Bliže postupke, uslove, dokumentaciju, učesnike i druge zahtjeve vezane za investicioni postupak propisuje Komisija.

Aktuarska funkcija

Član 53

(1) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima, dužno je da uspostavi djelotvornu i efikasnu aktuarsku funkciju i da imenuje nosioca aktuarske funkcije, unutar ili izvan društva za upravljanje, koji je imenovani ovlašćeni aktuar.

(2) Aktuarska funkcija zadužena je za:

1) koordinaciju i nadzor obračuna tehničkih rezervi uključujući i slučajeve kada nema dovoljno podataka za primjenu pouzdane aktuarske metode;

2) procjenjivanje primjerenosti metodologija i odnosnih modela kao i pretpostavki na kojima se zasniva obračun tehničkih rezervi;

3) procjenjivanje dovoljnosti i kvaliteta podataka koji se upotrebljavaju prilikom obračuna tehničkih rezervi;

4) upoređivanje pretpostavki na kojima se zasniva obračun tehničkih rezervi sa iskustvom;

5) obavještanje izvršnog direktora i odbora direktora o pouzdanosti i primjerenosti obračuna tehničkih rezervi;

6) davanje mišljenja o cjelokupnoj politici preuzimanja rizika i politici primjerenosti mehanizma osiguranja, ako je društvo za upravljanje usvojilo takve politike;

7) davanje doprinosa efikasnoj primjeni sistema upravljanja rizicima.

Praćenje usklađenosti sa relevantnim propisima

Član 54

(1) Društvo za upravljanje je dužno da uspostavi, sprovodi i redovno ažurira, procjenjuje i nadzire primjerene politike i postupke, čija je svrha otkrivanje svakog rizika neusklađenosti sa relevantnim propisima, kao i povezanih rizika, i da uspostavi primjerene mjere i postupke radi smanjivanja takvih rizika.

(2) Odbor direktora usvaja politike i procedure koje se primjenjuju u obavljanju poslova praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima.

(3) Društvo za upravljanje je dužno da najmanje jednom godišnje i kod svake značajne promjene revidira primjerenost i efikasnost donešenih politika i procedura.

(4) Kada je to primjereno s obzirom na veličinu i organizacionu strukturu, kao i vrstu, obim i složenost poslovanja društva za upravljanje, društvo za upravljanje je dužno da uspostavi trajnu, efikasnu i nezavisnu funkciju praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima.

(5) Bliži način praćenja usklađenosti iz st. 1 do 4 ovog člana propisuje Komisija.

Sopstvena procjena rizika

Član 55

(1) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom je dužno, srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja, da sprovodi i dokumentuje sopstvenu procjenu rizika za društvo za upravljanje i zatvorene fondove kojima upravlja.

(2) Procjena rizika iz stava 1 ovog člana sprovodi se najmanje jednom u tri godine kao i kod svake značajne promjene profila rizičnosti društva za upravljanje i zatvorenih fondova kojima upravlja.

(3) U slučaju značajne promjene profila rizičnosti pojedinog zatvorenog fonda kojim društvo za upravljanje upravlja, procjena rizika može se ograničiti na taj fond.

(4) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sprovodi procjenu rizika iz stava 1 ovog člana srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, a ista mora uključivati:

1) opis načina na koji je sopstvena procjena rizika integrisana u proces upravljanja i u postupak donošenja odluka društva za upravljanje;

2) procjenu efikasnosti sistema upravljanja rizicima;

3) opis načina na koji društvo za upravljanje sprječava sukobe interesa sa pokroviteljem, kada je društvo delegiralo ključne funkcije na pokrovitelja u skladu sa članom 47 stav 10 ovog zakona;

4) procjenu ukupnih kapitalnih zahtjeva društva za upravljanje, uključujući opis plana oporavka, kada je to primjenjivo;

5) procjenu rizika koju snose članovi fonda i korisnici penziona štednje u vezi sa isplatom njihovih penzionih štednji kao i efikasnosti svih korektivnih mjera, pri čemu se, ako je to primjenjivo, uzimaju u obzir:

- a) mehanizmi indeksiranja;
- b) mehanizmi smanjenja primanja, uključujući mjeru u kojoj stečena penziona primanja je moguće smanjiti i pod kojim uslovima kao i ko ih može smanjiti;
- 6) kvalitativnu procjenu mehanizama za zaštitu penzija, uključujući eventualne garancije ili bilo koju drugu vrstu finansijske podrške od strane pokrovitelja ili društva za upravljanje u korist fonda ili članova fonda i korisnika penziona štednje;
- 7) kvalitativnu procjenu operativnih rizika;
- 8) kada su ekološki faktori, faktori socijalne politike i upravljanja uključeni u odluke o investiranju, procjenu novih ili rizika u nastajanju, uključujući rizike povezane sa klimatskim promjenama, korišćenjem resursa i životne sredine, socijalne rizike i rizike povezane sa deprecijacijom imovine zbog regulatornih promjena;
- 9) opis metoda utvrđivanja i procjene rizika kojima jeste ili bi moglo biti kratkoročno ili dugoročno izloženo, a koji bi mogli uticati na sposobnost društva za upravljanje da ispunjava svoje obaveze.

(5) Za potrebe ispunjenja obaveza iz stava 4 ovoga člana društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom je dužno da u okviru sopstvene procjene rizika uspostavi metode utvrđivanja i procjene rizika kojima je ili bi moglo biti kratkoročno ili dugoročno izloženo, a koji bi mogli uticati na sposobnost društva za upravljanje da ispunjava svoje obaveze, i te metode trebaju biti srazmjerne veličini, vrsti, obimu i složenosti rizika povezanih sa poslovanjem društva za upravljanje ili zatvorenog fonda kojim upravlja.

(6) Društvo za upravljanje će sopstvenu procjenu rizika uzeti u obzir prilikom donošenja strateških odluka.

(7) Društvo za upravljanje je dužno da dostavi Komisiji sopstvenu procjenu rizika iz stava 1 ovog člana odmah po sprovođenju i dokumentovanju iste.

Politika nagrađivanja

Član 56

(1) Društvo za upravljanje je dužno, radi sprječavanja preuzimanja neprimjerenih rizika u svom poslovanju, da propiše i implementira jasnu i razumnu politiku nagrađivanja, srazmjerno veličini i unutrašnjoj organizaciji društva za upravljanje, odnosno veličini, obimu i složenosti poslovanja.

(2) Izvršni direktor društva za upravljanje donosi politiku nagrađivanja uz saglasnost odbora direktora i odgovoran je za sprovođenje te politike.

(3) Odbor direktora dužan je da donese odluke:

1) o ukupnom iznosu varijabilnih bonusa za sve zaposlene društva za upravljanje u poslovnoj godini za određeni period procjene;

2) na pojedinačnoj osnovi o bonusima izvršnog direktora i lica odgovornih za rad ključnih funkcija i

3) o smanjenju ili ukidanju varijabilnih bonusa zaposlenima.

(4) Odluke iz stava 3 ovog člana sprovodi izvršni direktor u skladu sa politikom nagrađivanja.

(5) Bonusi podrazumijevaju sve oblike fiksnih i varijabilnih plaćanja i pogodnosti, u novcu ili u naturi, koje isplaćuje odnosno dodjeljuje društvo za upravljanje, uključujući primanja povezana sa uspješnošću i udio u dobiti, a koji se isplaćuju, odnosno dodjeljuju u korist lica iz ovog člana.

(6) Politika nagrađivanja primjenjuje se na sljedeće kategorije zaposlenih:

1) izvršnog direktora i odbor direktora;

2) lica koja preuzimaju rizik koji utiče na profil rizičnosti društva za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova kojima upravlja;

3) ključne funkcije društva za upravljanje;

4) svakog drugog zaposlenog čiji bonusi spadaju u platni razred izvršnog direktora i odbora direktora ili lica koja preuzimaju rizik, ako njihov rad ima važan uticaj na profil rizičnosti društva za upravljanje i/ili fondova kojima upravlja; i

5) zaposlene trećih lica na koje je društvo za upravljanje delegiralo poslove u skladu sa članom 41 ovog zakona, a čiji rad ima bitan uticaj na profil rizičnosti fondova kojima društvo za upravljanje upravlja.

(7) Politika nagrađivanja mora dosljedno promovisati efikasno upravljanje rizicima i ne ohrabrivati preuzimanje rizika koji nisu u skladu sa profilom rizičnosti, pravilima i /ili informativnim prospektom fondova kojima društvo za upravljanje upravlja.

(8) Politika nagrađivanja mora biti usklađena sa poslovnom strategijom, profilom rizičnosti, finansijskom situacijom i rezultatima društva za upravljanje i fondova kojima društvo za upravljanje upravlja, kao i sa ciljevima i dugoročnim interesima društva, fondova i njihovih članova kao i korisnika penziona štednje, i mora uključivati mjere za izbjegavanje sukoba interesa.

(9) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi jasno i transparentno postupanje sa bonusima.

(10) Izvršni direktor društva za upravljanje usvaja i najmanje jednom u tri godine preispituje opšta načela politike bonusa i odgovoran je za njihovu primjenu.

(11) U godišnjim finansijskim izvještajima društva za upravljanje potrebno je objaviti:

1) ukupan iznos bonusa, raščlanjen na fiksne i varijabilne iznose, koji su od strane društva za upravljanje isplaćeni

zaposlenima društva za upravljanje i zaposlenima trećih lica iz stava 6 tačka 5 ovog člana, kao i broj korisnika takvih bonusa;

2) ukupan iznos bonusa iz tačke 1 ovog stava, raščlanjen prema kategorijama zaposlenih iz stava 6 ovog člana.

(12) Pri javnoj objavi informacija iz stava 11 ovog člana, društvo za upravljanje ih istovremeno dostavlja Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP), u formatu i sa metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije.

(13) Fiksni i varijabilni bonusi iz stava 11 ovog člana moraju biti raščlanjeni na bonuse u novcu i bonuse u naturi.

(14) Bliži način nagrađivanja propisuje Komisija.

IV. DOBROVOLJNI PENZIONNI FOND

Svojstvo dobrovoljnog penzionog fonda

Član 57

(1) Dobrovoljni penzioni fond nema svojstvo pravnog lica.

(2) Organizovanje dobrovoljnog penzionog fonda može vršiti samo društvo za upravljanje.

(3) Dobrovoljni penzioni fond se organizuje radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova fonda i ulaganja tih sredstava sa ciljem povećanja vrijednosti imovine fonda u skladu sa ovim zakonom.

(4) Dobrovoljni penzioni fond može biti otvoreni penzioni fond i zatvoreni penzioni fond.

(5) Otvoreni penzioni fond je penzioni fond kome mogu pristupiti sva fizička lica.

(6) Zatvoreni penzioni fond je penzioni fond koji organizuju određeni poslodavci, sindikati i druge organizacije.

Dozvola za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda i registar dobrovoljnih penzionih fondova

Član 58

(1) Društvo za upravljanje podnosi Komisiji zahtjev za dobijanje dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se:

1) pravila o upravljanju dobrovoljnim penzionim fondom;

2) predlog ugovora o članstvu u dobrovoljnom penzionom fondu;

3) predlog informativnog prospekta;

4) procjena dinamike upisa broja članova dobrovoljnog penzionog fonda koji bi mogli pristupiti tom dobrovoljnom penzionom fondu u naredne dvije godine;

5) statut fonda;

6) dokaz o uplati propisane naknade Komisiji.

(3) Sadržinu zahtjeva i dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za dobijanje dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda utvrđuje Komisija.

(4) Poslije utvrđivanja da su ispunjeni svi uslovi za davanje dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda, Komisija donosi rješenje o davanju dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda.

(5) Komisija vodi registar izdatih dozvola za rad dobrovoljnim penzionim fondovima.

(6) Sadržinu i bliži način vođenja registra izdatih dozvola propisuje Komisija.

Oduzimanje dozvole za organizovanje dobrovoljnog penzionog fonda

Član 59

(1) Komisija donosi rješenje o oduzimanju dozvole za organizovanje dobrovoljnog penzionog fonda, ako broj članova dobrovoljnog penzionog fonda padne ispod minimuma utvrđenog u članu 61 ovog zakona duže od 12 mjeseci.

(2) Na oduzimanje dozvole za organizovanje dobrovoljnog penzionog fonda shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju dozvole za rad društvu za upravljanje.

Potvrda o udjelu

Član 60

(1) Dobrovoljni penzioni fond je u vlasništvu svojih članova čija se pojedinačna vlasnička prava određuju s obzirom na iznos sredstava na njihovom računu.

(2) Potvrda o udjelu je dokaz o vlasništvu u dobrovoljnom penzionom fondu.

(3) Potvrdu o udjelu izdaje društvo za upravljanje koje upravlja dobrovoljnim penzionim fondom na osnovu izvršene uplate člana fonda.

(4) Bliži sadržinu potvrde o udjelu propisuje Komisija.

Minimalan broj članova penzionog fonda

Član 61

- (1) Otvoreni penzioni fond mora imati najmanje 200 članova.
- (2) U slučaju da u toku poslovanja otvorenog penzionog fonda ukupan broj članova padne ispod minimalnog propisanog broja članova, otvoreni penzioni fond je obavezan da minimalni propisani broj članova dostigne najkasnije u roku od 12 mjeseci od dana kada je ukupan broj članova otvorenog penzionog fonda pao ispod tog broja.
- (3) Odredbe st. 1 i 2 ovoga člana ne primjenjuju se u prve dvije godine nakon osnivanja otvorenog penzionog fonda.

Članstvo u fondu

Član 62

- (1) Fizičko lice može biti član u jednom ili više dobrovoljnih penzionih fondova.
- (2) Član fonda može istovremeno imati samo jedan lični račun u jednom dobrovoljnom penzionom fondu.
- (3) Fizičko lice postaje član fonda potpisivanjem ugovora o članstvu sa društvom za upravljanje i uplatom prvog doprinosa (u daljem tekstu: ugovor o članstvu).
- (4) Društvo za upravljanje koje upravlja otvorenim penzionim fondom ne može odbiti prijavu za članstvo.
- (5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, društvo za upravljanje može odbiti sklapanje ugovora o članstvu ako:
  - 1) postoje osnove sumnje da je izvršeno, pokušano ili bi moglo doći do pranja novca ili finansiranja terorizma, u skladu sa propisima koji to uređuju;
  - 2) su u pogledu potencijalnog člana uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, u skladu sa zakonom kojim se uređuju mjere ograničavanja;
  - 3) član ili potencijalni član odbije da dostavi podatke i dokumentaciju koji su društvu za upravljanje potrebni radi ispunjavanja obaveza propisanih propisima o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno međunarodne automatske razmjene informacija u poreske svrhe;
  - 4) su odnosi između društva za upravljanje i potencijalnog člana teško narušeni, kao što je postojanje sudskog ili drugog spora između njih."
- (6) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim penzionim fondom može prihvatiti prijavu za članstvo samo od lica koja su zaposlena kod poslodavca koji je pokrovitelj zatvorenog fonda, članova sindikata koji je pokrovitelj zatvorenog fonda, uključivši i bivše članove tog sindikata, članova drugih organizacija za čije potrebe je organizovan zatvoreni penzioni fond, uključujući i bivše članove tih organizacija i samozaposlenih lica.
- (7) Kada društvo za upravljanje odbije sklapanje ugovora o članstvu u fondu, dužno je da o tome pisano obavijestiti potencijalnog člana fonda.
- (8) Ako član fonda prestane sa uplatama na lični račun u fondu, on i dalje ostaje član toga fonda.
- (9) Upućenom radniku u državu članicu i radniku upućenom na rad u treću državu ne prestaje samim time članstvo u zatvorenom fondu.
- (10) Upućenom radniku poslodavac je dužan da obezbijedi nastavak uplata na njegov lični račun u zatvorenom fondu ili u odgovarajućem sistemu dobrovoljnog penzionog osiguranja države članice u koju je radnik upućen.
- (11) Upućenom radniku u treću državu poslodavac je dužan da obezbijedi nastavak uplata na njegov lični račun u zatvorenom fondu ili, ako postoji, u odgovarajući dobrovoljni penzioni fond države u koju je radnik upućen.
- (12) Društvo za upravljanje je dužno da preduzme sve potrebne mjere kako bi obezbijedilo očuvanje stečenih vlasničkih prava te prava na penzionu štednju za člana fonda koji više ne izvršava uplate u taj fond, nezavisno od toga da li je do prestanka izvršenja uplata u fond došlo iz razloga upućivanja člana na rad u drugu državu članicu, odnosno treću državu ili iz nekog drugog razloga.
- (13) Radnik na odlasku može ostati član zatvorenog penzionog fonda do ispunjenja uslova za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu.
- (14) Korisnik odložene penzione štednje može ostati član zatvorenog fonda i kada ispuni uslov za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu.
- (15) Društvo za upravljanje je dužno da preduzme sve potrebne mjere kako bi se obezbijedilo očuvanje stečenih vlasničkih prava te prava na penzionu štednju radnika na odlasku ili njihovih nasljednika, osiguravajući pri tome radnicima na odlasku jednak stepen zaštite vrijednosti imovine odnosno prava iz dobrovoljnog penzionog sistema koju pruža i ostalim članovima zatvorenog fonda.
- (16) Početna vrijednost prava iz stava 13 ovog člana obračunava se u trenutku prestanka radnog odnosa zbog odlaska na rad u drugu državu članicu.
- (17) Pravila o upravljanju sastavni su dio ugovora o članstvu.
- (18) Bližu sadržinu ugovora o članstvu utvrđuje Komisija.

Prelazak u drugi dobrovoljni penzioni fond

Član 63

- (1) Član otvorenog penzionog fonda može preći iz jednog penzionog fonda i pristupiti nekom drugom penzionom fondu, na način i pod uslovima utvrđenim Pravilima o upravljanju i ugovorom o članstvu.

(2) Klauzula u ugovoru o članstvu kojom se član penzionog fonda u potpunosti odriče prava da pređe u drugi penzioni fond je ništava.

(3) Društvo za upravljanje koje upravlja penzionim fondom iz koga član prelazi dužno je da, po ispunjenju uslova za prelazak u drugi penzioni fond, utvrđenih Pravilima o upravljanju i ugovorom o članstvu, u roku od deset dana od dana podnošenja zahtjeva za prelazak u drugi penzioni fond, prenese sredstva sa ličnog računa člana fonda, umanjena za iznos naknade iz člana 67 ovog zakona na račun novog penzionog fonda tog člana.

Jednak tretman žena i muškaraca u dobrovoljnoj penzionoj štednji

Član 63a

(1) Primjena statuta ne smije, direktno ili indirektno, prouzrokovati postupanje društva za upravljanje i pokrovitelja zatvorenog fonda protivno jednakom tretmanu žena i muškaraca, odnosno omogućiti sprovođenje nejednakosti u pravima koja proističu iz dobrovoljne penzije štednje, a koje bi bile zasnovane na rodnoj osnovi.

(2) Nejednakost iz stava 1 ovog člana naročito se odnosi na:

- 1) sticanje članstva u fondu;
- 2) obaveznost ili dobrovoljnost članstva u fondu;
- 3) različite uslove za sticanje članstva u fondu;
- 4) različito trajanje članstva u fondu potrebno za ostvarivanje prava;
- 5) različite uslove u slučaju prekida članstva u pogledu čuvanja ili korišćenja prava prema ovom zakonu, u slučaju roditeljskog odsustva ili njege djece;
- 6) određivanje različitih uslova ili odredbi koje se primjenjuju samo na članove fonda istog pola u pogledu očekivanih prava, po prestanku članstva u fondu;
- 7) određivanje različite visine penzija, osim u slučaju zatvorenih fondova sa definisanim primanjima gdje je to neophodno zbog primjene aktuarskih obračuna koji se razlikuju prema polu, a u slučaju zatvorenih fondova sa definisanim primanjima određeni elementi tretiranja muškaraca i žena smiju biti nejednaki, ako je nejednakost u iznosima rezultat učinka primjene aktuarskih obračuna koji se razlikuju prema polu;
- 8) utvrđivanje različite visine doprinosa zaposlenih;
- 9) utvrđivanje različitih doprinosa poslodavaca, osim u slučaju zatvorenih fondova, ako je svrha izjednačiti ili približno izjednačiti krajnji iznos penzije za oba pola;
- 10) utvrđivanje različite visine doprinosa poslodavca, osim u slučaju zatvorenih fondova sa definisanim primanjima kod kojih doprinosi poslodavca trebaju da obezbijede dovoljan iznos imovine za pokriće troškova definisanih primanja;
- 11) utvrđivanje različitih kriterijuma koji se primjenjuju samo na zaposlene određenog pola s obzirom na jemstvo ili zadržavanje prava na odložene penzije nakon što zaposleni napusti penzioni program, osim u slučaju propisanim tač. 7 do 9 ovog člana.

Ravnopravnost uslova članstva u fondu

Član 63b

Članstvo u fondu nudi se na jednakim i ravnopravnim načelima, a svaka odluka o izmijenjenim uslovima mora biti u skladu sa odredbama statuta i prospekta fonda, te objavljena na internet stranicama društva za upravljanje.

Istupanje iz dobrovoljnog penzionog fonda

Član 64

(1) Član dobrovoljnog penzionog fonda može istupiti iz fonda povlačenjem sredstava sa ličnog računa, umanjene za iznos naknade iz člana 67 ovog zakona kad navrší 50 godina života.

(2) Sredstva iz stava 1 ovog člana mogu se povući na način da se najviše 30% isplati u gotovom novcu na dan ispunjenja uslova utvrđenih Pravilima o upravljanju i ugovorom o članstvu, a ostatak u mjesečnim ili periodičnim anuitetima, u roku ne dužem od tri godine od dana istupanja iz dobrovoljnog penzionog fonda.

(3) Društvo za upravljanje je dužno da članovima zatvorenih fondova koji su državljani drugih država članica obezbijedi isplate penzije štednje u drugim državama članicama u neto iznosima nakon eventualnog odbijanja poreza i transakcionih troškova.

Vođenje ličnih računa i vrednovanje imovine

Član 65

(1) Uplaćeni doprinosi u dobrovoljni penzioni fond i preneseni računi knjiže se u korist ličnih računa na ime člana, a iznos koji je na računu člana fonda je imovina tog lica.

(2) Pravo na isplatu iznosa sredstava sa računa može se ostvariti nakon ispunjenja uslova propisanih Pravilima o upravljanju i ugovorom o članstvu, ali ne prije ispunjenja uslova iz člana 64 stav 1 ovog zakona.

Obračunske jedinice

Član 66

- (1) Uplaćeni doprinosi u dobrovoljni penzioni fond, kao i preneseni računi u fond konvertuju se u obračunske jedinice.
- (2) Uplaćeni doprinosi i preneseni računi mogu se konvertovati u djelove obračunskih jedinica.
- (3) Za potrebe vrednovanja, svaka obračunska jedinica predstavlja proporcionalni udio u neto ukupnoj imovini dobrovoljnog penzionog fonda.
- (4) Ukupna vrijednost svih obračunskih jedinica dobrovoljnog penzionog fonda jednaka je ukupnoj neto vrijednosti fonda.
- (5) Komisija uređuje:
  - 1) način obračunavanja neto vrijednosti imovine i obaveza dobrovoljnog penzionog fonda;
  - 2) način izračunavanja vrijednosti obračunske jedinice;
  - 3) početnu vrijednost obračunske jedinice;
  - 4) način konvertovanja uplaćenih doprinosa u obračunske jedinice i način određivanja datuma kada se konverzija vrši;
  - 5) izračunavanje prinosa dobrovoljnog penzionog fonda, uključujući principe zaokruživanja tih vrijednosti i dane vrednovanja;
  - 6) vrijeme i način podnošenja izvještaja o neto vrijednosti imovine fonda, vrijednosti obračunske jedinice i prinosu fonda od strane društva za upravljanje i broju članova dobrovoljnog penzionog fonda.

Naknada troškova upravljanja fondom

Član 67

- (1) Društvo za upravljanje ima pravo na naknadu troškova upravljanja dobrovoljnim penzionim fondom u određenom iznosu od:
  - 1) uplaćenih doprinosa;
  - 2) ukupne imovine dobrovoljnog penzionog fonda;
  - 3) naknade za istupanje iz dobrovoljnog penzionog fonda.
- (2) Iznos ukupnih naknada koje društvo za upravljanje može naplatiti utvrđuje se Pravilima o upravljanju i mora biti konsolidovano iskazan u svakom ugovoru o članstvu.

Troškovi upravljanja dobrovoljnim penzionim fondom

Član 68

Sve troškove upravljanja dobrovoljnim penzionim fondom, osim naknade za obavljanje poslova depozitara, snosi društvo za upravljanje.

Dozvoljena ulaganja

Član 69

- (1) Sredstva dobrovoljnog penzionog fonda mogu se ulagati u sljedeće vrste imovine:
  - 1) državne zapise i druge kratkoročne hartije od vrijednosti i instrumente tržišta novca koje izdaje ili za koje garantuje Crna Gora, država članica Evropske unije ili zemlja OECD-a, Centralna banka Crne Gore ili centralna banka države članice Evropske unije, odnosno zemlje OECD-a;
  - 2) dugoročne obveznice i druge dugoročne hartije od vrijednosti koje izdaju:
    - a) Crna Gora i jedinice lokalne samouprave;
    - b) akcionarska društva registrovana kod Komisije čijim akcijama se trguje na regulisanim tržištima u Crnoj Gori;
    - c) druge države sa kojima se trguje na organizovanim tržištima kapitala u zemljama OECD-a i članicama Evropske Unije;
    - d) inostrani nedržavni subjekti, kojima se trguje na organizovanim tržištima kapitala u zemljama OECD-a i članicama Evropske Unije;
  - 3) akcije izdate od strane:
    - a) akcionarskih društava registrovanih kod Komisije, a kojima se trguje na regulisanim tržištima u Crnoj Gori;
    - b) inostranih akcionarskih društava i zatvorenih investicionih fondova sa kojima se trguje na organizovanim tržištima kapitala u zemljama OECD-a i članicama Evropske unije;
  - 4) udjele domaćih i inostranih otvorenih investicionih fondova, ako ti investicioni fondovi ulažu u hartije od vrijednosti emitenata registrovanih u Crnoj Gori ili nekoj od zemalja OECD-a i članica Evropske unije;
  - 5) udjele domaćih i inostranih alternativnih investicionih fondova, ako ti alternativni investicioni fondovi ulažu u hartije od vrijednosti emitenata registrovanih u Crnoj Gori ili nekoj od zemalja OECD-a i članica Evropske unije;
  - 6) drugi oblik ulaganja utvrđen propisima Komisije, osim ulaganja iz člana 70 ovog zakona;
  - 7) nepokretnosti na teritoriji Crne Gore i Evropske unije.

- (2) Dobrovoljni penzioni fond može steći najviše 10% emisije određene hartije od vrijednosti.
- (3) Dobrovoljni penzioni fond može najviše 10% svojih sredstava uložiti u hartije od vrijednosti izdate od strane jednog emitenta.
- (4) Izuzetno od st. 2 i 3 ovog člana, sredstva dobrovoljnog penzionog fonda mogu se ulagati u imovinu iz stava 1 tačka 1 i tačka 2 podtačka a ovog člana bez ograničenja.

Zabranjena ulaganja imovine dobrovoljnog penzionog fonda

Član 70

Društvo za upravljanje ne smije imovinu dobrovoljnog penzionog fonda ulagati u:

- 1) akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti kojima se ne trguje na regulisanom tržištu ili na organizovanim tržištima, osim udjela u otvorenim investicionim fondovima;
- 2) imovinu koja je po zakonu neotuđiva;
- 3) materijalnu imovinu kojom se ne trguje na organizovanim tržištima i čija se vrijednost ne može sa sigurnošću utvrditi (antikvitete, umjetnička djela i motorna vozila);
- 4) akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od:
  - a) akcionara društva za upravljanje;
  - b) depozitara dobrovoljnog penzionog fonda;
  - c) lica koje je povezano lice sa licima iz podtač. a i b ove tačke;
  - d) društva za upravljanje;
  - e) investicionog društva, odnosno ovlašćene kreditne institucije koja društvu za upravljanje pruža investicione i/ili pomoćne poslove;
- 5) drugu imovinu koju odredi Komisija.

Zabranjeni pravni poslovi društva za upravljanje

Član 71

(1) Društvo za upravljanje ne smije da za račun dobrovoljnog penzionog fonda:

- 1) prodaje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda:
    - a) članovima organa upravljanja i akcionarima društva za upravljanje;
    - b) depozitaru koji čuva imovinu dobrovoljnog penzionog fonda; i
    - c) drugom licu koje je povezano lice sa licima iz podtač. a i b ove tačke;
  - 2) kupuje imovinu od pravnog ili fizičkog lica navedenog u tački 1 ovog stava;
  - 3) daje kredite ili garancije pravnom ili fizičkom licu navedenom u tački 1 ovog stava;
  - 4) stiče, prenosi i prodaje imovinu posredstvom povezanih lica.
- (2) Društvo za upravljanje ne smije zalagati ili na drugi način opteretiti imovinu dobrovoljnog penzionog fonda.

V. DEPOZITAR

Izbor depozitara

Član 72

(1) Društvo za upravljanje je dužno da za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim upravlja izabere depozitara u skladu sa odredbama ovog zakona i da sa njim zaključi ugovor o obavljanju poslova depozitara određenih ovim zakonom.

(2) Dobrovoljni penzioni fond može imati jednog depozitara.

(3) Depozitar dobrovoljnog penzionog fonda može biti:

1) kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, koja ima dozvolu Centralne banke Crne Gore za obavljanje poslova držanja i čuvanja finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući i poslove depozitara i sa tim povezane usluge,

2) filijala kreditne institucije države članice, osnovana u Crnoj Gori u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje osnivanje i rad kreditnih institucija, koja ima dozvolu nadležnog tijela te države članice za obavljanje poslova držanja i čuvanja finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući i poslove depozitara i sa tim povezane usluge, ili

3) filijala kreditne institucije treće države, osnovana u Crnoj Gori u skladu sa odredbama zakona koji uređuju osnivanje i rad kreditnih institucija, koja ima dozvolu nadležnog tijela te treće države za obavljanje poslova držanja i čuvanja finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući i poslove depozitara i sa tim povezane usluge.

(4) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom može sklopiti ugovor za obavljanje poslova depozitara sa kreditnom institucijom iz druge države članice, koja ima dozvolu za rad od nadležnog tijela matične države članice.

(5) Kad društvo za upravljanje iz druge države članice za depozitara imenuje kreditnu instituciju iz Crne Gore, Komisija može na zahtjev nadležnog tijela matične države članice društva za upravljanje zabraniti raspolaganje imovinom zatvorenog fonda koja se nalazi kod depozitara iz Crne Gore.

(6) U izvršavanju svojih poslova i dužnosti predviđenih ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i

ugovorom o obavljanju poslova depozitara, depozitar će postupati sa pažnjom dobrog stručnjaka, u skladu sa načelom savjesnosti i poštenja, nezavisno od društva za upravljanje, svog osnivača ili člana društva za upravljanje i isključivo u interesu članova fonda za koji obavlja poslove depozitara.

(7) Depozitar ne smije u odnosu na fond obavljati druge poslove koji mogu dovesti do sukoba interesa između društva za upravljanje, dobrovoljnog penzionog fonda, članova fonda, korisnika penzione štednje i samog depozitara, ako nije funkcionalno i hijerarhijski razdvojio obavljanje poslova depozitara od ostalih poslova čije bi obavljanje moglo dovesti do sukoba interesa i ako potencijalne sukobe interesa primjereno ne prepoznaje, njima ne upravlja, ne prati i ne objavljuje članovima fonda, korisnicima penzione štednje kao i izvršnom direktoru ili odboru direktora društva za upravljanje.

(8) Depozitar ne može da posjeduje akcije društva za upravljanje sa kojim je zaključio ugovor.

(9) Dobrovoljni penzioni fond ne može sticati hartije od depozitara.

(10) Ugovor zaključen između društva za upravljanje i depozitara, kao i izmjene i dopune tog ugovora, stupa na snagu dobijanjem saglasnosti Komisije.

(11) Društvo za upravljanje je dužno da svaki akt i nalog za prenos sredstava sa računa dobrovoljnog penzionog fonda dostavi depozitaru istovremeno sa dostavljanjem kreditnoj instituciji.

(12) Komisija može od društva za upravljanje zahtijevati da, kada obavlja prekogranične djelatnosti u skladu sa članom 103 ovog zakona imenuje jednog ili više depozitara za čuvanje imovine i nadzorne dužnosti u skladu sa čl. 77, 78 i 79 ovog zakona.

(13) Depozitar je dužan da uspostavi, sprovodi i redovno ažurira politike, mjere i procedure za upravljanje IKT rizicima, sigurnost mrežnih i informacionih sistema, kontrolu pristupa, upravljanje promjenama, zaštitu i integritet podataka, kao i politike upravljanja IKT uslugama trećih lica, srazmjerno prirodi, obimu i složenosti poslova depozitara, u cilju obezbjeđivanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja.

(14) Depozitar je dužan da uspostavi i održava politike kontinuiteta poslovanja i IKT oporavka, uključujući planove za nepredvidljive okolnosti, mjere obezbjeđivanja dostupnosti i integriteta podataka, te redovno testiranje planova kontinuiteta i oporavka u skladu sa propisima o digitalnoj operativnoj otpornosti.

(15) Depozitar je dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja, obavijesti Komisiju o svakom značajnom incidentu informacione bezbjednosti koji može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, integritet podataka ili sigurnost mrežnih i informacionih sistema.

(16) Završni izvještaj sa analizom uzroka incidenta i preduzetim mjerama sanacije dostavlja se Komisiji u roku koji propiše Komisija pravilima.

(17) Komisija pravilima propisuje kriterijume, način i rokove prijavljivanja incidenata iz stava 15 ovog člana, kao i sadržinu inicijalnih i završnih obavještenja o incidentima informacione bezbjednosti.

Ugovor sa depozitarom

Član 73

(1) Ugovorom iz člana 72 ovog zakona uređuju se prava i obaveze depozitara i društva za upravljanje, kao i prenos informacija koje su depozitaru potrebne u cilju obavljanja poslova propisanih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

(2) Bližu sadržinu ugovora propisuje Komisija.

Raskid ugovora

Član 74

(1) Društvo za upravljanje i depozitar mogu sporazumno ili jednostrano raskinuti ugovor iz člana 72 ovog zakona.

(2) Strana koja zahtijeva jednostrani raskid ugovora dužna je da pisano obavijesti drugu stranu i Komisiju o svojoj namjeri da raskine ugovor.

(3) Raskid ugovora proizvodi dejstvo od dana kada Komisija da saglasnost društvu za upravljanje na zaključeni ugovor sa drugim depozitarom.

(4) Uz zahtjev za davanje saglasnosti na zaključeni ugovor sa drugim depozitarom društvo za upravljanje dostavlja Komisiji sporazum o raskidu ili obavještenje o raskidu ugovora sa depozitarom.

(5) U slučaju raskida ugovora, raniji depozitar je dužan da svu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje dobrovoljnog penzionog fonda preda novom depozitaru, u roku od 15 dana od dana kada Komisija da saglasnost društvu za upravljanje na zaključeni ugovor sa drugim depozitarom.

Raskid ugovora po sili zakona

Član 75

(1) Danom otvaranja stečajnog postupka nad depozitarom, kojem je povjereno čuvanje imovine dobrovoljnog penzionog fonda, ugovor depozitara sa društvom za upravljanje se raskida po sili zakona.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, društvo za upravljanje je dužno da, u roku od 15 dana od dana raskida ugovora, dostavi Komisiji zahtjev za davanje saglasnosti na ugovor sa drugim depozitarom.

(3) Depozitar je dužan da, u roku od 15 dana od dana raskida ugovora iz stava 1 ovog člana, svu dokumentaciju i arhivu preda novom depozitaru, kao i da izvrši prenos svih sredstava fonda na novog depozitara.

(4) Ako društvo za upravljanje ne postupi u skladu sa stavom 2 ovog člana, Komisija donosi rješenje kojim određuje drugog depozitara.

(5) Komisija može naložiti društvu za upravljanje promjenu depozitara ako su usljed njegovog poslovanja interesi članova dobrovoljnog penzionog fonda ugroženi.

(6) Do izbora novog depozitara obustavljaju se uplate i isplate iz dobrovoljnog penzionog fonda.

Raskid ugovora po nalogu Komisije

Član 76

Komisija može naložiti društvu za upravljanje da promijeni depozitara, ako:

1) utvrdi da je finansijska ili organizaciona struktura depozitara bitno oslabljena tako da postoji opasnost po sigurnost imovine dobrovoljnog penzionog fonda;

2) smatra da postojeći depozitar ne ispunjava uslove za obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom.

Vođenje imovine dobrovoljnog penzionog fonda

Član 77

(1) Depozitar može obavljati poslove za više dobrovoljnih penzionih fondova i više društava za upravljanje.

(2) Imovina fonda povjeriće se na čuvanje depozitaru na sljedeći način:

1) za finansijske instrumente koji se mogu dati na čuvanje depozitar će:

a) čuvati sve finansijske instrumente koji mogu biti ubilježeni na računu finansijskih instrumenata otvorenom u knjigama depozitara i sve materijalizovane finansijske instrumente koji su predati depozitaru i;

b) obezbijediti da se svi finansijski instrumenti koji mogu biti ubilježeni na računu finansijskih instrumenata otvorenom u knjigama depozitara, vode na odvojenim računima na način kako je to propisano zakonom koji uređuje tržište kapitala i propisima donesenim na osnovu njega u dijelu koji se odnosi na zaštitu imovine klijenata, otvorenima u ime društva za upravljanje, a za račun fonda kojim upravlja, tako da se u svakom trenutku mogu jasno odrediti i izdvojiti kao imovina koja pripada fondu.

2) za ostalu imovinu fonda depozitar će:

a) provjeriti i potvrditi da je ona vlasništvo društva za upravljanje za račun fonda na osnovu informacija ili dokumenata koje je depozitaru dostavilo društvo za upravljanje ili, kada je to primjenjivo, na osnovu podataka iz javno dostupnih registara i evidencija i drugih spoljnih izvora; i

b) ažurno voditi evidenciju o onoj imovini za koju je utvrdio da je u vlasništvu društva za upravljanje za račun fonda.

(3) Depozitar je dužan da, za svaki fond za koji obavlja poslove depozitara, redovno dostavlja društvu za upravljanje potpun i sveobuhvatan popis imovine fonda ili na odgovarajući način omogući društvu za upravljanje trajan uvid u pozicije fonda koje se nalaze kod depozitara.

(4) Depozitar je dužan da izvještava društvo za upravljanje o korporativnim akcijama vezanim za imovinu fonda koja mu je povjerena na čuvanje i da izvršava njegove naloge koji iz toga proizlaze.

(5) Depozitar može poslove čuvanja imovine fonda koja je uložena u hartije od vrijednosti za koje mjesto izdavanja nije Crna Gora da delegira na treća lica koja imaju dozvolu za rad nadležnog tijela za obavljanje poslova depozitara u državi članici ili trećoj državi.

(6) Komisija može pravilima dodatno propisati način čuvanja imovine fonda kod depozitara i trećih lica na koje je delegirao poslove čuvanja imovine iz stava 5 ovog člana.

(7) Cjelokupna imovina dobrovoljnog penzionog fonda ne ulazi u likvidacionu, odnosno stečajnu masu depozitara, niti može biti predmet izvršenja za obaveze depozitara.

Kontrolni poslovi

Član 78

(1) Pored poslova čuvanja iz člana 77 ovog zakona, depozitar za fond obavlja i sljedeće kontrolne poslove:

1) kontinuirano prati novčane tokove fonda;

2) kontroliše da se imovina fonda ulaže u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona, kao i pravilima i informativnim prospektom fonda;

3) izvještava Komisiju i društvo za upravljanje o sprovedenom postupku utvrđivanja vrijednosti imovine fonda i cijene udjela i potvrđuje i objezbjeđuje da je obračun neto vrijednosti imovine fonda kao i cijene udjela u fondu obavljen u skladu sa usvojenim računovodstvenim politikama, odnosno metodologijama vrednovanja, ovim zakonom, podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona, prospektom i statutom fonda;

4) izvršava naloge društva za upravljanje u vezi sa transakcijama finansijskim instrumentima i drugom imovinom koja čini imovinu fonda, pod uslovom da nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, propisima Komisije, pravilima i informativnim prospektom fonda;

5) pruža usluge glasanja na godišnjim skupštinama akcionara i usluge vezane za ostvarivanje drugih prava koja proizilaze iz finansijskih instrumenata u koje je uložena imovina fonda;

6) prima uplate svih prihoda i drugih prava dospjelih u korist fonda, a koja proizilaze iz njegove imovine;

7) obezbjeđuje da se prihodi fonda koriste u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona, pravilima i informativnim prospektom fonda, kao i da su troškovi koje fond plaća u skladu sa odredbama ovog zakona, propisa donešenih na osnovu ovog zakona i drugih propisa, kao i pravilima i informativnim prospektom fonda;

8) obezbjeđuje da svi prihodi i druga prava koja proizilaze iz transakcija imovinom fonda budu prenijeti na račun fonda u uobičajenim rokovima;

9) obavlja druge poslove koji su predviđeni ugovorom o obavljanju poslova depozitara;

10) obavještavaju Komisiju za svako ozbiljnije ili teže kršenje ovog zakona i ugovora o obavljanju poslova depozitara od strane društva za upravljanje;

11) revizorima i drugim licima ovlašćenim za obavljanje uvida, uključujući Komisiju, omogućava pristup i razmjenjuje informacije o podacima i računima vezanim za fond i njegovu imovinu.

(2) Društvo za upravljanje može ugovorom iz člana 72 stav 1 ovog zakona da ovlasti depozitara i za obavljanje pojedinih drugih tehničkih i administrativnih poslova u vezi sa upravljanjem dobrovoljnim penzionim fondom.

(3) Bliži način obavljanja kontrolnih poslova depozitara nad imovinom fondova propisuje Komisija.

Odgovornost depozitara

Član 79

(1) Depozitar odgovara društvu za upravljanje, članovima fonda i korisnicima penzione štednje za svu štetu koja je prouzrokovana neispunjenjem ili neurednim ispunjenjem poslova depozitara kao i obaveza iz ugovora, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Na odgovornost depozitara iz stava 1 ovog člana ne utiče činjenica da je svu imovinu ili dio imovine fonda koja mu je povjerena na čuvanje povjerio trećem licu.

(3) Ugovorom se ne može ograničiti niti isključiti odgovornost depozitara.

(4) Društvo za upravljanje je ovlašćeno da, u svoje ime i za svoj račun, kao i u ime i za račun članova dobrovoljnog penzionog fonda, podnese tužbu protiv depozitara za naknadu štete.

(5) Ako društvo za upravljanje u skladu sa stavom 4 ovog člana, u roku od 30 dana od dana prijema pisanog zahtjeva člana dobrovoljnog penzionog fonda, ne podnese tužbu protiv depozitara, tužbu za naknadu štete mogu podnijeti sami članovi dobrovoljnog penzionog fonda.

Evidencija o kršenjima i obavještenja depozitara o pitanjima važnim za nadzor

Član 80

(1) Depozitar je dužan da obavijesti Komisiju o datom nalogu društva za upravljanje za koji smatra da nije u skladu sa zakonom, pravilima Komisije i Pravilima o upravljanju dobrovoljnim penzionim fondom.

(2) Na zahtjev Komisije depozitar će Komisiji dostaviti informacije o svim pitanjima važnim za obavljanje nadzora nad obavljanjem poslova depozitara za fondove.

(3) Kada depozitar, pri izvršavanju svojih dužnosti i obaveza propisanih ovim zakonom ili propisima donesenim na osnovu ovog zakona utvrdi nepravilnosti i/ili nezakonitosti koje predstavljaju kršenje obaveza društva za upravljanje određenih ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona, pravilima ili informativnim prospektom fonda, na iste će bez odlaganja upozoriti društvo za upravljanje i zatražiti pojašnjenje tih okolnosti.

(4) Ako društvo za upravljanje, nakon upozorenja depozitara iz stava 3 ovog člana, nastavi sa kršenjem svojih obaveza, depozitar će o tome bez odlaganja obavijestiti Komisiju.

(5) Komisija će pravilima detaljnije propisati način i rokove obavještanja o utvrđenim nepravilnostima i/ili nezakonitostima iz st. 3 i 4 ovoga člana.

VI. IZVJEŠTAVANJE I JAVNA PROMOCIJA

Obaveze društva za upravljanje

Član 81

(1) Društvo za upravljanje dužno je da:

1) sastavlja kvartalne izvještaje o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i da ih dostavlja Komisiji u roku od 30 dana, od isteka perioda na koji se izvještaj odnosi;

2) sastavlja godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i da ga dostavlja Komisiji, najkasnije četiri mjeseca, po završetku poslovne godine;

3) sastavlja mjesečne izvještaje o držanju novčanih sredstava dobrovoljnog penzionog fonda i da ih dostavlja Komisiji u roku od pet dana od isteka mjeseca na koji se izvještaj odnosi; i

4) javno objavljuje izvode iz izvještaja iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava u roku od dva dana od dana dostavljanja izvještaja Komisiji.

(2) Uz godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda društvo za upravljanje dužno je da dostavlja Komisiji finansijske izvještaje i izvještaj nezavisnog revizora sačinjene u skladu sa zakonom kojim se uređuju računovodstvo i revizija.

(3) Društvo za upravljanje je dužno da obezbijedi da finansijski izvještaji iz stava 2 ovog člana daju istinit i objektivan prikaz imovine, obaveza i finansijskog položaja dobrovoljnog penzionog fonda i sadrže informacije o značajnim ulaganjima, i moraju biti dosljedni, iscrpni i objektivno prezentovani.

(4) Sadržaj i način podnošenja i objavljivanja izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Komisija.

(5) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom dužno je da, pri javnoj objavi izvoda iz izvještaja iz stava 1 ovog člana, iste istovremeno dostavi Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP), u skladu sa formatom i metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije.

Obavještavanje potencijalnih članova fonda, članova fonda i korisnika penzione štednje

Član 82

(1) Društvo za upravljanje dužno je da izradi:

- 1) informativni prospekt fonda;
- 2) ključne informacije za članove otvorenog fonda;
- 3) izvještaj o penzionoj štednji za članove zatvorenog fonda.

(2) Ako ovim zakonom nije drugačije propisano, dokumenti i obavještenja iz stava 1 ovog člana moraju biti izrađeni, i kada je to primjenjivo objavljeni, na crnogorskom jeziku.

(3) Informacije u dokumentima i obavještenjima iz stava 1 ovog člana moraju biti prikazane na lako čitljiv način i na način koji ne dovodi u zabludu, da je obezbijeđena usklađenost terminologije i sadržaja, napisane jasnim, jednostavnim i članovima razumljivim jezikom, izbjegavajući upotrebu žargona i tehničkih termina ako je umjesto njih moguće koristiti svakodnevne riječi.

(4) Najnovije verzije dokumenata i obavještenja iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana otvorenog fonda moraju biti objavljene na internet stranicama društva za upravljanje.

(5) Najnovije verzije dokumenata i obavještenja iz stava 1 tač. 1 i 3 ovog člana zatvorenog fonda moraju biti besplatno dostupne potencijalnim članovima i članovima zatvorenog fonda kao i korisnicima penzione štednje elektronskim putem, kao i na trajnom mediju ili na internet stranicama društva za upravljanje, ili u papirnom obliku, u zavisnosti od načina na koji je to propisano ugovorom o članstvu.

Informisanje članova fonda

Član 83

(1) Društvo za upravljanje, a u slučaju zatvorenog fonda i pokrovitelj zatvorenog fonda, dužni su da informišu članove fonda, odnosno potencijalne članove fonda o mogućnostima koje im pruža članstvo u fondu i obavijeste ih o njihovim pravima i obavezama koje proizilaze iz članstva u tom fondu.

(2) Društvo za upravljanje dužno je:

- 1) da potencijalnim članovima fonda učini dostupnim informativni prospekt i kada je to primjenjivo ključne informacije za članove otvorenog fonda,
- 2) članovima fonda učini dostupnim informativni prospekt, ključne informacije za članove otvorenog fonda, izvještaj o penzionoj štednji za članove zatvorenog fonda kao i podatke iz čl. 91 i 93 ovog zakona;
- 3) korisnicima penzione štednje da učini dostupnim informativni prospekt i informacije iz čl. 92 i 93 ovog zakona.

(3) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom ili pokrovitelj zatvorenog fonda dužni su, u slučaju odlaska člana fonda na rad u drugu državu, informisati ga o pravima na osnovu dotadašnjeg članstva.

(4) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom ili pokrovitelj zatvorenog fonda dužni su članovima fonda na njihov zahtjev, jednom godišnje u pisanom obliku dostaviti informacije o njihovim pravima na penzionu štednju u slučaju prestanka radnog odnosa, posebno informacije o:

- 1) uslovima za sticanje prava na penzionu štednju i učincima njihove primjene u slučaju prestanka radnog odnosa;
- 2) vrijednosti stečenih prava na penzionu štednju ili procijenjenoj visini penzione štednje, a čija je procjena sprovedena najviše 12 mjeseci prije datuma zahtjeva, ako društvo za upravljanje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima;
- 3) uslovima za postupanje sa pravom na penzionu štednju ako se pravo na penzionu štednju ne počne koristiti odmah po ispunjenju uslova.

Zabranjene informacije

Član 84

(1) Lice koje sprovodi javnu promociju ne smije objavljivati:

1) nepotpune i netačne informacije o društvu za upravljanje i dobrovoljnom penzionom fondu, hartijama od vrijednosti koje se nude za kupovinu i prodaju i uslovima prodaje i kupovine;

2) procjene i garancije povećanja vrijednosti dobrovoljnog penzionog fonda i prinosa od ulaganja ili povećanja vrijednosti sredstava na ličnom računu člana dobrovoljnog penzionog fonda;

3) javne garancije na dobit po osnovu ulaganja dobrovoljnog penzionog fonda ili informacije na osnovu poređenja sa drugim dobrovoljnim penzionim fondom;

4) podaci o nedostacima u radu drugih društava za upravljanje ili dobrovoljnih penzionih fondova.

(2) Lice koje postupi suprotno stavu 1 ovog člana dužno je da trećim licima nadoknadi štetu nastalu takvim postupanjem.

Informativni prospekt

Član 85

(1) Društvo za upravljanje je dužno da javno objavi informativni prospekt za svaki otvoreni dobrovoljni penzioni fond kojim to društvo upravlja.

(2) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom dužno je članovima i korisnicima, na način i u rokovima koji su predviđeni ugovorom o članstvu u fondu, učiniti dostupnim informativni prospekt.

(3) Ako se potencijalni član ne učlanjuje automatski u zatvoreni fond, društvo za upravljanje je dužno da mu prije učlanjenja učini dostupnim informativni prospekt.

(4) Ako se potencijalni član automatski učlanjuje u zatvoreni fond, društvo za upravljanje je dužno da mu odmah nakon učlanjenja učini dostupnim informativni prospekt.

(5) Informativni prospekt je izjava društva za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom koja sadrži potpunu, tačnu i objektivnu informaciju o dobrovoljnom penzionom fondu i društvu koje upravlja tim fondom, a na osnovu koje potencijalni član fonda može donijeti odluku o članstvu u dobrovoljnom penzionom fondu.

(6) Društvo za upravljanje ne smije da objavi informativni prospekt dok on ne bude odobren od strane Komisije.

(7) Društvo za upravljanje je dužno da:

1) javno objavi informativni prospekt otvorenog penzionog fonda najmanje jednom godišnje;

2) omogućiti uvid u prospekt svakom licu koje zatraži članstvo u dobrovoljnom penzionom fondu kojim to društvo upravlja, prije sticanja članstva u tom fondu;

3) dostavi informativni prospekt svakom članu dobrovoljnog penzionog fonda na njegov zahtjev odmah po prijemu zahtjeva.

(8) Informativni prospekt mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

1) podatke o društvu za upravljanje, državi članici u kojoj je društvo za upravljanje registrovano ili u kojoj ima dozvolu za rad;

2) podatke o dobrovoljnom penzionom fondu koji uključuju:

a) naziv dobrovoljnog penzionog fonda i vrstu fonda (otvoreni/zatvoreni);

b) investicionu strategiju fonda;

c) vrste finansijskih rizika koje snose članovi i korisnici;

d) izjavu društva za upravljanje o tome postoje li jemstva, garancije i/ili obećanja vezano za investicioni rezultat ili određenu visinu primanja, a ako ista ne postoje, izričitu izjavu o tome;

e) ako postoje, mehanizme zaštite stečenih prava ili mehanizme smanjenja penzije;

f) prosječan prinos fonda od početka rada fonda kao i istoriju prinosa fonda u posljednjih pet godina ili od početka rada fonda, ako fond posluje kraće od pet godina;

g) sve naknade i troškove koji smiju teretiti fond i članove fonda, kao i opis, iznos i učestalost plaćanja dopuštenih naknada i troškova;

h) dostupne opcije za članove i korisnike u pogledu njihovih penzionih štednji;

i) u slučaju da član ima pravo prenosa penzionih prava, dodatne informacije u vezi sa načinom tog prenosa;

j) relevantne karakteristike penzionog programa uključujući načine isplate penziona štednje;

k) naznaku jesu li i na koji način prilikom određivanja strategije ulaganja uzeti u obzir ekološki, klimatski i socijalni faktori, kao i faktori povezani sa korporativnim upravljanjem;

l) mjesto gdje je moguće dobiti primjerak informativnog prospekta kao i polugodišnje i revidirane godišnje izvještaje ili druge informacije.

3) podatke o depozitaru;

4) podatke o pravima i obavezama člana dobrovoljnog penzionog fonda, društva za upravljanje i depozitara.

(9) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima dužno je članovima i korisnicima, na način i u rokovima koji su predviđeni ugovorom o članstvu u fondu, dostaviti informacije o izmjenama u informativnom prospektu i o uticaju bitnih izmjena informativnog prospekta na tehničke rezerve.

(10) Sadržinu, bliže uslove, način i datume objavljivanja informativnog prospekta dobrovoljnog penzionog fonda propisuje Komisija.

Ključne informacije za članove otvorenog fonda

Član 86

(1) Ključne informacije za članove otvorenog fonda moraju sadržati jasan, nedvosmislen i članu fonda lako razumljiv opis bitnih karakteristika fonda.

(2) Sadržaj ključnih informacija ne smije dovoditi u zabludu.

(3) Ključne informacije moraju članu fonda omogućiti razumijevanje vrste i značaja rizika, uz ocjenu posljedica učlanjenja u fond.

(4) Sadržaj ključnih informacija mora biti u skladu sa sadržajem informativnog prospekta fonda.

(5) Ključne informacije moraju predstavljati sadržajnu cjelinu i ne smiju se pozivati ili upućivati na druga dokumenta.

(6) Društvo za upravljanje odgovara za štetu nastalu zbog toga što ključne informacije dovode u zabludu, netačne su ili nedosljedne kada se čitaju zajedno sa informativnim prospektom.

Sadržaj ključnih informacija za članove otvorenog fonda

Član 87

Ključne informacije sadrže:

1) naziv fonda i društva za upravljanje;

2) kratak opis ciljeva ulaganja i strategije ulaganja fonda;

3) prikaz istorijskih prinosa fonda;

4) opis rizika povezanih sa ulaganjem u konkretan fond, uključujući i odgovarajuće smjernice i upozorenja u vezi sa rizicima ulaganja;

5) troškove i druge naknade koje se plaćaju na teret fonda, odnosno člana fonda.

Promjene ključnih informacija za članove otvorenog fonda

Član 88

(1) Ključne informacije treba redovno ažurirati.

(2) Društvo za upravljanje je obavezno da ažurira ključne informacije najmanje jednom u godinu dana.

Dostavljanje promjena ključnih informacija za članove otvorenog fonda Komisiji

Član 89

(1) Društvo za upravljanje je dužno da dostavi Komisiji sve promjene ključnih informacija za svaki otvoreni fond kojim upravlja u Crnoj Gori, najkasnije pet dana prije njihove objave.

(2) Društvo za upravljanje je dužno da ključne informacije ima objavljene na svojoj internet stranici.

Informisanje o iznosu sredstava na ličnom računu

Član 90

(1) Društvo za upravljanje dužno je da jednom godišnje, bez naknade, pisano ili elektronskim putem obavijesti člana fonda o iznosu imovine na njegovom ličnom računu, datumima i iznosima uplata u odgovarajućem periodu.

(2) Na zahtjev člana dobrovoljnog penzionog fonda, društvo za upravljanje dužno je da dostavi članu informaciju o iznosu imovine na njegovom ličnom računu odmah po prijemu zahtjeva.

(3) Za dostavljanje informacija u slučajevima iz stava 2 ovog člana, društvo za upravljanje može naplatiti naknadu čiji iznos ne može biti veći od troškova izrade i dostavljanja takvog obavještenja.

Informacije koje se daju članovima prije ostvarivanja prava na penzionu štednju

Član 91

Društvo za upravljanje će svakom članu, na vrijeme a prije penzionisanja ili na njegov zahtjev, pružiti informacije o dostupnim opcijama isplate njegove penziona štednje.

Informacije koje se daju korisnicima penziona štednje tokom faze isplate

Član 92

(1) Društvo za upravljanje je dužno da korisnicima penziona štednje pruži odgovarajuću informaciju o stanju na ličnom računu i odgovarajućim opcijama isplate penziona štednje.

(2) Društvo za upravljanje je dužno da bez odlaganja obavijesti korisnike nakon donošenja konačne odluke kojom se smanjuje nivo dospelje štednje kao i tri mjeseca prije sprovođenja te odluke.

Dodatne informacije koje se daju članovima i korisnicima penzione štednje na zahtjev

Član 93

(1) Društvo za upravljanje je dužno da članovima i korisnicima penzione štednje na njihov zahtjev i na način koji je definisan ugovorom o članstvu dostavi sljedeće informacije:

- 1) revidirane godišnje finansijske izvještaje društva za upravljanje i revidirane godišnje finansijske izvještaje fonda;
- 2) pisanu izjavu o načelima ulaganja iz člana 114 ovog zakona.

(2) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima dužno je da članovima i korisnicima penzione štednje, osim informacija iz stava 1 ovog člana, na njihov zahtjev i na način definisan ugovorom o članstvu dostavi informaciju o pretpostavkama korišćenim za izradu projekcija iz člana 115 ovog zakona.

Posebne odredbe

Član 94

Objavljivanje informacija o društvu za upravljanje i dobrovoljnom penzionom fondu, koje se obavezno dostavljaju Komisiji, ne smatra se javnom promocijom.

Čuvanje poslovne tajne

Član 95

(1) Sva lica koja obavljaju funkciju ili su zaposlena u društvu za upravljanje, dobrovoljnom penzionom fondu, Centralnom Klirinškom Depozitarnom Društvu, kastodiju, depozitaru, investicionim društvima, revizori, moraju da čuvaju, kao poslovnu tajnu, sve informacije o namjerama i aktivnostima društva za upravljanje ili dobrovoljnog penzionog fonda, osim onih koje su javne po ovom zakonu.

(2) Zaposleni Komisije, revizori i druga stručna lica koja rade ili su radili po ovlašćenju Komisije dužni su sve informacije u vezi sa subjektima nadzora koje su saznali tokom rada za Komisiju čuvati kao povjerljive i ne smiju ih otkriti ni jednom licu ili tijelu, osim u sažetom ili skupnom obliku obezbjeđujući pritom da nije moguće identifikovati pojedinačno društvo za upravljanje ili fond.

Korišćenje povjerljivih informacija

Član 96

Kada dobije povjerljive informacije Komisija iste može koristiti samo u sljedeće svrhe:

- 1) pri provjeri ispunjavanja uslova za izdavanje dozvole za rad na osnovu ovog zakona;
- 2) pri obavljanju nadzora poslovanja, što uključuje i nadzor nad tehničkim rezervama, sistemom upravljanja i informisanjem članova;
- 3) pri izricanju nadzornih mjera na osnovu odredbi ovog zakona;
- 4) radi objavljivanja ključnih pokazatelja uspješnosti za svako pojedinačno društvo za upravljanje i/ili fond, koji mogu pomoći članovima i korisnicima penzione štednje u donošenju finansijskih odluka u vezi sa svojom penzionom štednjom;
- 5) u prekršajnim postupcima i u postupcima pred upravnim sudom koji se vode protiv rješenja Komisije.

Razmjena informacija među tijelima

Član 97

(1) Komisija i druga nadležna tijela Crne Gore, koja su odgovorna za superviziju i nadzor društava za upravljanje, fondova, osiguravajućih društava kao i kreditnih ili drugih finansijskih institucija, dužna su na zahtjev pojedinih nadzornih tijela da dostave tim tijelima sve podatke o subjektima nadzora potrebne za sprovođenje postupka supervizije i nadzora nad subjektima nadzora, u postupku izdavanja dozvole za rad ili drugim postupcima, u tom slučaju razmjena informacija ne smatra se odavanjem poslovne tajne.

(2) Komisija će sarađivati sa nadležnim tijelima država članica pri obavljanju poslova nadzora kao i radi razmjene informacija i iskustava radi razvijanja međusobne saradnje i najbolje prakse na području radnog i socijalnog zakonodavstva kako bi se spriječilo narušavanje konkurentnosti i stvorili potrebni uslovi za nesmetano sticanje članstva u zatvorenim fondovima u državama članicama.

(3) Komisija će sarađivati sa nadležnim tijelima koja su odgovorna za nadzor nad tijelima uključenim u postupak likvidacije i/ili stečaja društva za upravljanje i/ili fonda, tijelima nadležnim za nadzor nad revizorima zaduženim za reviziju finansijskih izvještaja društva za upravljanje i/ili fonda kao i nezavisnim aktuarima i tijelima odgovornim za nadzor nad

nezavisnim aktuarima.

(4) Razmjena i dostavljanje podataka između Komisije i nadležnih tijela država članica iz st. 2 i 3 ovog člana ne smatra se odavanjem povjerljivih informacija, a Komisija i tijela iz st. 2 i 3 ovog člana dužni su da čuvaju primljene podatke kao povjerljive u skladu sa članom 95 ovog zakona i mogu ih upotrijebiti isključivo u svrhu za koju su dati.

(5) Obaveza čuvanja poslovne tajne iz člana 95 ovog zakona ne odnosi se na:

1) dostavljanje povjerljivih podataka koji se saopštavaju za potrebe sprovođenja kaznenog postupka ili postupka koji mu prethodi, a to pisanim putem zatraži ili naloži nadležni sud, Agencija za sprečavanje korupcije, Državno tužilaštvo Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova ako mu je to pisanim putem naložilo Državno tužilaštvo Crne Gore ili to pisanim putem zatraži ovlašteno tijelo iz druge države članice;

2) dostavljanje povjerljivih podataka tijelima nadležnim za nadzor nad subjektima u finansijskom sektoru i nadzor nad finansijskim tržištima;

3) dostavljanje povjerljivih podataka tijelima nadležnim za održavanje i zaštitu stabilnosti finansijskog sistema;

4) dostavljanje povjerljivih podataka tijelima uključenim u postupak likvidacije društva za upravljanje i/ili fonda;

5) dostavljanje povjerljivih podataka revizorima zaduženim za reviziju finansijskih izvještaja društva za upravljanje i/ili fonda.

(6) Tijela i lica iz stava 5 ovog člana dužni su da čuvaju dostavljene podatke kao povjerljive u skladu sa članom 95 ovog zakona.

Dostava podataka centralnima bankama, Evropskim nadzornim tijelima i ESRB-u

Član 98

(1) Komisija će dostaviti informacije sljedećim tijelima, kada im je to potrebno u svrhu ispunjavanja njihovih zadataka:

1) centralnim bankama i drugim tijelima sa sličnom funkcijom u svojstvu monetarnih vlasti;

2) ostalim javnim tijelima nadležnim za nadzor nad platnim sistemima, kada je to prikladno;

3) ESRB -u i Evropskim nadzornim tijelima (EBA, ESMA i EIOPA).

(2) Tijela iz stava 1 ovog člana će Komisiji dostaviti informacije koje su joj potrebne u svrhu ispunjavanja obaveza iz člana 96 ovog zakona.

(3) Tijela iz stava 1 ovog člana dužna su da čuvaju dostavljene informacije kao povjerljive u skladu sa članom 95 ovog zakona.

Otkrivanje informacija tijelima državne uprave

Član 99

(1) Komisija može povjerljive informacije dostaviti ministarstvu nadležnom za finansije, odnosno državnom tijelu ovlaštenom za sprovođenje zakona iz područja supervizije društva za upravljanje i fonda, kreditnih institucija, finansijskih institucija, investicionih društava i društava za osiguranje, samo za potrebe sprovođenja nadzora iz njihove nadležnosti, kao i za sprovođenje preventivnih i sankcijskih mjera za društva za upravljanje koja posluju sa poteškoćama.

(2) Zaposleni i članovi tijela iz stava 1 ovog člana dužni su da čuvaju primljene informacije kao povjerljive u skladu sa članom 95 ovog zakona i mogu ih upotrijebiti isključivo u svrhu za koju su dati.

(3) Informacije dobijene u skladu sa članom 97 ovog zakona, kao i informacije dobijene tokom obavljanja neposrednog nadzora, Komisija smije saopštiti tijelima iz stava 1 ovog člana samo uz izričitu saglasnost nadležnog tijela koje je informaciju dalo ili nadležnih tijela države članice u kojoj je obavljen neposredni nadzor.

(4) Komisija može povjerljive informacije povezane sa bonitetnim nadzorom dostaviti nadležnom radnom tijelu Skupštine Crne Gore, Državnoj revizorskoj instituciji i drugim istražnim tijelima ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

1) tijela su zakonom ovlaštena da detaljno pregledaju i istraže djelovanja Komisije u obavljanju nadzora društava za upravljanje i fondova;

2) tijelima su povjerljive informacije neophodne u cilju ispunjenja njihovih zakonskih ovlaštenja;

3) na zaposlene ili članove tijela primjenjuje se obaveza čuvanja poslovne tajne iz člana 95 ovog zakona;

4) ako su povjerljive informacije dobijene od nadležnih tijela druge države članice, one ne smiju biti dostupne bez izričite saglasnosti tih nadležnih tijela i mogu se upotrijebiti samo u cilju za koji su date.

Uslovi za razmjenu podataka

Član 100

(1) Za razmjenu podataka na osnovu člana 97 ovog zakona, dostavu informacija na osnovu člana 98 ovog zakona i otkrivanje informacija na osnovu člana 99 ovog zakona moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:

1) podaci se razmjenjuju, dostavljaju ili otkrivaju u svrhu obavljanja nadzora ili supervizije;

2) primljene informacije podliježu obavezama čuvanja poslovne tajne kako je propisano članom 95 ovog zakona;

3) ako informacije potiču iz druge države, ne otkrivaju se bez izričite saglasnosti nadležnog tijela od kojeg potiču i samo u svrhu za koje je to tijelo dalo svoju saglasnost.

(2) U cilju jačanja i zaštite stabilnosti i integriteta finansijskog sistema Komisija može, pod uslovom iz člana 99 stav 4 tačka 1 ovog zakona, razmjenjivati informacije sa tijelima nadležnim za sprovođenje istražnih radnji radi ispitivanja i otkrivanja kršenja odredbi zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje privrednih društava u Crnoj Gori ili drugoj državi, a primjenjuju se na pokrovitelja, a u tom slučaju razmjena informacija ne smatra se odavanjem poslovne tajne, a Komisija i navedena tijela dužni su da čuvaju primljene informacije kao povjerljive u skladu sa članom 95 ovog zakona i mogu ih upotrijebiti isključivo u svrhu za koju su dati.

(3) U slučaju razmjene i dostave podataka koji potiče iz druge države Komisija iste može saopštiti samo uz izričitu saglasnost tijela koje daje informacije i koje se mogu upotrijebiti isključivo u svrhu za koju su date.

(4) U slučaju da tijela nadležna za sprovođenje istražnih radnji iz stava 2 ovog člana obavljaju svoj zadatak uz pomoć lica koja su zbog svojih stručnih kvalifikacija i znanja imenovana u tu svrhu, a nisu zaposlena u javnom sektoru, na njih se na odgovarajući način primjenjuje stav 2 ovog člana.

Saradnja Komisije sa Evropskom Komisijom i EIOPA-om

Član 101

(1) Komisija će obavijestiti EIOPA-u o odredbama zakonodavstva bonitetne prirode, koje su relevantne za područje penzionih programa, a koje nisu obuhvaćene nacionalnim radnim i socijalnim zakonodavstvom koje se odnosi na penzione programe, a navedene informacije Komisija će redovno ažurirati, najmanje svake dvije godine i ako je došlo do izmjena o istom obavijestiti EIOPA-u.

(2) Komisija saraduje sa Evropskom komisijom radi olakšavanja sprovođenja nadzora nad poslovanjem društava za upravljanje i zatvorenih fondova.

(3) Komisija saraduje sa EIOPA-om radi sprovođenja ovog zakona.

(4) Komisija je dužna bez odlaganja da pruži EIOPA-i sve informacije koje su joj potrebne za izvršavanje njenih obaveza.

(5) Komisija obavještava Evropsku Komisiju i EIOPA-u o svim većim poteškoćama u vezi sa primjenom zakona i u saradnji sa Evropskom komisijom i EIOPA-om ispitaće poteškoće što je prije moguće, radi pronalaženja odgovarajućeg rješenja.

Obrada ličnih podataka

Član 102

(1) Komisija i društva za upravljanje dužna su u vezi sa obradom ličnih podataka da postupaju u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita ličnih podataka.

(2) Komisija i društva za upravljanje dužna su u vezi sa obradom ličnih podataka u izvršavanju svojih zadataka i obavljanju poslova da postupaju u skladu sa Regulativom (EU) 2016/679.

VII. ZATVORENI PENZION FOND

Prekogranično obavljanje djelatnosti

Član 103

(1) Društvo za upravljanje koje ima dozvolu za rad Komisije za upravljanje zatvorenim fondom može upravljati penzionim programom u drugoj državi članici za pokrovitelja iz druge države članice (prekogranično obavljanje djelatnosti).

(2) Društvo za upravljanje koje u skladu sa stavom 1 ovog člana namjerava da započne sa prekograničnim obavljanjem djelatnosti u drugoj državi članici mora o tome prethodno da obavijesti Komisiju.

(3) Obavještenje iz stava 2 ovog člana, da bi bilo uredno, mora da sadrži sljedeće:

1) naziv države članice domaćina;

2) naziv i sjedište pokrovitelja;

3) glavna obilježja penzionog programa kojim će upravljati za pokrovitelja.

(4) Komisija će u roku od tri mjeseca od dana prijema urednog obavještenja iz stava 2 ovog člana isto dostaviti nadležnom tijelu države članice domaćina i o tome obavijestiti društvo za upravljanje.

(5) Komisija neće nadležnom tijelu države članice domaćina dostaviti obavještenje iz stava 2 ovog člana ako ocijeni da društvo za upravljanje nema primjerenu organizacionu, kadrovsku i tehničku strukturu, ili primjeren finansijski položaj, ili da poslovni ugled i profesionalne kvalifikacije i iskustvo izvršnog direktora društva za upravljanje nisu odgovarajući obzirom na planirano prekogranično obavljanje djelatnosti u navedenoj državi članici.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, Komisija će u roku od tri mjeseca od dana prijema urednog obavještenja donijeti rješenje kojim se odbija dostavljanje obavještenja nadležnom tijelu države članice domaćina, uz obrazloženje razloga takvog odbijanja i u istom roku o tome obavijestiti društvo za upravljanje.

Ispunjavanje uslova društva za upravljanje u drugoj državi članici

Član 104

(1) Društvo za upravljanje koje upravlja penzionim programom u drugoj državi članici dužno je da udovolji zakonskim zahtjevima navedene države članice u pogledu obaveze informisanja članova, potencijalnih članova i korisnika penzionog programa.

(2) Prije nego što društvo za upravljanje počne da upravlja penzionim programom u drugoj državi članici, nadležna tijela države članice domaćina će u roku od šest nedjelja od dana prijema obavještenja Komisije iz člana 103 stav 2 ovog zakona obavijestiti Komisiju o odredbama radnog i socijalnog prava države članice domaćina koje se odnose na taj penzioni program, kao i o zahtjevima države članice u pogledu obaveze informisanja članova, potencijalnih članova i korisnika penzionog programa.

(3) Nakon što Komisija primi obavještenje nadležnog tijela države članice domaćina iz stava 2 ovog člana bez odlaganja će o tome obavijestiti društvo za upravljanje.

(4) Nakon što primi obavještenje od strane Komisije iz stava 3 ovog člana ili ako do isteka roka iz stava 2 ovog člana ne primi obavještenje od strane Komisije društvo za upravljanje može početi sa upravljanjem penzionim programom u državi članici domaćinu, u skladu sa odredbama radnog i socijalnog prava države članice domaćina koje se odnose na taj penzioni program, kao i u skladu sa odredbama koje se odnose na obavezu informisanja članova penzionog programa.

(5) Nadležno tijelo države članice domaćina će obavijestiti Komisiju o svim bitnim promjenama odredbi i propisa iz stava 2 ovog člana koje mogu uticati na karakteristike penzionog programa odnosno na prekogranično obavljanje djelatnosti.

(6) Nakon što Komisija primi obavještenje nadležnog tijela države članice domaćina iz stava 5 ovog člana o tome će obavijestiti društvo za upravljanje.

Kontinuirani nadzor usklađenosti poslovanja

Član 105

(1) Nadležno tijelo države članice domaćina sprovodi kontinuirani nadzor usklađenosti poslovanja društva za upravljanje koje upravlja penzionim programom u toj državi članici sa odredbama radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penzione programe države članice domaćina iz člana 103 st. 2 i 5 ovog zakona, a ako se nadzorom utvrde određene nepravilnosti, nadležno tijelo države članice domaćina će odmah obavijestiti Komisiju.

(2) Komisija će u saradnji sa nadležnim tijelom države članice domaćina preduzeti potrebne mjere kako bi se obezbijedilo da društvo za upravljanje prestane da krši odredbe radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penzione programe.

(3) Ako uprkos mjerama iz stava 2 ovog člana preduzetim od strane Komisije u saradnji sa nadležnim tijelom države članice domaćina, ili ako istih nema, društvo za upravljanje nastavi sa kršenjem odredbi radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penzione programe države članice domaćina, nadležno tijelo države članice domaćina može, nakon što obavijesti Komisiju, preduzeti potrebne mjere za sprječavanje ili kažnjavanje daljih nepravilnosti, a ako je to potrebno, može i zabraniti društvu za upravljanje da na području njegove države dalje upravlja penzionim programom istog pokrovitelja.

Upravljanje zatvorenim fondom društva za upravljanje iz druge države članice

Član 106

(1) Društvo za upravljanje iz druge države članice može upravljati zatvorenim fondom čiji je pokrovitelj iz Crne Gore, pri čemu mu ne treba odobrenje Komisije, ali se mora pridržavati odredbi radnog i socijalnog zakonodavstva Crne Gore i odredbi ovog zakona u pogledu obaveze informisanja članova zatvorenog fonda.

(2) Nadležno tijelo matične države članice društva za upravljanje će, osim ako ocijeni da društvo za upravljanje iz druge države članice nema primjerenu organizacionu, kadrovsku i tehničku strukturu, ili primjeren finansijski položaj, ili da poslovni ugled i profesionalne kvalifikacije i iskustvo članova uprave društva za upravljanje nisu odgovarajuće s obzirom na planirano prekogranično obavljanje djelatnosti u Crnoj Gori, obavijestiti Komisiju o namjeri društva za upravljanje iz druge države članice za prihvatanje pokroviteljstva nad zatvorenim fondom pokrovitelja iz Crne Gore.

(3) Komisija će tokom šest nedjelja od prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana obavijestiti nadležno tijelo matične države članice o odredbama radnog i socijalnog zakonodavstva Crne Gore, kao i o odredbama koje se odnose na obavezu informisanja članova iz ovog zakona.

(4) Društvo za upravljanje iz druge države članice koje upravlja zatvorenim fondom čiji je pokrovitelj iz Crne Gore obavezno je da dostavlja članovima fonda sve informacije kako je propisano ovim zakonom.

(5) Komisija će obavijestiti nadležno tijelo matične države članice društva o bitnim promjenama odredbi i propisa iz stava 3 ovog člana, koje mogu uticati na karakteristike zatvorenog fonda, odnosno na prekogranično obavljanje djelatnosti.

Upravljanje zatvorenim fondom drugih društava za upravljanje osnovanih u državama članicama

Član 106a

(1) Osim društva za upravljanje iz druge države članice, upravljanje zatvorenim fondom kojem su jedan ili više pokrovitelja iz Crne Gore može obavljati i društvo za upravljanje osnovano u drugoj državi članici koje ima dozvolu za obavljanje te aktivnosti, u skladu sa propisima države članice koji uređuju osnivanje i poslovanje društava za upravljanje.

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na društvo za upravljanje iz druge države članice, takođe se primjenjuju na društvo za upravljanje iz stava 1 ovog člana.

Nadzor usklađenosti poslovanja društva za upravljanje iz druge države članice

Član 107

(1) Komisija kontinuirano sprovodi nadzor usklađenosti poslovanja društva za upravljanje iz druge države članice koje upravlja zatvorenim fondom pokrovitelja iz Crne Gore sa odredbama radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penzione programe u Crnoj Gori iz člana 103 ovog zakona.

(2) Ako se tokom nadzora utvrde određene nepravilnosti, Komisija će odmah obavijestiti nadležno tijelo matične države članice koje će u saradnji sa Komisijom preduzeti potrebne mjere kako bi se obezbijedilo da društvo za upravljanje prestane da krši odredbe radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penzione programe u Crnoj Gori.

(3) Ako uprkos mjerama iz stava 2 ovog člana preduzetim od strane nadležnog tijela matične države članice u saradnji sa Komisijom društvo za upravljanje iz druge države članice nastavi sa kršenjem odredbi radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penzione programe u Crnoj Gori, Komisija će, nakon što obavijesti nadležno tijelo matične države članice, preduzeti potrebne mjere za sprječavanje ili kažnjavanje daljih nepravilnosti, a ako je to nužno, može i zabraniti društvu da na području Crne Gore dalje upravlja zatvorenim fondom istog pokrovitelja.

(4) Ako Komisija u slučaju iz stava 3 ovog člana društvu za upravljanje iz druge države članice zabrani upravljanje penzionim programom pokrovitelja iz Crne Gore, mora o istom obavijestiti društvo za upravljanje i navesti detaljne razloge zabrane.

Domaći i prekogranični prenos

Član 108

Društvo za upravljanje koje ima dozvolu za rad Komisije za upravljanje zatvorenim fondom (društvo prenosilac) ima pravo, u cjelosti ili djelimično, prenijeti obaveze, tehničke rezerve i druga prava i obaveze koje proizilaze iz penzionih programa članova zatvorenog fonda i korisnika penzione štednje, kao i pripadajuću imovinu zatvorenog fonda kojim upravlja ili njenu novčanu protivvrijednost na drugo društvo za upravljanje (društvo primalac).

Podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za rad društva primaoca

Član 109

(1) Društvo primalac iz Crne Gore dužno je da Komisiji podnese zahtjev za izdavanje dozvole prenosa iz člana 108 ovog zakona.

(2) Komisija će odlučiti o prenosu iz člana 108 ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana prijema urednog zahtjeva za izdavanje dozvole za prenos i tokom istog roka o svojoj odluci obavijestiti društvo primaoca, a nakon dobijanja prethodne saglasnosti nadležnog tijela matične države članice društva prenosioca.

(3) Prije nego li Komisiji podnese zahtjev za dozvolu prenosa, društvo primalac je dužno da za namjeravani prenos obezbijedi prethodni pristanak proste većine članova zatvorenog fonda i korisnika penzione štednje čiji je penzioni program ili imovina predmet prenosa i pokrovitelja, kada je to primjenjivo.

(4) Društvo prenosilac je dužno da blagovremeno, prije nego što društvo primalac podnese zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana, obavijesti članove zatvorenog fonda i korisnike penzione štednje čiji su penzioni programi i/ili imovina predmet prenosa, o uslovima, radnjama i okolnostima prenosa, kako bi članovi mogli procijeniti posljedice koje će prenos imati na njihovu imovinu.

(5) Troškove prenosa iz člana 108 ovog zakona ne snose preostali članovi i korisnici penzije zatvorenog fonda čiji penzioni programi i/ili imovina nijesu predmet prenosa niti članovi i korisnici penzionog programa društva primaoca.

Sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole za rad društvu primaocu

Član 110

(1) Zahtjev za izdavanje dozvole prenosa iz člana 109 stav 1 ovog zakona mora da sadrži sljedeće informacije:

- 1) pisani sporazum između društva prenosioca i društva primaoca u kojem se utvrđuju uslovi prenosa;
- 2) opis glavnih karakteristika penzione šeme;
- 3) opis obaveza ili tehničkih rezervi koje su predmet prenosa, drugih prava i obaveza, kao i pripadajuće imovine ili njene novčane protivvrijednosti;
- 4) nazivi i sjedište društva prenosioca i društva primaoca kao i naznaku država članica u kojima su ta društva registrovana ili imaju dozvolu za rad;
- 5) naziv i sjedište pokrovitelja;

6) dokaz o prethodnom pristanku iz člana 109 stav 3 ovog zakona;
7) naznaku država članica čije se socijalno i radno zakonodavstvo primjenjuje na penzioni program, kada je to primjenjivo.

(2) Komisija procjenjuje sljedeće:

- 1) sadrži li zahtjev sve informacije iz stava 1 ovog člana;
- 2) da li su sistem upravljanja, finansijski položaj društva primaoca ili zahtjevi u vezi sa primjerenošću, odnosno dobrim poslovnim ugledom, stručnim kvalifikacijama ili iskustvom lica koja upravljaju društvom primaocem usklađeni sa predloženim prenosom;
- 3) da li su dugoročni interesi članova i korisnika penzionog programa društva primaoca kao i preneseni dio programa, zaštićeni na odgovarajući način tokom i nakon prenosa;
- 4) da li je na dan prenosa u potpunosti obezbijeđeno pokriće tehničkih rezervi društva primaoca, kada je to primjenjivo;
- 5) da li je imovina koju treba prenijeti dovoljna i primjerena za pokriće obaveza, tehničkih rezervi i drugih obaveza i prava koje treba prenijeti, u skladu sa važećim pravilima u Crnoj Gori.

(3) Komisija prosljeđuje zahtjev iz stava 1 ovog člana nadležnom tijelu države članice domaćina bez odlaganja nakon prijema tog zahtjeva.

(4) Komisija će prilikom odlučivanja o zahtjevu iz člana 109 stav 1 ovog zakona cijeniti procjenu koju joj je dostavilo nadležno tijelo matične države članice društva, a koja odgovara procjeni iz člana 113 ovog zakona.

Odbijanje zahtjeva za izdavanje dozvole za rad društvu primaocu

Član 111

(1) Ako Komisija odluči da odbije zahtjev za izdavanje dozvole za prenos, u roku od tri mjeseca od prijema urednog zahtjeva iz člana 110 stav 1 ovog zakona donijeće obrazloženu odluku sa uputstvom o pravnom lijeku.

(2) Protiv odluke kojom se odbija zahtjev društvo primalac može podnijeti tužbu nadležnom sudu.

Obavještanje nadležnog tijela matične države članice društva

Član 112

(1) Komisija će obavijestiti nadležno tijelo matične države članice društva prenosioca o odluci kojom se odobrava ili odbija zahtjev za izdavanje dozvole za prenos, u roku od dvije nedjelje od donošenja te odluke.

(2) Kada je rezultat prenosa iz člana 109 stav 1 ovog zakona prekogranično obavljanje djelatnosti, Komisija će u roku od sedam dana od prijema informacija o odredbama radnog i socijalnog prava koje se odnose na taj penzioni program i o zahtjevima države članice domaćina u pogledu obaveze informisanja članova penzionog programa od nadležnog tijela matične države članice društva prenosioca, iste proslijediti društvu primaocu.

(3) Društvo primalac može započeti upravljanje penzionim programom nakon prijema odluke kojom se odobrava prekogranični prenos, ili ako od Komisije nije primilo nikakvu odluku - istekom roka iz stava 2 ovog člana.

(4) U slučaju neslaganja oko postupka prekograničnog prenosa, Komisija može zatražiti od EIOPA-e sprovođenje neobavezujućeg posredovanja u skladu sa članom 31 stavom 2 tačka (c) Regulative (EU) br. 1094/2010.

(5) Ako društvo primalac obavlja prekograničnu djelatnost, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe člana 103 st. 5 i 6 i čl. 105 i 107 ovog zakona.

Procjena Komisije o prekograničnom prenosu

Član 113

(1) Kada u prenos iz člana 108 ovog zakona društvo za upravljanje iz Crne Gore učestvuje kao društvo prenosilac, Komisija procjenjuje sljedeće:

1) da li su, u slučaju djelimičnog prenosa obaveza penzionog programa, tehničkih rezervi kao i drugih obaveza i prava, kao i pripadajuće imovine ili njene novčane protivvrijednosti, dugoročni interesi preostalih članova i korisnika penzione štednje zaštićeni na odgovarajući način;

2) da li su pojedinačna prava članova i korisnika barem jednaka nakon prenosa i

3) da li je imovina penzionog programa koji treba prenijeti dovoljna i primjerena za pokriće obaveza, tehničkih rezervi i drugih obaveza i prava koje treba prenijeti, u skladu sa važećim pravilima u Crnoj Gori.

(2) Komisija će u roku od osam nedjelja od prijema zahtjeva koji odgovara zahtjevu iz člana 110 stav 3 ovog zakona od nadležnog tijela matične države članice društva primaoca, o rezultatima procjene iz stava 1 ovog člana obavijestiti nadležno tijelo matične države članice društva primaoca, a kako bi ono bilo u mogućnosti donijeti odluku o odobravanju ili odbijanju prenosa.

(3) Kada je rezultat prenosa iz člana 109 stav 1 ovog zakona prekogranično obavljanje djelatnosti, Komisija će u roku od četiri nedjelje od prijema odluke nadležnog tijela države članice društva primaoca obavijestiti nadležno tijelo matične države članice društva primaoca o odredbama radnog i socijalnog prava države članice domaćina koje se odnose na taj penzioni program kao i o zahtjevima države članice domaćina u pogledu obaveze informisanja članova penzionog programa.

(4) U slučaju neslaganja oko postupka prekograničnog prenosa, Komisija može zatražiti od EIOPA-e sprovođenje neobavezujućeg posredovanja u skladu sa članom 31 stav 2 tačka c) Regulative (EU) br. 1094/2010.

Izjava o načelima ulaganja zatvorenog fonda

Član 114

(1) Društvo za upravljanje je dužno za zatvorene fondove da sastavi izjavu o načelima ulaganja koja mora sadržati najmanje sljedeće:

- 1) stratešku alokaciju imovine s obzirom na prirodu i trajanje penzionih obaveza;
- 2) metode/tehnike mjerenja rizika ulaganja;
- 3) proces upravljanja rizicima kojeg je društvo implementiralo;
- 4) informaciju o tome na koji su način, prilikom određivanja strategije ulaganja i donošenja investicionih odluka, uzeti u obzir ekološki, socijalni i upravljački faktori.

(2) Izjavu iz stava 1 ovog člana društvo za upravljanje je dužno da revidira nakon svake značajne promjene u politici ulaganja, a najmanje svake tri godine.

(3) Izjavu iz stava 1 ovog člana društvo za upravljanje mora objaviti na svojoj internet stranici ili na drugi primjeren način, a koji omogućava dostupnost svim članovima i potencijalnim članovima zatvorenog fonda.

(4) Komisija može pravilima detaljnije propisati sadržaj kao način i mjesto objave izjave o načelima ulaganja.

(5) Po donošenju ili nakon revidiranja izjave iz stava 1 ovog člana, društvo za upravljanje je istu dužno bez odlaganja dostaviti Komisiji.

(6) Pri objavljivanju izjave iz stava 1 ovog člana, društvo za upravljanje dužno je da je istovremeno dostavi Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njene dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP), uz propisane metapodatke i format.

Format i način dostavljanja informacija za Jedinственu pristupnu tačku

Član 114a

(1) Društva za upravljanje koja upravljaju zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima dužna su da, prilikom javnog objavljivanja informacija koje se odnose na politiku nagrađivanja, izvještaje o poslovanju fonda, finansijske izvještaje i izjavu o načelima ulaganja, te informacije istovremeno dostave Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP).

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti pripremljene i dostavljene u formatu koji omogućava izdvajanje i obradu podataka, ili, kada je to propisano međunarodnim standardima, u formatu koji omogućava automatsko prepoznavanje i čitanje podataka pomoću elektronskih aplikacija.

(3) Format iz kojeg se mogu izdvojiti podaci jeste otvoreni oblik elektronske datoteke koji omogućava da se podaci lako preuzmu, čitaju i obrađuju, bez ograničenja u pogledu njihove upotrebe.

(4) Komisija pravilima propisuje tehničke formate, standarde i metapodatke, kao i način, rokove i postupak dostavljanja informacija Komisiji kao tijelu za prikupljanje, u skladu sa međunarodno prihvaćenim pravilima o standardizaciji elektronskih podataka i objavljivanju informacija.

(5) Društva za upravljanje, koja upravljaju otvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima, mogu dobrovoljno dostavljati informacije Komisiji kao tijelu za prikupljanje radi njihove dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP), u skladu sa stavom 4 ovog člana.

Identifikaciona oznaka pravnog lica

Član 114b

(1) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom i zatvoreni dobrovoljni penzioni fond dužni su da pribave i održavaju važeću identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI), u skladu sa međunarodno priznatim standardima.

(2) Oznaka iz stava 1 ovog člana koristi se pri svakoj dostavi i objavi informacija koje se odnose na društvo za upravljanje ili fond, u skladu sa propisima o dostavljanju informacija za Jedinственu evropsku pristupnu tačku (ESAP).

(3) Komisija pravilima propisuje način dostavljanja i upotrebe identifikacione oznake pravnog lica u izvještajima i objavama iz ovog zakona.

Izvještaj o penzionim primanjima za članove zatvorenog fonda

Član 115

(1) Društvo za upravljanje dužno je da sastavlja izvještaj o penzionim primanjima koji sadrži ključne informacije za svakog člana zatvorenog fonda.

(2) Informacije sadržane u izvještaju iz stava 1 ovog člana moraju biti tačne i ažurne, prikazane na lako čitljiv način i napisane jasnim, jednostavnim i članovima razumljivim jezikom.

(3) Društvo za upravljanje je obavezno da redovno ažurira izvještaj iz stava 1 ovog člana, a najmanje jednom u godinu dana.

(4) Društvo za upravljanje dužno je da izvještaj iz stava 1 ovoga člana besplatno jedanput godišnje učini dostupnim članu zatvorenog fonda elektronskim putem, što uključuje dostupnost na trajnom mediju ili putem internet stranice, a na zahtjev člana i u papirnom obliku.

(5) Svaka značajna promjena podataka sadržanih u izvještaju o penzionim primanjima, u poređenju sa prethodnom godinom, mora se jasno naznačiti.

(6) Izvještaj iz stava 1 ovog člana u naslovu mora da sadrži riječi "Izvještaj o penzionim primanjima" i da sadrži najmanje sljedeće podatke:

1) lične podatke člana fonda, uključujući oznaku zakonske dobi penzionisanja ili dobi penzionisanja kako je propisana penzionim programom, ili dobi penzionisanja koju je naznačio član, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo;

2) naziv fonda;

3) firmu i sjedište i/ili mjesto iz kojeg se vodi poslovanje društva za upravljanje;

4) tačan datum/period na koji se podaci odnose;

5) o uplatama pokrovitelja na lični račun člana fonda najmanje u posljednjih 12 mjeseci i o stanju na ličnom računu člana fonda;

6) opis i iznos troškova i naknada koje je društvo za upravljanje u proteklih 12 mjeseci obračunalo i naplatilo fondu, odnosno članu fonda;

7) o ukupnom iznosu prikupljenih i kapitalizovanih sredstava na računu člana fonda;

8) iznosu pokrića tehničkih rezervi, kada je to primjenjivo;

9) o projekcijama penziona štednje zasnovane na dobi penzionisanja (ostvarivanja prava na penziju) iz tačke 1 ovog stava, uz izjavu o odricanju od odgovornosti u kojoj se navodi da bi se te projekcije mogle razlikovati od konačnog iznosa penziona štednje, a ako se projekcije zasnivaju na ekonomskim scenarijima, moraju da sadrže najbolji mogući scenario i nepovoljan scenario;

10) o jemstvima i/ili garancijama vezano uz investicioni rezultat ili određeni nivo primanja kao i iznosu pokrića tehničkih rezervi kada je to primjenjivo;

11) o mjestu i načinu dobijanja finansijskih izvještaja društva za upravljanje i finansijskih izvještaja fonda, izjave o načelima ulaganja iz člana 114 ovog zakona, kao i informacije o pravima u slučaju prestanka radnog odnosa i dodatne informacije o mogućnostima koje im pruža članstvo u fondu.

(7) Pravila za utvrđivanje projekcija iz stava 6 tačka 9 ovog člana, a koja su društva za upravljanje dužna da primjenjuju kako bi, kada je to relevantno, utvrdila godišnju stopu nominalnog povrata ulaganja, godišnju stopu inflacije i trend budućih zarada, propisuje Komisija.

(8) Komisija će saradivati sa nadležnim tijelima drugih država članica u cilju razmjene informacija i iskustava a radi razvijanja najbolje prakse u vezi sa formatom i sadržajem izvještaja o penzionim primanjima.

Tehničke rezerve

Član 116

(1) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima, kako bi obezbijedilo izvršavanje preuzetih obaveza u skladu sa penzionim programom, dužno je da obezbijedi da za zatvoreni fond sa definisanim primanjima u svakom trenutku:

1) raspolaže odgovarajućim nivoom sredstava (tehničkih rezervi) koje odgovaraju visini preuzetih finansijskih obaveza proizašlih iz postojećih ugovora o članstvu;

2) ima dovoljnu i odgovarajuću imovinu za pokriće tehničkih rezervi iz tačke 1 ovog stava pri čemu u obzir treba uzeti sve zatvorene fondove sa definisanim primanjima kojima upravlja.

(2) Društvo za upravljanje ne odgovara za manjak sredstava tehničkih rezervi ako je taj manjak posljedica nedovoljne uplate doprinosa od strane obveznika doprinosa (poslodavca).

Obračun tehničkih rezervi

Član 117

(1) Tehničke rezerve zatvorenog fonda sa definisanim primanjima društvo za upravljanje je dužno da obračunava svake godine.

(2) Obračun tehničkih rezervi izrađuje i potvrđuje ovlašćeni aktuar prema sljedećim načelima:

1) obračun minimalnih tehničkih rezervi zasniva se na dovoljno pouzdanim aktuarskim procjenama uzevši u obzir sve preuzete obaveze isplata u skladu sa penzionim programom, a tehničke rezerve moraju biti dovoljne za neprekidno isplaćivanje buduće penziona štednje i penzionih štednji koje su već u isplati i ujedno odražavati obaveze koje proizilaze iz stečenih penzionih prava, prilikom izbora ekonomskih i aktuarskih pretpostavki vrednovanja obaveza potrebno je postupati sa pažnjom dobrog stručnjaka uzimajući u obzir odgovarajuću granicu nepovoljnih odstupanja;

2) najviše kamatne stope biraju se sa pažnjom dobrog stručnjaka (načelo razboritosti) uzimajući u obzir:

a) prinos pripadajuće imovine zatvorenog fonda sa definisanim primanjima i predviđenih budućih povrata od

investiranja;

b) tržišne prinose visokokvalitetnih ili državnih obveznica, obveznica Evropskog stabilizacijskog mehanizma, obveznica Evropske investicione banke ili obveznica Evropskog fonda za finansijsku stabilnost ili;

c) kombinaciju gore navedenih prinosa.

3) biometrijske tablice koje se koriste za obračun tehničkih rezervi zasnivaju se na načelu razboritosti, uzimajući u obzir glavne karakteristike grupe članova i penzionih programa, a posebno očekivane promjene značajnih rizika;

4) primjena postupka i osnova za obračun tehničkih rezervi mora biti dosljedna za svaku poslovnu godinu, dok se odstupanja mogu opravdati promjenama zakonskih, demografskih ili ekonomskih okolnosti na kojima se zasnivaju pretpostavke.

(3) Dodatne kriterijume za obračun tehničkih rezervi zatvorenog fonda sa definisanim primanjima propisuje Komisija.

Imovina za pokriće tehničkih rezervi

Član 118

(1) Društvo za upravljanje je dužno da obezbijedi da u svakom trenutku raspolaže dovoljnom i odgovarajućom imovinom za pokriće tehničkih rezervi s obzirom na sve zatvorene fondove sa definisanim primanjima kojima upravlja.

(2) Imovina za pokriće tehničkih rezervi mora se ulagati na način koji je prikladan prirodi i trajanju očekivane buduće penzije štednje.

(3) Dodatno, uz ograničenja iz stava 2 ovog člana, imovina za pokriće tehničkih rezervi podliježe sljedećim ograničenjima:

1) najviše 70% imovine za pokriće tehničkih rezervi može biti uloženo u akcije, prenosive hartije od vrijednosti koje se tretiraju kao akcije i obveznice kojima se može trgovati na uređenom tržištu;

2) najviše 30% imovine za pokriće tehničkih rezervi može biti uloženo u imovinu denominovanu u valutama koje se razlikuju od valute u kojoj su izražene obaveze.

(4) Dozvoljena ulaganja i ograničenja ulaganja imovine iz stava 1 ovog člana za pokriće tehničkih rezervi propisuje Komisija.

Plan oporavka

Član 119

(1) Društvo za upravljanje je dužno da za zatvoreni fond sa definisanim primanjima koji ne ispunjava uslove iz člana 116 stav 1 tačka 2 ovog zakona usvoji konkretan i ostvariv plan oporavka sa jasnim vremenskim rasporedom koji će omogućiti ponovno ispunjenje uslova.

(2) Plan oporavka iz stava 1 ovog člana mora ispunjavati sljedeće uslove:

1) mora da sadrži konkretne i ostvarive mjere kojima će se obezbijediti iznos imovine potreban za potpuno pokriće tehničkih rezervi u razumnom roku;

2) mora biti prethodno odobren od Komisije i dostupan članovima fonda;

3) mora polaziti od posebne situacije u kojoj se zatvoreni fond sa definisanim primanjima nalazi (struktura aktive i pasive, profil rizičnosti, plan likvidnosti, starosna struktura članova koji imaju pravo na penziona primanja, novouvedeni penzioni planovi i promjena penzionih planova iz kategorije bez pokrića ili sa djelimičnim pokrićem u kategoriju sa potpunim pokrićem);

4) društvo za upravljanje će u slučaju likvidacije zatvorenog fonda sa definisanim primanjima u periodu u kojem ne ispunjava uslove iz člana 116 stav 1 tačka 2 ovog zakona (nema dovoljno imovine za pokriće tehničkih rezervi) obavijestiti Komisiju i uspostaviti proceduru i plan prenosa imovine i obaveza na drugo društvo za upravljanje.

(3) Proceduru i plan iz stava 2 tačka 4 ovog člana društvo za upravljanje je dužno da dostavi Komisiji, a osnovni okvir plana postupanja učiniće dostupnim članovima poštujući načelo povjerljivosti.

(4) Ako društvo za upravljanje obavlja prekogranične djelatnosti, u svakom trenutku mora da ima dovoljan iznos imovine za pokriće tehničkih rezervi s obzirom na penziona programe kojim upravlja.

(5) Ako društvo za upravljanje ne ispunjava uslov iz stava 4 ovog člana, Komisija će društvu za upravljanje naložiti da bez odlaganja uspostavi i sprovede odgovarajuće mjere kojima će obezbijediti iznos imovine koji je potreban za potpuno pokriće tehničkih rezervi, na način da članovi i korisnici budu adekvatno zaštićeni.

Dodatni kapital

Član 120

(1) Kada zatvoreni fond sa definisanim primanjima pokriva biometrijske rizike i/ili garantuje investicione rezultate ili određen nivo primanja, društvo koje upravlja tim fondom dužno je da obezbijedi da za fond osim tehničkih rezervi iz čl. 116 i 117 ovog zakona stalno raspolaže i dodatnim kapitalom radi dodatne zaštite.

(2) Iznos dodatnog kapitala iz stava 1 ovog člana mora odražavati imovinu zatvorenog fonda sa definisanim primanjima i vrste rizika koji proizlaze iz te imovine, ne smije biti opterećen niti jednom predvidivom obavezom, a formira se u svrhu izjednačavanja nepodudarnosti između očekivanih i stvarnih troškova i dobiti.

- (3) Na obračun minimalnog iznosa dodatnog kapitala primjenjuju se odredbe člana 121 ovog zakona.
(4) Dodatne uslove u vezi sa kapitalom zatvorenog fonda sa definisanim primanjima propisuje Komisija.

Obračun dodatnog kapitala

Član 121

(1) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima mora u svakom trenutku imati potreban iznos dodatnog kapitala kako bi se obezbijedila dugoročna održivost penziona štednje.

(2) Pri obračunu dodatnog kapitala društva za upravljanje uzimaju se u obzir sljedeće stavke:

1) osnovni kapital društva za upravljanje koji je uplaćen na osnovu redovnih akcija i koji je na izvještajni datum upisan u sudski registar;

2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz ugovora o penzionim štednjama:

a) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njegovog oporezivanja koje uključuju:

- zakonske rezerve propisane zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava;

- statutarne rezerve odnosno rezerve koje društvo za upravljanje utvrdi Statutom i

- ostale rezerve propisane zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava;

b) ostale rezerve kapitala koje uključuju iznos uplaćen iznad nominalne vrijednosti pri izdavanju redovnih akcija, iznos ostvaren pri sticanju i/ili otpuštanju vlastitih akcija kao i dodatne uplate akcionara društva za upravljanje u kapital;

c) interventne rezerve;

3) zadržanu dobit prethodnih godina i posljednjeg obračunskog perioda za koje se raspoređuje dobit, utvrđenu na osnovu revidiranih godišnjih finansijskih izvještaja nakon donošenja odluke skupštine o upotrebi dobiti i neopterećenu bilo kojim budućim obavezama;

4) rezerve iz dobiti iskazane u bilansima koje se mogu koristiti za pokriće gubitaka, ako već nisu raspoređene za raspodjelu korisnicima penziona štednje (ostale rezerve).

(3) Pri obračunu dodatnog kapitala društava za upravljanje kao stavke odbitka uzimaju se u obzir sljedeće stavke:

1) otkupljene vlastite akcije stečene u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava;

2) nematerijalna imovina koja uključuje osnivačke izdatke, goodwill, licence, patente i zaštitne znakove, programsku podršku (softver) i ostalu nematerijalnu imovinu;

3) preneseni gubitak iz prethodnih godina i gubitak tekuće godine utvrđene na osnovi revidiranog godišnjeg finansijskog izvještaja kao i gubitak iz tekućeg obračunskog perioda utvrđen na osnovu finansijskih izvještaja za period tokom godine.

Potrebna granica dodatnog kapitala

Član 122

(1) Potrebna granica dodatnog kapitala utvrđuje se u skladu sa preuzetim obavezama, na način propisan stavom 2 ovog člana.

(2) Potrebna granica dodatnog kapitala društva za upravljanje jednaka je zbiru prvog i drugog rezultata.

1) Prvi rezultat izračunava se na sljedeći način:

- iznos tehničke rezerve obračunate na zadnji dan prethodne poslovne godine množi se sa 0,04;

2) Drugi rezultat izračunava se samo za penziona štednje kod kojih rizični kapital nije negativan, i to na sljedeći način:

- iznos rizičnog kapitala na zadnji dan prethodne godine, uključujući rizični kapital za penziona štednje, množi se sa 0,003.

(3) Izuzetno od odredbe stava 2 tačka 2 ovog člana, ukupni iznos rizičnog kapitala za penziona štednje, koje pokrivaju slučaj smrti sa određenim trajanjem množi se sa 0,001 ako je štednja sklopljena na najviše tri godine, odnosno sa 0,0015 ako je štednja sklopljena na više od tri i manje od pet godina.

(4) Rizični kapital iz stava 2 tačka 2 ovog člana razlika je između iznosa koji se isplaćuje u slučaju smrti i obračunate tehničke rezerve.

Pravila ulaganja imovine zatvorenog penzionog fonda

Član 123

(1) Društvo za upravljanje je dužno imovinu zatvorenog penzionog fonda da ulaže sa načelom razboritosti i sa pažnjom dobrog stručnjaka u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Imovina fonda mora biti uložena u najboljem dugoročnom interesu članova fondova i korisnika penziona štednje.

(3) U slučaju potencijalnog sukoba interesa društvo za upravljanje mora obezbijediti da se imovina fonda ulaže isključivo u interesu članova fonda i korisnika penziona štednje.

(4) U skladu sa pažnjom dobrog stručnjaka i sa načelom razboritosti, društvo za upravljanje može uzeti u obzir mogući dugoročan uticaj odluka o ulaganju na ekološke, socijalne i upravljačke faktore.

(5) Društvo za upravljanje je dužno da ulaže imovinu fonda na način koji garantuje sigurnost, kvalitet, likvidnost i

profitabilnost cjelokupnog portfelja fonda.

(6) Društvo za upravljanje je dužno da imovinu fonda primarno ulaže u finansijske instrumente koji su uvršteni na uređena tržišta, a najviše 10% imovine zatvorenog fonda može biti uloženo u instrumente sa dugoročnom perspektivom ulaganja, kojima se ne trguje na uređenim tržištima, multilateralnim trgovinskim platformama (MTP) ili organizovanim trgovinskim platformama (OTP).

(7) Društvo za upravljanje može koristiti finansijske izvedenice u svoje ime i za račun fonda jedino u svrhu:

- 1) zaštite imovine fonda, odnosno smanjenja rizika ulaganja;
- 2) efikasnog upravljanja imovinom i obavezama fonda.

(8) Društvo za upravljanje dužno je da finansijske izvedenice vrednuje razumno, uzimajući u obzir osnovnu imovinu, kao i da izbjegava prekomjernu izloženost riziku druge ugovorne strane kod transakcija sa finansijskim izvedenicama.

(9) Ulaganja imovine fonda moraju biti primjereno diversifikovana na način da se izbjegne pretjerano ulaganje u pojedinu vrstu imovine, pojedinog izdavaoca ili izdavaoce koji čine grupu povezanih lica, a kako bi se izbjegla prekomjerna izloženost koncentracijskom riziku, a ulaganja se ne odnose na ulaganja u obveznice Crne Gore i države OECD-a.

(10) Ulaganja zatvorenog fonda u prenosive hartije od vrijednosti ili instrumente tržišta novca čiji je izdavalac pokrovitelj zatvorenog fonda mogu iznositi najviše 5% neto imovine fonda, a ako pokrovitelj zatvorenog fonda pripada grupi, najviše 10% neto imovine zatvorenog fonda može biti uloženo u preduzeća koja pripadaju toj istoj grupi, a ako zatvoreni fond ima više pokrovitelja, ulaganja u pokroviteljska preduzeća moraju biti razborita i primjereno diverzifikovana, osim ulaganja koja se ne odnose na ulaganja u obveznice Crne Gore i države OECD-a.

(11) Srazmjerno veličini, vrsti, obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje, Komisija nadzire primjerenost procesa procjene kreditne sposobnosti koje je uspostavilo društvo za upravljanje u skladu sa članom 50 stav 6 ovog zakona, procjenjuje korišćenje upućivanja na kreditne rejtinge, koje su dodijelile agencije za kreditni rejting u politikama upravljanja rizicima koja se odnose na ulaganja društva za upravljanje i fondova i, prema potrebi, podstiče ublažavanje učinka takvih upućivanja radi smanjenja isključivog i automatskog oslanjanja na takve kreditne rejtinge.

(12) Društvo za upravljanje ne smije davati zajam ili jemstvo iz imovine zatvorenog fonda bilo kom pravnom ili fizičkom licu.

(13) Izuzetno od stava 12 ovog člana zatvoreni fond može pozajmiti novčana sredstva od trećih lica u ukupnom iznosu do 5% neto vrijednosti imovine fonda, ali samo u cilju obezbjeđenja likvidnosti, i to na rok ne duži od tri mjeseca.

(14) Dopuštena ulaganja i ograničenja ulaganja imovine zatvorenih penzionih fondova iz Crne Gore propisuje Komisija.

Pravila ulaganja imovine za pokriće tehničkih rezervi

Član 124

(1) Imovina za pokriće tehničkih rezervi podliježe sljedećim ograničenjima:

1) najviše 70% imovine za pokriće tehničkih rezervi može biti uloženo u akcije, prenosive hartije od vrijednosti koje se tretiraju kao akcije i korporativne obveznice kojima se može trgovati na uređenom tržištu ili putem MTP-ova ili OTP-ova;

2) najviše 30% imovine za pokriće tehničkih rezervi može biti uloženo u imovinu denominovanu u valutama različitim od one u kojoj su izražene obaveze;

3) najviše 10% imovine zatvorenog fonda može biti uloženo u instrumente sa dugoročnom perspektivom ulaganja, kojima se ne trguje na uređenim tržištima, multilateralnim trgovinskim platformama (MTP) ili organizovanim trgovinskim platformama (OTP);

4) najviše 10% imovine zatvorenog fonda može biti uloženo u instrumente koje izdaje ili za koje garantuje Evropska investiciona banka u okviru Evropskog fonda za strateška ulaganja, evropskih fondova za dugoročna ulaganja, evropskih fondova za socijalno preduzetništvo i evropskih fondova preduzetničkog kapitala.

(2) Dopuštena ulaganja i ograničenja ulaganja imovine za pokriće tehničkih rezervi zatvorenih penzionih fondova iz Crne Gore propisuje Komisija.

VIII. LIKVIDACIJA DOBROVOLJNOG PENZIONOG FONDA

Osnovni principi postupka likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda

Član 125

(1) Nakon donošenja odluke o likvidaciji dobrovoljnog penzionog fonda ne mogu se vršiti uplate i isplate iz dobrovoljnog penzionog fonda.

(2) U postupku likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda, transakcije sa njegovom imovinom mogu se obavljati isključivo za potrebe likvidacije fonda.

(3) Iz imovine dobrovoljnog penzionog fonda ne mogu se plaćati naknade niti drugi troškovi u vezi sa postupkom likvidacije od dana donošenja odluke o likvidaciji, izuzev naknade likvidatoru, kastodiju ili drugoj kreditnoj instituciji kod koje se drže i vode sredstva fonda do okončanja postupka likvidacije, ukoliko dobrovoljni penzioni fond ostane bez kastodija.

(4) Lice koje sprovodi postupak likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda je dužno da u postupku sprovođenja likvidacije fonda postupa u najboljem interesu članova i da vodi računa da se likvidacija sprovede u razumnom roku, pri

čemu se prvo izmiruju obaveze dobrovoljnog penzionog fonda dospjele do dana donošenja odluke o likvidaciji, nakon čega se podmiruju sve druge obaveze dobrovoljnog penzionog fonda koje nisu dospjele do dana donošenja odluke o likvidaciji, a proizilaze iz transakcija povezanih sa upravljanjem imovinom dobrovoljnog penzionog fonda.

(5) Preostala neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzionog fonda, nakon izmirenja obaveza iz stava 4 ovog člana raspodjeljuje se članovima dobrovoljnog penzionog fonda, srazmjerno učešću njihovih obračunskih jedinica u ukupnoj imovini dobrovoljnog penzionog fonda.

(6) Prilikom isplate preostale neto vrijednosti imovine fonda, članovima dobrovoljnog penzionog fonda moraju biti dostupni finansijski izvještaji o sprovedenom postupku likvidacije.

(7) Lice koje sprovodi postupak likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda dužno je da nadležnom sudu i Komisiji dostavi konačni izvještaj i izvještaj o sprovedenoj likvidaciji dobrovoljnog penzionog fonda i odgovorno je za izradu tih izvještaja.

(8) Nakon završetka postupka likvidacije, u registar fondova Komisije upisuje se završetak postupka likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda, a likvidator je dužan sve poslovne knjige likvidiranog fonda predati Komisiji.

(9) Na izradu početnih i završnih finansijskih izvještaja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona i podzakonskih akata o izradi godišnjih finansijskih izvještaja.

Obavještavanje članova i Komisije o likvidaciji dobrovoljnog penzionog fonda

Član 126

(1) Lice koje sprovodi postupak likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda, dužno je da nakon donošenja odluke o likvidaciji dobrovoljnog penzionog fonda, odnosno od dana imenovanja, o tome obavijesti Komisiju.

(2) Lice koje sprovodi postupak likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda dužno je da u roku od tri radna dana od dana donošenja odluke o likvidaciji dobrovoljnog penzionog fonda svakom članu dobrovoljnog penzionog fonda dostavi obavještenje o pokretanju postupka likvidacije i javno objavi informaciju o likvidaciji dobrovoljnog penzionog fonda.

Sudska likvidacija dobrovoljnog penzionog fonda

Član 127

(1) Komisija će nadležnom sudu podnijeti predlog za otvaranje postupka sudske likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda u slučaju kad je društvu za upravljanje koje upravlja tim fondom oduzeta dozvola za rad, a ne uspije javni poziv za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom iz člana 142 stav 1 ovog zakona niti se članovi dobrovoljnog penzionog fonda mogu rasporediti u neki drugi dobrovoljni penzioni fond sa sjedištem u Crnoj Gori.

(2) Na postupak sudske likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje stečaj, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

(3) U postupku sudske likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda ne može se vršiti reorganizacija i sprovesti drugi postupci kojima se sprječava prestanak dobrovoljnog penzionog fonda.

(4) Radi sprovođenja postupka likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda nadležni sud će imenovati likvidatora i odlučiti o drugim pitanjima od značaja za uspješno okončanje ovog postupka u skladu sa zakonom.

(5) U sprovođenju postupka likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda, likvidator iz stava 4 ovog člana ima prava i obaveze koje u upravljanju dobrovoljnim penzionim fondom ima društvo za upravljanje.

IX. NADZOR

Ovlašćenja Komisije

Član 128

(1) Komisija vrši nadzor nad društvom za upravljanje i dobrovoljnim penzionim fondom davanjem saglasnosti na njihove akte i kontrolom njihovog poslovanja, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Komisija može da vrši i kontrolu depozitara u okviru poslova koje obavlja u skladu sa ovim zakonom.

(3) Komisija može, bez ograničenja, da pregleda akte, poslovne knjige, spise i drugu dokumentaciju društva za upravljanje koji se odnose na poslovanje tog društva i dobrovoljnog penzionog fonda.

(4) Osnovni ciljevi nadzora su provjera zakonitosti i procjena sigurnosti i stabilnosti poslovanja subjekata nadzora, radi zaštite interesa i prava članova fonda, korisnika penziona štednje i javnog interesa kao i uspostavljanja stabilnosti finansijskog sistema i promovisanju i očuvanju povjerenja u tržište kapitala.

(5) Nadzor obavljaju zaposleni Komisije.

(6) U smislu ovoga zakona, nadzor je provjera posluje li subjekt nadzora u skladu sa odredbama ovog zakona, propisima donešenim na osnovu njega, u skladu sa drugim propisima, s propisima o upravljanju rizicima, kao i u skladu sa vlastitim pravilima i standardima, pravilima struke kao i uopšte na način koji omogućava uredno funkcionisanje subjekta nadzora, a nadzor uključuje i izricanje nadzornih mjera.

(7) Kada Komisija utvrdi postojanje osnovane sumnje o počinjenom kaznenom djelu ili prekršaju, podnosi odgovarajuću prijavu nadležnom tijelu.

Predmet nadzora

Član 129

(1) Prilikom vršenja nadzora Komisija posebno provjerava:

- 1) uslove poslovanja;
- 2) strategije, procedure i postupke izvještavanja koje je društvo za upravljanje uspostavilo;
- 3) tehničke rezerve, kada je to primjenjivo;
- 4) pokriće tehničkih rezervi, kada je to primjenjivo;
- 5) dodatni kapital;
- 6) raspoloživu granicu dodatnog kapitala, kada je to primjenjivo;
- 7) poštovanje pravila ulaganja i ograničenja ulaganja imovine fonda;
- 8) proces donošenja investicionih odluka;
- 9) sistem upravljanja uspostavljen u društvu za upravljanje;
- 10) informacije koje društvo za upravljanje pruža članovima i korisnicima penziona štednje;
- 11) i procjenjuje rizike kojima je subjekt nadzora izložen ili bi mogao biti izložen u svom poslovanju i procjenjuje sposobnost subjekta nadzora da identifikuje i upravlja rizicima;
- 12) odnose između društva za upravljanje i/ili fonda sa drugim privrednim društvima ili licima na koje je delegiran neki od poslova društva za upravljanje, a čiji odnosi mogu uticati na finansijsko stanje društva za upravljanje i/ili fonda ili uticati na efikasno obavljanje nadzora.

(2) Pri obavljanju nadzora Komisija će koristiti pristup koji se zasniva na rizicima i uticaju koji njihova materijalizacija može imati na poslovanje fonda i/ili penzionog društva.

(3) Komisija će uzeti u obzir mogući uticaj svojih postupanja na stabilnost finansijskih sistema u Evropskoj uniji, a posebno u vanrednim situacijama.

(4) Komisija će na osnovu nadzora, provjera i procjena iz člana 130 ovog zakona utvrditi posluje li subjekt nadzora u skladu sa propisima, ima li subjekt nadzora uspostavljenu odgovarajuću organizacionu strukturu i stabilan sistem upravljanja u društvu, kao i kapital koji objezbjeđuje primjeren sistem upravljanja i pokriva rizika kojima je subjekt nadzora izložen ili bi mogao biti izložen u svom poslovanju, kao i da li upravlja navedenim rizicima na primjeren način.

(5) Komisija se pri utvrđivanju učestalosti i intenziteta obavljanja nadzora kao i primjeni svojih nadzornih ovlašćenja, za pojedini subjekt nadzora rukovodi veličinom, uticajem i značajem društva i fondova kojima upravlja, kao i obimom, složenošću i pokazateljima njihovog poslovanja.

Test otpornosti na stres

Član 130

Komisija sprovodi odgovarajuća testiranja otpornosti na stres zatvorenih dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje koja njima upravljaju, kao i nadzor nad sprovođenjem ili naloženim sprovođenjem testiranja digitalne operativne otpornosti njihovih IKT sistema i procesa, proporcionalno njihovoj veličini, prirodi i složenosti, i koristi druge alate i postupke koji joj omogućavaju utvrđivanje pogoršanja finansijskih uslova u društvu za upravljanje i praćenje načina na koji se utvrđeno pogoršanje otklanja.

Dostavljanje podataka na zahtjev Komisije

Član 131

(1) U vršenju nadzora Komisija može da zahtijeva:

- 1) od društva za upravljanje ili relevantnih lica društva za upravljanje, izvještaje, dokumentaciju i informacije o poslovanju društva za upravljanje, odnosno dobrovoljnog penzionog fonda;
- 2) izvještaje i dodatne informacije o obavljenoj reviziji društva za upravljanje, odnosno dobrovoljnog penzionog fonda;
- 3) vanrednu reviziju poslovanja društva za upravljanje, odnosno dobrovoljnog penzionog fonda;
- 4) izmjenu ili dopunu ugovora sa depozitarom;
- 5) informacije od lica na koje je delegiran neki od poslova društva za upravljanje;
- 6) druge podatke i informacije koje utvrdi svojim aktom.

(2) U dokumentaciju, izvještaje i informacije iz stava 1 tačka 1 ovog člana za društva za upravljanje koja upravljaju zatvorenim fondovima uključeni su interni izvještaji za period tokom godine, aktuarska vrednovanja i pretpostavke kada je to primjenjivo, studije o imovini i obavezama, dokaz o usklađenosti sa načelima politike ulaganja, dokaz da se doprinosi plaćaju prema planu i izvještaji lica odgovornih za reviziju godišnjih finansijskih izvještaja.

(3) Način i rokove izvještavanja iz stava 1 ovog člana propisuje Komisija.

Način obavljanja nadzora

Član 132

(1) Komisija sprovodi nadzor:

1) neposrednim nadzorom u prostorijama subjekta nadzora ili pravnog lica s kojim je nadzirano lice direktno ili indirektno, poslovno, upravljački ili kapitalno povezano, pravnih lica na koje je društvo za upravljanje delegiralo svoje poslove i lica na koje je izvršeno dalje delegiranje, pregledom izvorne dokumentacije, provjerom i procjenom cjelokupnog poslovanja, sprovođenjem razgovora sa izvršnim direktorom, članovima odbora direktora i drugim relevantnim licima, i u prostorijama Komisije;

2) posrednim nadzorom u prostorijama Komisije, na osnovu analize izvještaja koje su subjekti nadzora dužni u propisanim rokovima dostavljati Komisiji, prikupljanjem i provjerom dokumentacije, obavještenja i podataka dobijenih na poseban zahtjev Komisije, kao i praćenjem, prikupljanjem i provjerom podataka i saznanja iz drugih izvora, provjerom i procjenom poslovanja na osnovu dostavljenih izvještaja i prikupljenih informacija, sprovođenjem razgovora sa izvršnim direktorom, članovima odbora direktora i drugim relevantnim licima; ili

3) davanjem preporuka i mišljenja subjektima nadzora radi poboljšanja njihovog poslovanja, finansijske stabilnosti i položaja, kao i smanjenja rizika kojima su izloženi ili mogu biti izloženi u svom poslovanju.

(2) Neposredni nadzor iz stava 1 tačka 1 ovog člana može biti redovni ili vanredni.

Objavljivanje opštih informacija o nadzoru

Član 133

Komisija na svojoj internet stranici objavljuje i redovno ažurira:

- 1) tekstove zakona, drugih propisa i opštih smjernica koje se odnose na djelatnost društava za upravljanje u Crnoj Gori;
- 2) opšte kriterijume i metodologije koje se koriste u nadzoru, uključujući i alate iz člana 130 ovog zakona, odnosno postupak nadzornog pregleda;
- 3) agregirane statističke podatke o ključnim aspektima primjene bonitetnog okvira;
- 4) ciljeve nadzora i glavne funkcije i aktivnosti Komisije;
- 5) pravila o mogućnosti izricanja nadzornih mjera ili pokretanja odgovarajućih postupaka u slučaju kršenja odredbi ovog zakona.

Davanje saglasnosti

Član 134

Komisija daje saglasnost na:

- 1) akt o osnivanju i Statut društva za upravljanje i njihove izmjene i dopune;
- 2) pravila o upravljanju dobrovoljnim penzionim fondom i njegove izmjene i dopune;
- 3) predlog ugovora o članstvu u dobrovoljnom penzionom fondu;
- 4) predlog informativnog prospekta;
- 5) druge akte utvrđene ovim zakonom.

Otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti

Član 135

(1) Ako Komisija, u vršenju nadzora, utvrdi nezakonitosti ili nepravilnosti u poslovanju društva za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova, rješenjem će naložiti da se utvrđene nezakonitosti, odnosno nepravilnosti otklone u određenom roku.

(2) Društvo za upravljanje je dužno da, u ostavljenom roku, otkloni utvrđene nezakonitosti, odnosno nepravilnosti i da o tome pismeno obavijesti Komisiju.

Mjere Komisije

Član 136

(1) U vršenju nadzora nad poslovanjem društva za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova, Komisija može da:

- 1) izrekne javnu opomenu;
- 2) naloži otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti;
- 3) naloži posebne mjere prema odgovornim licima u društvu;
- 4) a naročito:
  - razrješenje članova odbora direktora društva za upravljanje, odnosno izvršnog direktora društva ili lica sa posebnim ovlašćenjima u društvu za upravljanje; i
  - pisano upozorenje, privremenu suspenziju ili oduzimanje licence investicionom menadžeru u društvu za upravljanje;
- 5) privremeno ograniči ili zabrani raspolaganje imovinom društva za upravljanje i/ili dobrovoljnog penzionog fonda;
- 6) suspenduje ili oduzme dozvolu za rad društvu za upravljanje;
- 7) oduzme dozvolu za organizovanje dobrovoljnog penzionog fonda; i

8) naloži druge mjere neophodne za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju društva za upravljanje i dobrovoljnog penzionog fonda.

(2) Komisija može izreći jednu ili više mjera iz stava 1 ovog člana, zavisno od prirode i težine utvrđenih nepravilnosti.

(3) Mjere iz stava 1 ovog člana Komisija može da izrekne i u vršenju nadzora nad sprovođenjem zakona kojim se uređuju mjere i radnje koje se preduzimaju radi otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

(4) Bliže uslove, način i postupak vršenja nadzora utvrđuje Komisija.

Ograničavanje ili zabrana raspolaganja imovinom zatvorenog penzionog fonda

Član 137

(1) Komisija može društvu za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima ili depozitaru tog fonda zabraniti ili ograničiti raspolaganje imovinom fonda ako društvu za upravljanje koje upravlja tim fondom:

- 1) ne uspostavi odgovarajuću visinu tehničkih rezervi;
- 2) nema dovoljnu i prikladnu imovinu za pokriće tehničkih rezervi;
- 3) ne raspolaže dodatnim kapitalom.

(2) U slučajevima iz stava 1 ovog člana, Komisija može ograničiti ili zabraniti raspolaganje imovinom zatvorenog penzionog fonda sa definisanim primanjima depozitaru sa sjedištem u Crnoj Gori na zahtjev nadležnog tijela matične države članice.

Objavljivanje izrečenih nadzornih mjera

Član 138

Komisija može objaviti mjere izrečene u postupku vršenja nadzora, osim kada bi takvo objavljivanje ozbiljno ugrozilo finansijsko tržište, interese investitora ili izazvalo nesrazmjernu štetu uključenih strana.

Objava podataka o izrečenim nadzornim mjerama

Član 139

(1) Komisija će bez odlaganja na svojim internet stranicama javno objaviti podatke o svakoj nadzornoj mjeri koja je izrečena, a na koju nije uložena tužba nadležnom sudu.

(2) Objava iz stava 1 ovog člana sadrži informacije o vrsti i karakteru kršenja odredbi ovog zakona i identitetu lica kojima je izrečena nadzorna mjera.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, ako Komisija smatra da bi objavljivanje identiteta pravnih lica ili ličnih podataka fizičkih lica bilo nesrazmjerno ili ako bi objavljivanje ugrozilo stabilnost finansijskih tržišta ili istragu u toku, u zavisnosti od okolnosti pojedinačnih slučajeva, Komisija može da:

- 1) odloži objavljivanje nadzorne mjere;
- 2) nadzornu mjeru objavi na anonimnoj osnovi;
- 3) ne objavi nadzornu mjeru.

(4) Komisija, u svojstvu tijela za prikupljanje, obezbjeđuje da se informacije iz stava 1 ovog člana učine dostupnim putem Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP), u formatu koji omogućava elektronsko čitanje i izdvajanje podataka, uz propisane metapodatke.

(5) Bliže uslove, način dostavljanja, sadržaj i strukturu metapodataka, kao i druge tehničke standarde za objavljivanje i dostupnost informacija iz stava 4 ovog člana, propisuje Komisija.

Oduzimanje dozvole za rad društvu za upravljanje

Član 140

(1) Komisija može oduzeti dozvolu za rad društvu za upravljanje, ako:

- 1) je dozvola za rad pribavljena navođenjem neistinitih podataka;
- 2) vrši ulaganja sredstava dobrovoljnog penzionog fonda ili na drugi način postupa suprotno ovom zakonu i Pravilima o upravljanju;
- 3) Komisiji u postupku nadzora ne podnese potrebnu dokumentaciju ili na drugi način ometa vršenje nadzora nad njegovim poslovanjem;
- 4) društvo za upravljanje donese odluku o likvidaciji;
- 5) u propisanom roku ne dostigne propisani nivo kapitala;
- 6) prestane da ispunjava uslove propisane za dobijanje dozvole za rad;
- 7) ako društvo za upravljanje ne štiti interese članova i korisnika penzije na odgovarajući način;
- 8) ako je društvo za upravljanje teže i/ili sistemski kršilo odredbe ovog zakona ili propise donesene na osnovu ovog zakona;
- 9) u drugim slučajevima kada ocijeni da nezakonitim upravljanjem dobrovoljnim penzionim fondom društvo za

upravljanje ugrožava interese vlasnika dobrovoljnog penzionog fonda.

(2) U slučaju prekogranične djelatnosti, Komisija može oduzeti dozvolu za rad društvu za upravljanje, ako:

1) društvo za upravljanje sa sjedištem u Crnoj Gori koje upravlja zatvorenim fondom pokrovitelja iz druge države članice, krši odredbe radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penziona programe u državi članici domaćinu;

2) društvo za upravljanje iz druge države članice koje upravlja zatvorenim fondom pokrovitelja iz Crne Gore, krši odredbe radnog i socijalnog zakonodavstva koje se odnose na penziona programe u Crnoj Gori.

Dejstvo oduzimanja dozvole za rad

Član 141

(1) Rješenjem kojim se oduzima dozvola za rad društvu za upravljanje Komisija nalaže:

1) pružaocu platnih usluga da obustavi izvršenje naloga ovlašćenih lica društva za upravljanje za prenos novčanih sredstava sa računa dobrovoljnog penzionog fonda kojim upravlja društvo za upravljanje, kao i sa računa društva za upravljanje;

2) Centralnom Klirinško Depozitarnom Društvu da obustavi izvršenje naloga ovlašćenih lica društva za upravljanje za prenos hartija od vrijednosti iz portfelja dobrovoljnog penzionog fonda kojim upravlja društvo za upravljanje i sa računa društva za upravljanje na druga lica.

(2) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može da se pokrene upravni spor.

Javni poziv

Član 142

(1) Komisija je obavezna da, u roku od tri dana od dana donošenja rješenja o oduzimanju dozvole za rad, objavi javni poziv svim društvima za upravljanje sa sjedištem u Crnoj Gori da podnesu ponudu za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom kojim je upravljalo društvo za upravljanje kojem je oduzeta dozvola za rad.

(2) Javni poziv iz stava 1 ovog člana može trajati najduže 15 dana.

(3) Komisija će, u roku od 30 dana od dana isteka roka iz stava 2 ovog člana, odlučiti o izboru društva za upravljanje.

(4) Danom izdavanja dozvole za upravljanje fondom iz stava 1 ovog člana, izabrano društvo preuzima upravljanje fondom.

Prava člana u slučaju oduzimanja dozvole za rad društvu za upravljanje

Član 143

(1) Član dobrovoljnog penzionog fonda ima pravo da, u roku od godine dana od dana izdavanja dozvole za rad izabranom društvu za upravljanje, pristupi drugom dobrovoljnom penzionom fondu, bez plaćanja naknade za istupanje iz dobrovoljnog penzionog fonda.

(2) Ako na javni poziv iz člana 142 stav 1 ovog zakona nijedno društvo za upravljanje ne podnese ponudu za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom, Komisija, kada je to primjenljivo, posebnim uputstvom javno obavještava članove dobrovoljnog penzionog fonda o potrebi izbora drugog dobrovoljnog penzionog fonda i određuje rok u kome se pristupa novom dobrovoljnom penzionom fondu.

(3) Članove dobrovoljnog penzionog fonda koji u određenom roku ne izvrše izbor, Komisija raspoređuje u drugi fond kada je to primjenljivo.

(4) Raspored članova dobrovoljnim penzionim fondovima prema stavu 3 ovog člana obavlja se na način da se svakom dobrovoljnom penzionom fondu dodijeli srazmjeran broj članova, prema broju članova dobrovoljnog penzionog fonda.

(5) Ako nije moguće izvršiti raspored članova u neki drugi dobrovoljni penzioni fond sa sjedištem u Crnoj Gori, Komisija će pokrenuti postupak sudske likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda u skladu sa ovim zakonom.

Dostava rješenja

Član 144

(1) Rješenje o oduzimanju dozvole za rad društvu za upravljanje Komisija dostavlja: nadležnom sudu, društvu za upravljanje, Centralnom Klirinško Depozitarnom Društvu i depozitaru.

(2) Rješenje iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

(3) U slučaju da društvo za upravljanje upravlja zatvorenim fondom, Komisija će u roku od 15 dana dostaviti EIOPA-i obavještenje o oduzimanju dozvole za rad i o razlozima oduzimanja.

Pravo stranke na pravni lijek u upravnim stvarima u kojima odlučuje Komisija

Član 145

(1) Protiv rješenja koja u upravnim stvarima iz svoje nadležnosti donosi Komisija, žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

(2) Tužba kojom se pokreće upravni spor protiv rješenja Komisije ne odlaže izvršenje rješenja.

X. KAZNE NE ODREDBE

Član 146

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - društvo za upravljanje ako:

1) obavlja druge djelatnosti izuzev djelatnosti propisanih članom 7 stav 1 ovog zakona (član 7 stav 4);

1a) uvrsti akcije društva za upravljanje na uređeno tržište, MTP ili drugo organizovano tržište (član 13 stav 5);

1b) ako poveća osnovni kapital javnim pozivom (član 13 stav 6);

2) tokom svog poslovanja ne održava osnovni kapital u iznosu iz člana 13 stav 1 ovog zakona (član 13 stav 7);

3) bez odlaganja ne obavijesti Komisiju o svakom smanjenju osnovnog kapitala ispod nivoa utvrđenog u članu 13 stav 1 ovog zakona (član 13 stav 8);

3a) upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima a u svakom trenutku ne obezbijedi da fond raspolaže sredstvima koja odgovaraju visini preuzetih finansijskih obaveza proizašlih iz penzionog programa i ugovora zaključenih između društva za upravljanje i članova fonda i/ili trećih lica, u skladu sa odredbama ovog zakona (član 13a);

4) prije imenovanja člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora ne pribavi saglasnost Komisije (član 19 stav 1);

5) nema najmanje dva lica zaposlena na neodređeno vrijeme osposobljena za obavljanje poslova investicionog menadžera penzionog fonda, u skladu sa pravilima Komisije (član 24 stav 1);

5a) ako bez odlaganja ne obavijesti Komisiju o svakom sticanju ili otuđenju kvalifikovanog učešća u svom kapitalu kojim neko lice prelazi ili pada ispod praga od 10%, 20%, 30% ili 50% (član 34 stav 2);

5b) jednom godišnje, a najkasnije do 31. marta tekuće godine ne dostavi Komisiji spisak svih akcionara i imalaca kvalifikovanog učešća sa visinom pojedinačnih udjela na dan 1. januar te godine (član 34 stav 3);

6) sredstva, obaveze, potraživanja, prihode i rashode i druga prava društva za upravljanje ne vodi odvojeno od sredstava, obaveza, potraživanja, prihoda i rashoda i drugih prava dobrovoljnog penzionog fonda (član 35 stav 2);

7) ne vodi odvojeno sredstva, obaveze, potraživanja, prihode i rashode i druga prava svakog dobrovoljnog penzionog fonda, u slučaju da upravlja sa više fondova (član 35 stav 3);

8) ne upravlja imovinom dobrovoljnog penzionog fonda sa pažnjom dobrog privrednika, na načelima likvidnosti, sigurnosti i raspodjele rizika (član 37 stav 2);

9) u upravljanju imovinom dobrovoljnog penzionog fonda ne posluje u interesu investitora u hartije od vrijednosti dobrovoljnog penzionog fonda i ne daje prednost njihovim interesima nad svojim interesima (član 37 stav 3);

10) ne sastavi kvartalne izvještaje o poslovanju društva za upravljanje i ne dostavi ih Komisiji u roku od 30 dana od isteka perioda na koji se izvještaj odnosi (član 37 stav 4 tačka 1);

11) ne sastavi godišnji izvještaj o poslovanju i ne dostavi ga Komisiji najkasnije četiri mjeseca po završetku poslovne godine (član 37 stav 4 tačka 2);

12) bez prethodnog obavještenja Komisije, trećim licima delegira obavljanje poslova iz člana 7 ovoga zakona (član 41 stav 1);

13) za delegiranje poslova upravljanja imovinom fondova ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije (član 41 stav 2 tačka 1);

14) za delegiranje poslova ključnih funkcija iz člana 47 stav 1 ovog zakona ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije (član 41 stav 2 tačka 2);

15) prilikom izbora trećeg lica na koje namjerava da delegira obavljanje poslova, u cilju pravilnog i efikasnog obavljanja delegiranih poslova, ne obezbijedi ispunjenje uslova iz člana 41 stav 5 ovog zakona (član 41 stav 5);

16) delegira poslove na lice čiji su interesi u sukobu sa interesima članova fonda ili korisnika penzione štednje (član 41 stav 6);

17) u slučaju izmjene uslova pod kojim su delegirani poslovi bez odlaganja, ne obavijesti Komisiju o nastalim izmjenama (član 41 stav 8);

18) delegira posao upravljanja imovinom fonda ili upravljanja rizicima samo na lica koja nemaju saglasnost ili drugu odgovarajuću dozvolu za upravljanje imovinom od strane nadležnog tijela i ne podliježu nadzoru u skladu sa zakonom (član 42 stav 1);

19) ne postupa u najboljem interesu članova fonda kojim upravlja i stručno i sa posebnom pažnjom ne postupa prilikom donošenja investicionih odluka, delegiranja poslova na treća lica, korišćenja eksternih usluga i drugih poslova koji su od značaja za društvo za upravljanje i dobrovoljne penzione fondove kojima upravlja (član 43 stav 1);

20) ne utvrdi i ne implementira interne politike i procedure kako bi se obezbijedilo postupanje u skladu sa članom 43 stav 1 ovog zakona (član 43 stav 2);

21) ne revidira interne politike i procedure vezane za delegiranje poslova koje odobravaju članovi uprave društva za upravljanje, prilikom svake značajne promjene, a najmanje jednom godišnje (član 43 stav 3);

22) prilikom donošenja investicionih odluka o ulaganju imovine zatvorenog fonda ne uzme u obzir faktore zaštite životne sredine, socijalne i upravljačke faktore (član 44 stav 2);

23) redovno ne ažurira i ne preispituje uspostavljeni sistem upravljanja (član 44 stav 3);

23a) ne uspostavi i ne sprovodi djelotvoran sistem upravljanja koji obezbjeđuje upravljanje poslovima pažnjom dobrog stručnjaka, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja, koji obuhvata efikasne i primjerene politike, mjere i procedure za uspostavljanje i redovno održavanje pouzdanih i bezbjednih sistema informacione i komunikacione tehnologije i alata, prilagođenih prirodi, obimu i složenosti poslovanja, koji obezbjeđuju kontinuitet i digitalnu operativnu otpornost poslovnih funkcija društva (član 44 stav 1 tačka 6);

23b) bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja ne obavijesti Komisiju o svakom značajnom IKT incidentu koji ima ili može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, bezbjednost podataka članova fonda, mrežne i informacione sisteme ili pružanje usluga penzione štednje (član 44 stav 8);

24) srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja ne organizuje poslovanje na način da svede rizik sukoba interesa na najmanju moguću mjeru (član 45 stav 1);

25) ne preduzme sve razumne korake kako ne bi tokom pružanja usluga i obavljanja aktivnosti u pitanje došli interesi fondova i njihovih članova (član 45 stav 2);

26) ne preduzme sve razumne korake kako bi utvrdilo, otkrilo i spriječilo ili riješilo sukob interesa i uspostavilo odgovarajuće kriterijume za utvrđivanje vrste sukoba interesa čije bi postojanje moglo naštetiti interesima fondova i njihovih članova (član 45 stav 3);

27) srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja ne uspostavi, ne sprovodi i redovno ne ažurira i nadzire efikasne politike upravljanja sukobima interesa (član 45 stav 4);

28) ne uspostavi, ne sprovodi i redovno ne ažurira politike o transakcijama relevantnih lica i lica koja su sa njima u srodstvu, sa finansijskim instrumentima u koje ulažu fondovi kojima upravlja društvo za upravljanje radi sprječavanja sukoba interesa (član 45 stav 5);

29) ne uspostavi, ne sprovodi i redovno ne ažurira odgovarajuće sisteme unutrašnjih kontrola koji obezbjeđuju sprovođenje internih odluka i procedura na svim nivoima društva za upravljanje penzionim fondom (član 46 stav 1);

30) prilikom internog raspoređivanja poslova i funkcija ne obezbijedi kontrolu od strane članova uprave i nadzornog odbora društva za upravljanje penzionim fondom, radi poslovanja u skladu sa odredbama ovog zakona, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i drugim relevantnim propisima (član 46 stav 2);

31) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju upravljanja rizicima (član 47 stav 1 tačka 1);

32) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju - internu reviziju (član 47 stav 1 tačka 2);

33) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju - aktuarsku funkciju, kada upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima (član 47 stav 1 tačka 3);

34) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima, kada je to primjenjivo u skladu sa članom 54 stav 3 ovog zakona (član 47 stav 1 tačka 4);

35) delegira poslove ključnih funkcija na pokrovitelja (član 47 stav 9);

36) srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi društva za upravljanje, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje, ne obezbijedi zasebnu funkciju interne revizije i nezavisnost te funkcije od ostalih funkcija i poslova društva za upravljanje (član 49 stav 1);

37) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati relevantne djelove organizacione strukture društva za upravljanje sa definisanim ovlašćenjima i odgovornostima za upravljanje rizicima, pri čemu središnju ulogu ima funkcija upravljanja rizicima (član 50 stav 1 tačka 1);

38) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima (član 50 stav 1 tačka 2);

39) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati tehnike mjerenja rizika (član 50 stav 1 tačka 3);

40) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati praćenje i izvještavanje o rizicima (član 50 stav 1 tačka 4);

41) ne utvrdi, ne primjenjuje, ne dokumentuje i redovno ne ažurira odgovarajuće, efikasne i sveobuhvatne strategije i politike upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih sa poslovanjem društva za upravljanje i radom fondova kojima upravlja kao i poslovnim procesima i sistemima društva i fondova kojima upravlja (član 50 stav 4);

42) u procesu upravljanja rizicima ne odredi profil rizičnosti fondova kojima upravlja (član 50 stav 5);

43) se za procjenu kreditne sposobnosti izdavaoca automatski ili isključivo oslanja samo na kreditne rejtinge koje su dodijelile komisije za kreditni rejting (član 50 stav 6);

43a) ako društvo za upravljanje ne identifikuje, ne procjenjuje, ne prati ili ne upravlja IKT rizicima kojima je izloženo, uključujući rizike od ispada mrežnih i informacionih sistema, sajber napada, gubitka podataka ili drugih IKT poremećaja, u cilju očuvanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja (član 50 stav 7);

43b) ne uspostavi i ne sprovodi pisanu politiku o korišćenju kreditnih rejtinga na način propisan članom 50 stav 8 ovog zakona;

43c) ne preispituje redovno pouzdanost i ažurnost kreditnih rejtinga koji se koriste i ne dokumentuje razloge zbog kojih

se određeni rejting koristi ili odbacuje u procesu procjene kreditne sposobnosti izdavaoca (član 50 stav 9);

43d) ne obezbijedi odgovarajuće interne stručne kapacitete i resurse za sprovođenje sopstvenih procjena kreditne sposobnosti, nezavisno od kreditnih rejtinga agencija za kreditni rejting (član 50 stav 10);

44) srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi društva za upravljanje, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja, ne uspostavi trajnu, efikasnu i nezavisnu funkciju upravljanja rizicima (član 51 stav 1);

45) ne organizuje poslovanje na način da obezbijedi kontinuirani investicioni proces koji mora biti propisan internim aktom društva (član 52 stav 1);

46) prilikom donošenja investicionih odluka nije uzelo u obzir ekološke faktore, faktore socijalne politike i upravljanja, pri čemu nije u sistem upravljanja rizicima uključilo rizike koji proizilaze iz navedenih faktora u odnosu na portfelj fonda (član 52 stav 3);

47) pri upravljanju zatvorenim fondom sa definisanim primanjima ne uspostavi djelotvornu i efikasnu aktuarsku funkciju i ne imenuje nosioca aktuarske funkcije, unutar ili izvan društva za upravljanje, koji je imenovani ovlašćeni aktuar (član 53 stav 1);

48) najmanje jednom godišnje i kod svake značajne promjene ne revidira primjerenost i efikasnost donešenih politika i procedura (član 54 stav 3);

49) pri upravljanju zatvorenim fondom, srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja, ne sprovodi i ne dokumentuje sopstvenu procjenu rizika za društvo za upravljanje i zatvorene fondove kojima upravlja (član 55 stav 1);

50) procjenu rizika iz člana 55 stav 1 ovog zakona ne sprovodi najmanje jednom u tri godine kao i kod svake značajne promjene profila rizičnosti društva za upravljanje i zatvorenih fondova kojima upravlja (član 55 stav 2);

51) ne dostavi Komisiji sopstvenu procjenu rizika iz člana 55 stav 1 ovog zakona odmah po sprovođenju i dokumentovanju iste (član 55 stav 7);

52) radi sprječavanja preuzimanja neprimjerenih rizika u svom poslovanju, ne propiše i ne implementira jasnu i razumnu politiku nagrađivanja, srazmjerno veličini i unutrašnjoj organizaciji društva za upravljanje, odnosno veličini, obimu i složenosti poslovanja (član 56 stav 1);

53) ne obezbijedi jasno i transparentno postupanje sa bonusima (član 56 stav 9);

53a) pri javnoj objavi informacija iz člana 56 stav 11 ne dostavi istovremeno te informacije Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP), u formatu i sa metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije (član 56 stav 12);

53b) ako primjenom statuta direktno ili indirektno, prouzrokuje postupanje suprotno članu 63a stav 1 ovog zakona (član 63a stav 1).

54) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti kojima se ne trguje na berzi ili na organizovanim tržištima, osim udjela u otvorenim investicionim fondovima (član 70 stav 1 tačka 1);

55) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u imovinu koja je po zakonu neotuđiva (član 70 stav 1 tačka 2);

56) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u materijalnu imovinu kojom se ne trguje na organizovanim tržištima i čija se vrijednost ne može sa sigurnošću utvrditi (antikvitete, umjetnička djela i motorna vozila) (član 70 stav 1 tačka 3);

57) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od akcionara društva za upravljanje (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka a);

58) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od depozitara dobrovoljnog penzionog fonda (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka b);

59) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od lica koje je povezano lice sa licima iz člana 70 stav 1 tačka 4 podtač. a i b (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka c);

60) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od društva za upravljanje (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka d);

61) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od investicionog društva, odnosno ovlašćene kreditne institucije koja društvu za upravljanje pruža investicione i/ili pomoćne poslove (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka e);

62) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u drugu imovinu koju odredi Komisija (član 70 stav 1 tačka 5);

63) za račun dobrovoljnog penzionog fonda prodaje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda članovima organa upravljanja i akcionarima društva za upravljanje (član 71 stav 1 tačka 1 podtačka a);

64) za račun dobrovoljnog penzionog fonda prodaje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda depozitaru koji čuva imovinu dobrovoljnog penzionog fonda (član 71 stav 1 tačka 1 podtačka b);

65) za račun dobrovoljnog penzionog fonda prodaje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda drugom licu koje je povezano lice sa licima iz člana 71 stav 1 tačka 1 podtač. a i b (član 71 stav 1 tačka 1 podtačka c);

66) za račun dobrovoljnog penzionog fonda kupuje imovinu od pravnog ili fizičkog lica navedenog u članu 71 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 71 stav 1 tačka 2);

67) za račun dobrovoljnog penzionog fonda daje kredite ili garancije pravnom ili fizičkom licu navedenom u članu 71 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 71 stav 1 tačka 3);

68) za račun dobrovoljnog penzionog fonda stiče, prenosi i prodaje imovinu posredstvom povezanih lica (član 71 stav 1 tačka 4);

69) zalaže ili na drugi način opterećuje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda (član 71 stav 2);

70) ako u slučaju iz člana 75 stav 1 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana raskida ugovora, ne dostavi Komisiji

zahtjev za davanje saglasnosti na ugovor sa drugim depozitarom (član 75 stav 2);

71) ne sastavi kvartalne izvještaje o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i ne dostavi ih Komisiji u roku od 30 dana, od isteka perioda na koji se izvještaj odnosi (član 81 stav 1 tačka 1);

72) ne sastavi godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i ne dostavi ga Komisiji, najkasnije četiri mjeseca, po završetku poslovne godine (član 81 stav 1 tačka 2);

73) ne sastavi mjesečne izvještaje o držanju novčanih sredstava dobrovoljnog penzionog fonda i ne dostavi ih Komisiji u roku od pet dana od isteka mjeseca na koji se izvještaj odnosi (član 81 stav 1 tačka 3);

74) javno ne objavi izvode iz izvještaja iz člana 81 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona u roku od dva dana od dana dostavljanja izvještaja Komisiji (član 81 stav 1 tačka 4);

75) uz godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda ne dostavi Komisiji finansijske izvještaje i izvještaj nezavisnog revizora sačinjene u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija (član 81 stav 2);

76) finansijski izvještaji iz člana 81 stav 2 ovog zakona ne daju istinit i objektivan prikaz imovine, obaveza i finansijskog položaja dobrovoljnog penzionog fonda, ne sadrže informacije o značajnim ulaganjima i nisu dosljedni, iscrpni i objektivno prezentovani (član 81 stav 3);

76a) kada upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom pri javnoj objavi izvoda iz izvještaja iz člana 81 stav 1 ovog zakona iste ne dostavi istovremeno Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP), u skladu sa formatom i metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije (član 81 stav 5);

77) ne izradi informativni prospekt fonda (član 82 stav 1 tačka 1);

78) ne izradi ključne informacije za članove otvorenog fonda (član 82 stav 1 tačka 2);

79) ne izradi izvještaj o penzionoj štednji za članove zatvorenog fonda (član 82 stav 1 tačka 3);

80) najnovije verzije dokumenata i obavještenja, iz člana 82 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, otvorenog fonda nisu objavljene na internet stranicama društva za upravljanje (član 82 stav 4);

81) najnovije verzije dokumenata i obavještenja, iz člana 82 stav 1 tač. 1 i 3 ovog zakona, zatvorenog fonda nisu besplatno dostupne potencijalnim članovima i članovima zatvorenog fonda kao i korisnicima penziona štednje elektronskim putem, kao i na trajnom mediju ili na internet stranicama društva za upravljanje, ili u papirnom obliku, u zavisnosti od načina na koji je to propisano ugovorom o članstvu (član 82 stav 5);

82) potencijalnim članovima fonda ne učini dostupnim informativni prospekt i kada je to primjenjivo ključne informacije za članove otvorenog fonda (član 83 stav 2 tačka 1);

83) članovima fonda ne učini dostupnim informativni prospekt, ključne informacije za članove otvorenog fonda, izvještaj o penzionoj štednji za članove zatvorenog fonda kao i podatke iz čl. 91 i 93 ovog zakona (član 83 stav 2 tačka 2);

84) korisnicima penziona štednje ne učine dostupnim informativni prospekt i informacije iz čl. 92 i 93 ovog zakona (član 83 stav 2 tačka 3);

85) objavljuje nepotpune i netačne informacije o društvu za upravljanje i dobrovoljnom penzionom fondu, hartijama od vrijednosti koje se nude za kupovinu i prodaju i uslovima prodaje i kupovine (član 84 stav 1 tačka 1);

86) objavljuje procjene i garancije povećanja vrijednosti dobrovoljnog penzionog fonda i prinosa od ulaganja ili povećanja vrijednosti sredstava na ličnom računu člana dobrovoljnog penzionog fonda (član 84 stav 1 tačka 2);

87) objavljuje javne garancije na dobit po osnovu ulaganja dobrovoljnog penzionog fonda ili informacije na osnovu poređenja sa drugim dobrovoljnim penzionim fondom (član 84 stav 1 tačka 3);

88) objavljuje podatke o nedostacima u radu drugih društava za upravljanje ili dobrovoljnih penzionih fondova (član 84 stav 1 tačka 4);

89) javno ne objavi informativni prospekt za svaki otvoreni penzioni fond kojim upravlja (član 85 stav 1);

90) članovima i korisnicima, na način i u rokovima koji su predviđeni ugovorom o članstvu u fondu, ne učini dostupnim informativni prospekt (član 85 stav 2);

91) objavi informativni prospekt dok on nije odobren od strane Komisije (član 85 stav 6);

92) javno ne objavi informativni prospekt otvorenog penzionog fonda najmanje jednom godišnje (član 85 stav 7 tačka 1);

93) ne omogući uvid u prospekt svakom licu koje zatraži članstvo u dobrovoljnom penzionom fondu kojim upravlja, prije sticanja članstva u tom fondu (član 85 stav 7 tačka 2);

94) ne dostavi informativni prospekt svakom članu dobrovoljnog penzionog fonda na njegov zahtjev odmah po prijemu zahtjeva (član 85 stav 7 tačka 3);

95) upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima a članovima i korisnicima, na način i u rokovima koji su predviđeni ugovorom o članstvu u fondu, ne dostavi informacije o izmjenama u informativnom prospektu i o uticaju bitnih izmjena informativnog prospekta na tehničke rezerve (član 85 stav 9);

96) ne dostavi Komisiji sve promjene ključnih informacija za svaki otvoreni fond kojim upravlja u Crnoj Gori, najkasnije pet dana prije njihove objave (član 89 stav 1);

97) na svojoj internet stranici nema objavljene ključne informacije (član 89 stav 2);

98) jednom godišnje, bez naknade, pisano ili elektronskim putem ne obavijesti člana fonda o iznosu imovine na njegovom ličnom računu, datumima i iznosima uplata u odgovarajućem periodu (član 90 stav 1);

99) na zahtjev člana dobrovoljnog penzionog fonda, ne dostavi članu informaciju o iznosu imovine na njegovom ličnom računu, odmah po prijemu zahtjeva (član 90 stav 2);

100) korisnicima penziona štednje ne pruži odgovarajuću informaciju o stanju na ličnom računu i odgovarajućim

opcijama isplate penzije štednje (član 92 stav 1);

101) kao društvo primalac, Komisiji ne podnese zahtjev za izdavanje dozvole prenosa iz člana 108 ovog zakona (član 109 stav 1);

102) kao društvo primalac, za namjeravani prenos ne obezbijedi prethodni pristanak većine članova zatvorenog fonda i korisnika penzije štednje čiji je penzioni program ili imovina predmet prenosa i pokrovitelja, kada je to primjenjivo (član 109 stav 3);

103) kao društvo prenosilac, blagovremeno, prije nego što društvo primalac podnese zahtjev za izdavanje dozvole iz člana 109 stav 1 ovog zakona, ne obavijesti članove zatvorenog fonda i korisnike penzije štednje čiji su penzioni programi i/ili imovina predmet prenosa, o uslovima, radnjama i okolnostima prenosa, kako bi članovi mogli procijeniti posljedice koje će prenos imati na njihovu imovinu (član 109 stav 4);

104) izjavu iz člana 114 stav 1 ovog zakona ne revidira nakon svake značajne promjene u politici ulaganja, a najmanje svake tri godine (član 114 stav 2);

105) izjavu iz člana 114 stav 1 ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici ili na drugi primjeren način, a putem kojeg je ista dostupna svim članovima i potencijalnim članovima zatvorenog fonda (član 114 stav 3);

105a) pri objavljivanju izjave iz člana 114 stav 1 ovog zakona ne dostavi istovremeno tu izjavu Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njene dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP), uz propisane metapodatke i format (član 114 stav 6);

105b) kad upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima, prilikom javne objave informacija koje se odnose na politiku nagrađivanja, izvještaje o poslovanju fonda, finansijske izvještaje i izjavu o načelima ulaganja, ne dostavi istovremeno te informacije Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP) (član 114a stav 1);

105c) kad upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom ne pribavi i ne održava važeću identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI), u skladu sa međunarodno priznatim standardima. (član 114b stav 1);

105d) oznaku iz člana 114b stav 1 ovog zakona ne koristi pri svakoj dostavi i objavi informacija koje se odnose na društvo za upravljanje ili fond, u skladu sa propisima o dostavljanju informacija za Jedinственu evropsku pristupnu tačku (ESAP) (član 114b stav 2);

106) ne sastavi izvještaj o penzionim primanjima koji sadrži ključne informacije za svakog člana zatvorenog fonda (član 115 stav 1);

107) redovno ne ažurira izvještaj iz člana 115 stav 1 ovog zakona, a najmanje jednom u godinu dana (član 115 stav 3);

108) izvještaj iz člana 115 stav 1 ovog zakona besplatno jedanput godišnje ne učini dostupnim članu zatvorenog fonda elektronskim putem, što uključuje dostupnost na trajnom mediju ili putem internet stranice, a na zahtjev člana i u papirnom obliku (član 115 stav 4);

109) kod upravljanja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima, kako bi obezbijedilo izvršavanje preuzetih obaveza u skladu sa penzionim programom, ne obezbijedi da za zatvoreni fond sa definisanim primanjima u svakom trenutku raspolaže odgovarajućim nivoom sredstava (tehničkih rezervi) koje odgovaraju visini preuzetih finansijskih obaveza proizašlih iz postojećih ugovora o članstvu (član 116 stav 1 tačka 1);

110) kod upravljanja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima, kako bi obezbijedilo izvršavanje preuzetih obaveza u skladu sa penzionim programom, ne obezbijedi da za zatvoreni fond sa definisanim primanjima u svakom trenutku ima dovoljnu i odgovarajuću imovinu za pokriće tehničkih rezervi iz člana 116 stav 1 tačka 1 ovog zakona pri čemu u obzir treba uzeti sve zatvorene fondove sa definisanim primanjima kojima upravlja (član 116 stav 1 tačka 2);

111) tehničke rezerve zatvorenog fonda sa definisanim primanjima ne obračunava svake godine (član 117 stav 1);

112) ne obezbijedi da u svakom trenutku raspolaže dovoljnom i odgovarajućom imovinom za pokriće tehničkih rezervi s obzirom na sve zatvorene fondove sa definisanim primanjima kojima upravlja (član 118 stav 1);

113) u obavljanju prekogranične djelatnosti, u svakom trenutku nema dovoljan iznos imovine za pokriće tehničkih rezervi s obzirom na penzije programe kojim upravlja (član 119 stav 4);

114) imovinu zatvorenog penzionog fonda ne ulaže sa načelom razboritosti i sa pažnjom dobrog stručnjaka u skladu sa odredbama ovog zakona (član 123 stav 1);

115) u slučaju potencijalnog sukoba interesa ne obezbijedi da se imovina fonda ulaže isključivo u interesu članova fonda i korisnika penzije štednje (član 123 stav 3);

116) ne ulaže imovinu fonda na način koji garantuje sigurnost, kvalitet, likvidnost i profitabilnost cjelokupnog portfelja fonda (član 123 stav 5);

117) finansijske izvedenice ne vrednuje razumno, uzimajući u obzir osnovnu imovinu, i ne izbjegava prekomjernu izloženost riziku druge ugovorne strane kod transakcija sa finansijskim izvedenicama (član 123 stav 8);

118) daje zajam ili jemstvo iz imovine zatvorenog fonda bilo kom pravnom ili fizičkom licu (član 123 stav 12).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu - društvo za upravljanje penzionim fondom novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura.

Član 147

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - depozitar ako:

1) u odnosu na fond obavlja druge poslove koji mogu dovesti do sukoba interesa između društva za upravljanje, dobrovoljnog penzionog fonda, članova fonda, korisnika penzije štednje i samog depozitara, ako nije funkcionalno i

hijerarhijski razdvojio obavljanje poslova depozitara od ostalih poslova čije bi obavljanje moglo dovesti do sukoba interesa i ako potencijalne sukobe interesa primjereno ne prepoznaje, njima ne upravlja, ne prati i ne objavljuje članovima fonda, korisnicima penziona štednje kao i izvršnom direktoru ili odboru direktora društva za upravljanje (član 72 stav 7);

2) posjeduje akcije društva za upravljanje sa kojim je zaključio ugovor (član 72 stav 8);

2a) ne uspostavi, ne sprovodi ili ne održava i redovno ne ažurira politike, mjere i procedure za upravljanje IKT rizicima, sigurnost mrežnih i informacionih sistema, kontrolu pristupa, upravljanje promjenama, zaštitu i integritet podataka, kao i politike upravljanja IKT uslugama trećih lica, srazmjerno prirodi, obimu i složenosti poslova depozitara, u cilju obezbjeđivanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja (član 72 stav 13);

2b) ne uspostavi i ne održava politike kontinuiteta poslovanja i IKT oporavka, uključujući planove za nepredvidljive okolnosti, mjere obezbjeđivanja dostupnosti i integriteta podataka, te redovno testiranje planova kontinuiteta i oporavka u skladu sa propisima o digitalnoj operativnoj otpornosti (član 72 stav 14);

2c) bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja ne obavijesti Komisiju o svakom značajnom incidentu informacione bezbjednosti koji može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, integritet podataka ili sigurnost mrežnih i informacionih sistema (član 72 stav 15);

3) u slučaju raskida ugovora, svu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje dobrovoljnog penzionog fonda ne preda novom depozitaru, u roku od 15 dana od dana kada Komisija da saglasnost društvu za upravljanje na zaključeni ugovor sa drugim depozitarom (član 74 stav 5);

4) društvu za upravljanje, za svaki fond za koji obavlja poslove depozitara, redovno ne dostavlja potpun i sveobuhvatan popis imovine fonda ili na odgovarajući način ne omogući društvu za upravljanje trajan uvid u pozicije fonda koja se nalazi kod depozitara (član 77 stav 3);

5) ne izvještava društvo za upravljanje o korporativnim akcijama vezanim za imovinu fonda koja mu je povjerena na čuvanje i ne izvršava njegove naloge koji iz toga proizlaze (član 77 stav 4);

6) ne obavijesti Komisiju o datom nalogu društva za upravljanje za koji smatra da nije u skladu sa zakonom, pravilima Komisije i Pravilima o upravljanju dobrovoljnim penzionim fondom (član 80 stav 1);

7) na zahtjev Komisije ne dostavi informacije o svim pitanjima važnim za obavljanje nadzora nad obavljanjem poslova depozitara za fondove (član 80 stav 2);

8) pri izvršavanju svojih dužnosti i obaveza propisanih ovim zakonom ili propisima donesenim na osnovu ovog zakona utvrdi nepravilnosti i/ili nezakovitosti koje predstavljaju kršenje obaveza društva za upravljanje određenih ovim zakonom, propisima donešenim na osnovu ovog zakona, pravilima ili informativnim prospektom fonda, a bez odlaganja ne upozori društvo za upravljanje i zatraži pojašnjenje tih okolnosti (član 80 stav 3);

9) bez odlaganja ne obavijesti Komisiju da društvo za upravljanje, nakon upozorenja iz člana 80 stav 3 ovog zakona, nastavlja sa kršenjem svojih obaveza (član 80 stav 4).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu - depozitaru novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura.

Član 148

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) stekne kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje a da za to sticanje nije pribavilo saglasnost Komisije (član 28 stav 1);

2) poveća učešće u kapitalu ili glasačkim pravima i dostigne ili pređe 10%, 20%, 30% ili 50% učešća u kapitalu ili glasačkim pravima društva za upravljanje, a da za to povećanje učešća nije pribavilo saglasnost Komisije (član 28 stav 2);

3) ne dostavi Komisiji podatke i informacije iz člana 32 stav 1 ovog zakona najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva (član 32 stav 2);

4) prodajom akcija ili na drugi način smanji kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje ispod procenta za koji je dobilo saglasnost, a da prethodno o tome ne obavijesti Komisiju (član 34);

(2) Za prekršaje iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura.

Član 149

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

1) objavljuje nepotpune i netačne informacije o društvu za upravljanje i dobrovoljnom penzionom fondu, hartijama od vrijednosti koje se nude za kupovinu i prodaju i uslovima prodaje i kupovine (član 84 stav 1 tačka 1);

2) objavljuje procjene i garancije povećanja vrijednosti dobrovoljnog penzionog fonda i prinosa od ulaganja ili povećanja vrijednosti sredstava na ličnom računu člana dobrovoljnog penzionog fonda (član 84 stav 1 tačka 2);

3) objavljuje javne garancije na dobit po osnovu ulaganja dobrovoljnog penzionog fonda ili informacije na osnovu poređenja sa drugim dobrovoljnim penzionim fondom (član 84 stav 1 tačka 3);

4) objavljuje podatke o nedostacima u radu drugih društava za upravljanje ili dobrovoljnih penzionih fondova (član 84 stav 1 tačka 4).

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje opštih akata

Član 150

Komisija će donijeti opšte akte za sprovođenje ovog zakona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanja poslovanja društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova

Član 151

(1) Društva za upravljanje koja upravljaju dobrovoljnim penzionim fondovima u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list RCG", br. 78/06 i 14/07 i "Službeni list CG", br. 73/10 i 13/18) dužna su da usklade svoja akta i poslovanje, odnosno poslovanje dobrovoljnih penzionih fondova kojim upravljaju i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole u skladu sa ovim zakonom i u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Komisija će o zahtjevima iz stava 1 ovog člana odlučiti u roku od šest mjeseci od dana prijema urednog zahtjeva.

Nastavak poslovanja kastodija

Član 152

(1) Lica koja do dana stupanja na snagu ovog zakona obavljaju poslove kastodija za postojeće fondove u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list RCG", br. 78/06 i 14/07 i "Službeni list CG", br. 73/10 i 13/18), dužna su da usklade svoja akta i poslovanje i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole za depozitara u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima Komisije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Komisija će o zahtjevima iz stava 1 ovog člana odlučiti u roku od tri mjeseca od dana prijema urednog zahtjeva.

Usklađivanja poslovanja

Član 152a

(1) Društva za upravljanje koja upravljaju dobrovoljnim penzionim fondovima dužna su da, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, usklade svoja akta i poslovanje, odnosno poslovanje dobrovoljnih penzionih fondova kojima upravljaju, i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole u skladu sa ovim zakonom.

(2) Lica koja do dana stupanja na snagu ovog zakona obavljaju poslove kastodija za postojeće fondove dužna su da, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, usklade svoja akta i poslovanje i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole za depozitara u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima Komisije.

Započeti postupci

Član 153

Postupci koji do dana stupanja na snagu ovog zakona nisu okončani, okončaće se po odredbama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list RCG", br. 78/06 i 14/07 i "Službeni list CG", br. 73/10 i 13/18).

Odložena primjena

Član 154

Odredbe člana 13a, člana 23 st. 3 i 4, člana 27 stav 7, člana 44 stav 1 tačka 6 i st. 6 do 9, člana 46 stav 5, člana 50 stav 3 tačka 10 i stav 7, člana 56, člana 72 stav 3 tač. 2 i 3 i st. 12 do 16, član 81 stav 5, člana 101, člana 102 stav 2, čl. 103 do 115, člana 119 st. 4 i 5, člana 129 stav 3, člana 130, člana 133, člana 137, člana 139, člana 140 stav 2 i člana 144 stav 3 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 155

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list RCG", br. 78/06 i 14/07 i "Službeni list CG", br. 73/10 i 13/18).

Stupanje na snagu

Član 156

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".